

दृष्टि व तृष्णा

ल्यहे

थनेगु

उपदेश

चवमि :

महाशी धर्मकथिक कर्मस्थानाचार्य

नायक सयादो ऊ. सुम्बर

भाय् ह्यूम्ह :

भिक्षु ज्ञानपूणिक्

धर्मकीर्ति प्रकाशन-
(नेपाली भाषा)

१. बौद्ध प्रश्नोत्तर	१२. उखानको कथा संग्रह
२. बौद्ध दर्शन	१३. बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
३. नारी हृदय	१४. मिलिन्द प्रश्न
४. बुद्ध शासनको इतिहास	१५. श्रमण नारद
५. पटाचारा	१६. वेस्सन्तर जातक
६. ज्ञानमाला	१७. बौद्ध विश्वास भाग-१
७. बुद्ध र वहाँको विचार	१८. सतिपट्टान भावना
८. शान्ति	१९. बौद्ध विश्वास भाग-२
९. बौद्ध ध्यान	२०. सप्तरत्न धन
१०. पञ्चशील	२१. बौद्ध दर्पण
११. लक्ष्मी	२२. सफलताको रहस्य

Dharmakirti Publication
(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar

दृष्टि व तृष्णा

ल्यहेँ थनेगु उपदेश

चवमि :

नायक सयादो ऊ. सुन्दर

भाय् हूम्ह :

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक

चन्दा दातापि :

श्री बुद्धरत्न कंसाकार, श्रीमती लक्ष्मी कुमारी कंसाकार

पिकाक :

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

श्रीघः, नघः, येँ ।

चन्दा दातापि :

श्री बुद्धरत्न कंसाकार, श्रीमती लक्ष्मी कुमारी कंसाकार

पिकाक :

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

श्रीघः, नघः, ये ।

न्हापांगु सफू- किंसिः (१२००)

ने. सं. ११०६

बु. सं. २५३०

वि. सं. २०४३

ई. सं. १६८६

थाकू :

बागमती छापाखाना

यल ।

फोन नं. ५-२१८४७

Downloaded from <http://www.dhamma.digital>

विषय-सूची

	पौल्याः
जिगु श्रद्धा	क
चन्दा दातापिनिगु किपाः	घ
समर्पण	ङ
सुभाय्	च
प्रकाशकीय	छ
प्रणाम	१
न्हापांगु खँ-वेनेय्य अर्थावहन	२
ब्रह्मादेब खने दयेक वः	३-५
योग्यगु कथं छसिलिक्क च्वनेगु	५
देवपुत्र ब्रह्मां निवेदन याःगु	५-७
सीके वहःगु काम तृष्णा-हटे यायेगु बिधि निधी	८-९
मय्जु धर्यापिं स्वये मयःम्ह	९-१४
बुद्धयागु पुनराज्ञा	१४-१६
ब्रह्मा जुल कि ज्वारररां	१६-१९
सत्काय दृष्टि दुहाँ वइगु सीकि	१९-२१
खनिगु क्षणय् वयागु हस्तक्षेप	२१-२२
खनिगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध	२२-२४
ताइगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप	२४-२६
ताइगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध	२६-२८

नंतुनेगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप	२८-२९
नंतुनेगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध	२९-३१
नयेगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप	३१-३३
नयेगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध	३३-३५
थीगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप	३५-३६
भ्यूगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध	३६-४२
विचाः यायेगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप	४२-४५
विचाःया क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध	४५-४८
निगमन पद्य-निगमन प्रार्थना	४९-५०
तृष्णा रहित अरहन्त	५१-५२
आशीष-प्रणाम अभिप्राय	५२-५३
खँपु	५३
तृष्णा धयागु	५४
खुगू द्वार-आक्रान्त धातु खुगू	५५
खुगू विज्ञान-ह्लइगु धातु खुगू	५५-५६
तृष्णा उत्पत्तिया प्रमुख शुपि हे	५६-५९
संठया म्हाय् च्यो नाप लिना वंगु नं	५९-६०
रूपतृष्णा निवारण विधि	६०-६२
शब्दतृष्णा उत्पत्ति पहः	६२-६४
ध्यानलाभी श्रामणेर कांम्ह मय्जु लिसे	६५-६६
शब्दतृष्णा निवारण विधि	६६-६८
गन्धतृष्णा उत्पत्ति पहः	६८-७०
लाख वंगु भोजन छछाया निंति ३-दं	७०-७२
गन्धतृष्णा निवारण विधि	७२-७४
रसतृष्णा उत्पत्ति पहः	७४-७६

मनुष्यं मनु स्यात्ता-मनूया ला नइगु नं	७६-७७
अम्बलय् आशक्त जुया सिना सर्प	७७-७८
रसतृष्णा निवारण विधि	७८-८०
स्पर्श तृष्णा उत्पत्ति पहः	८०-८१
पासा भिक्षु गृहस्थी हानं चीवर पुने मयःगु . . .	८१-८६
स्पर्शतृष्णा निवारण विधि	८६-८७
स्पर्शतृष्णा दया वयेवं, वां छु घ्यना पाचुक	८८-९१
अनेक दुःख भय फइगु धर्मतृष्णा	९१-९२
फेतुना च्वं च्वं हे कलाः नं दइगु . . .	९२-९४
धर्मतृष्णा हटे यायेमु पहः	९४-९५

जिगु श्रद्धा

श्री बुद्धरत्न कंसाकारया जहान श्रीमती लक्ष्मी कुमारी
कंसाकार । केल टोल निवासी ।

गृहस्थी जीवनया दुःख सुख चले याना नं मनय् आपाः
याना श्रद्धा भाव भक्ति धर्मय् विश्वास दुगुलि हे उगु समय
अनुसारं अष्टमी व्रत धर्म चर्या नीछदं (२१-वर्ष) तकक लय्
लय् पतिकं व्रत दना पूर्वका । धर्मय् कन कन श्रद्धा भाव बढे
जुया वःगुलि करुणामय (जनवा दचो) जनबाहालय् सवा लाख
दचो चाहिला परिक्रमा याना थःगु अधिष्ठान पूर्वका । अथे हे तुं
कनक चैत्य (मूचीवा दचो) नं सवा लाख दचो चाहिला पूर्ण
याना ।

जिके कन कन धर्मया श्रद्धा बढे जुया वःगुलि स्वयम्भू
नं सवा लाख दचो चाहिलेगु इच्छा जुल । अन नं न्ह्याक्व दुःख
जूसां सह याना वा वः फ्य वः मधाःसे भगवान बुद्ध स्वयम्भू
ज्वोति रूप चैत्य नं सवा लाख दचो चाहुला पूर्ण याना च्वना ।
जिगु मनय् च्वंगु अधिष्ठान पूर्ण याये फूगुलि जिगु मनय् साप हे
आनन्द जुल । अथे हे हारति माता अजिमा दचोयागु देगः नं
सवा लाख चाहुला पूर्वका । थथे सफलता प्राप्त याये फूगुलि हे

क

जिगु मनय् क्कन क्कन उत्साह बढे जुया वल ।

मञ्जुश्री (चीभाः दचो) नं सवा लाख परिक्रमा याना
जिगु इच्छा पूर्ण याना ।

जिके श्रद्धा बढे जुया वःगुलि विहार विहारय् वना
भन्तेपिनिगु अनागारिकापिनिगु उपदेश न्यनागुलि व बनेपा
ध्यानकुटी निगू शिविरय् ध्यान च्वनागुलि जि धर्म थुया वल,
जिके ज्ञान बढे जुया वल । बुद्ध सम्बत् २५१३ साल वलय्
ज्ञानमाला भजन खलः—यागु नेतृत्वय् बौद्ध तीर्थ यात्रा न्याये-
कूगुलि उकी नं भाग कया लच्छी तकं चार धाम चाहुला धर्म
अभिवृद्धि यायेगु सौभाग्य प्राप्त जुल ।

भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यना जिगु मनय् क्कन क्कन
श्रद्धा भाव बढे जुया वल । मैत्री भन्तेयागु नेतृत्वय् श्री लंका
चाहिलेगु सौभाग्य प्राप्त जुया अन नं चाहिला वया । व हे प्रकारं
गुरुमापि थःथिति धर्म पासापि सकसिगु गुहालि जिगु मनं तुना-
थें कार्य सफल जूगुलि मनय् तःसकं लय्ता वः । धार्मिक चर्या
... महापरित्राण यायेगु छको जिगु मनय् वल । उगु इच्छा पूर्ण
यायेत २०३८ सालं महापरित्राण याना ।

गुलि गुलि धर्म कार्यय् सफलता प्राप्त जुल, उलि उलि
श्रद्धा नं क्कन् क्कन् बढे जुयावं वल । हानं जिगु मनय् छको थथे
इच्छा वल । धम्मवती गुरुमाया पाखें यक्क ज्ञान गुणं पूर्णगु
सफू छगू छापे याका श्रद्धावान उपासक उपासिकापिन्त धर्म
ज्ञान बृद्धि जुइका बी दयेमाः ! उगु इच्छा याना च्वनागु नं थौं

धम्मवती गुरुमां “दृष्टि व तृष्णा ल्यहेँ थनेगु उपदेश” छापे याना सफू सिधयेका बिया विज्याःगुलि थ्व थुगु महान इच्छा नं पूर्ण जुल । थुगु हे प्रकारं बोधिज्ञान मलातले पारमी धर्म पूर्ण याना वने फयेमाः !

थुगु कार्यसं विघ्न बाधा मव्यूसे सहयोग याःम्ह जिमि श्रीमानं यक्को हे सहयोग याना दीगुलि निविघ्न पूर्वक कार्य सफल याये फत । अथे हे जि कार्यपि सर्वार्थ रत्न व ~~खल्लुकी~~, म्हायपि पूर्ण कुमारी, अमला देवी, लक्ष्मीहेरा, सरस्वती व नानीहेरा, भौपि दिव्य लक्ष्मी व विनयहेरा, छयपि श्रद्धा, रजिसा व जोत्स्नापिसं परे जुइबले ग्वाहालि बीगुलि हे थुज्यागु ज्या सफल याना वने फत । अथे हे तुं थःथितिपि व धर्मपासापि सकसिगुं ग्वाहालि दुगुलि निविघ्न पूर्वकं थुगु धर्म ज्या सफल याना वने फत । थुगु ज्याय् ग्वाहालि याना दीपि सकसित नं साधुवाद बिया च्वना ।

गृहस्थी जीवन कथं २०४१ साल मार्ग महीनाय् जिमिगु भीमरथारोह (जंको) कार्य नं सुसम्पन्न जुल ।

मनसा वाचा कर्मणा शुद्ध रूपं पुण्य संचय याना तइगु पुण्यया प्रभावं सकल सत्त्व प्राणीपिनि उद्धार ज्वीमाः, निरोगी ज्वीमाः, निदुःखी ज्वीमाः, सुखी ज्वीमाः धका विश्व शान्तिया कामना यासे थुगु पुण्य दोहलपा बिया च्वनागु जुल ।

श्री बुद्ध रत्न कंसाकार, श्रीमती लक्ष्मी कुमारी कंसाकार
केल टोल, कान्तिपुर ।

समर्पण

गुम्ह व्यक्तियाके बुद्ध बूगु देयापिनि प्रति
तःधंगु आस्था, स्नेह व ममता दुगु खः; गुम्ह
व्यक्ति बुद्धयागु अमृत सन्देश उगु देशय् च्वंपित
धर्म उपहारया रूपय् लुदंक फुदंक बी मास्ते वयेकूगु
खः; गुम्ह व्यक्ति नेपाःमि बौद्धपिनिगु परिचय
थःगु देशय् च्वंपित बांलाक थुइका बीगु कुतः याःगु
खः; उम्ह व्यक्ति थौं थ्व संसारय् मदये धुंकल ।
अथेसां थःगु कृति वस्पोल अवश्यं तोता थका
बिज्यात । नेपाल यात्राया निगूगु सफू पिथने न्ह्यवः
वस्पोल थः हे थ्व संसारं पिहाँ बिज्याये माल ।
वस्पोलयागु विभिन्न मनसाय पूर्ण रूपं पूर्वके मदुवं
वस्पोल थथे बिज्याःगुली थःमं मेगु छुं याये मफुसां
थुगु सफू भाय् हिला जक जूसां पूजा यायेगु कथं
वस्पोल नायक सयादो ऊ. सुन्दरयागु पुण्य-स्मृती
थःगु श्रद्धाया स्वाँ छपवः देछाया च्वना जुल ।

सुभाय्

काम जगत विभिन्न परिवेशं जाया च्वंगु दु । थन भि
नं दु मभि नं । थन वांला नं दु बांमला नं । थन यइपु नं दु
मयइपु नं । थन थह्यं नं दु क्वह्यं नं । थन न्ह्याइपु दुथें
म्हाइपु नं दु । थन शोभा दुथें विशोभा नं दु । थन शुभ दुथें
अशुभ नं दु । थन सुख दुथें दुःख नं दु । अने तने कथंयागु
वातावरणं भुना तःगु दु थन । द्वन्दात्मक जगत खः थ्व । थुकी-
यात वांलाक थुइकेगु आवश्यक दु, अथे नं थ्व अःपु मजू ।
साधारण दृष्टि थ्व लुइ मखु । थुकीयात थुइकेत जहाँ थुगु
जः माः, चक्कंगु ख्यः माः । सत्काययात थूसा वास्तविकता
लुइ । दृष्टि दुहाँ वयेवं हानं यथार्थता तनि ।

भतिचा रहस्म लूगु व थूगु विचाः कथं धाइ-ब्रह्मत्व
मू वं, पू वं । अन द्वन्द मदु । उकिं अन वनेगु भि । अन थ्यंकी ।
छाय् धाःसा व पूर्णत्व खः । अन थ्यनेवं सकतां दइ । व
स्थायित्व खः । ध्रुव खः । शश्वत खः । ब्रह्म सत्य खः ।
जगन् मिथ्या खः । यद्यपि थुकी अर्ध सत्य दुथ्याःथें दुथ्याःथें
च्चं । तर सत्काययागु धात्थेंगु रहस्य उकीयागु तथ्य थूलि खंके
अःपु मजू । उकिं हे काम जगतं पिहाँ वनेगु जक महत्त्वपूर्ण
धयागु भाव ब्रह्मत्वय् थ्यंम्हं व्यक्त याना तल । गुकीयात बुद्ध
पूर्ण रूपं स्वीकार याना बिमज्जाः । कारण वस्पोलं ब्रह्मत्वयागु

च

अस्थिरता बांलाकं खना बिज्याः । उकी ध्रुषत्व मद्दु धयागु
चाया बिज्याः । अथे जुया हे सत्काययात चायेका दृष्टियात
वां छुयेगु नीति वस्पोलं व्यक्त याना बिज्यात । थुकिं तिनि
धात्थें द्वन्वात्मक काम जगतं मुक्त जुइगु लँपु .इइगु जुल ।
अस्थिरत्वयात पूर्ण रूपं वा चायेकेत, दुःखयात विशेष ज्ञानं
थुइकेत व अनात्मयात सही रूपं लुइकेत विपश्यनायागु भाविता
जुइ हे माःगु जुल । पल पल पतिकंयागु होश व जागृति विना
ध्व सम्भव मजू । ध्व हे अर्थ अभिव्यक्त यायेगु ध्व सफूया
मूलक्ष्य खः ।

उकिं थुगु सफू खालि ब्वं जक ब्वनेत मखु । अम्ह्यासं
परिपक्व जुइत खः । ध्व सफू सरज्ज ढंगं च्वया तःगु दु । प्रत्येक
खँ थुइकेत विभिन्न उदाहरण प्रस्तुत थन जुया च्वंगु दु । लिसें
लुमंके अःपुकेत कवितात दुथ्याका तःगु दु । बुद्ध-वचन उल्लेख
जुया च्वंगु दु । विपश्यना विधि छलंग क्यना तःगु दु । थुगु
सफू ब्वना साधक साधिका योगीपिं लाभान्वित जुइ फयेमा ;
ध्व जिमि मनसुवा खः ।

थुगु सफू वयस्कर्पित विशेषतः योगीपित उद्देश्य याना
च्वया तःगु सफू खः । अथे नं नवयुवक युवतीपिं योगी मखुपिसं
ब्वंसा नं ध्व सफू अवश्यं थुइके फइगु जुया च्वन । थुगु सफू
ब्वना थुइके फइ मफइ धयागु खँ ब्वना स्वःसा तिनि सीके फइगु
जुल । अथे जुया परीक्षणया रूपय् जक जूसां थुगु सफू ब्वना
स्वये वहः जू । ब्वना नं स्वयेके बी मास्ते वः ।

थुगु सफू पिथनेत तता धम्मवती व धर्मकीर्ति बौद्ध
अध्ययन गोष्ठीयागु अनुपम ग्वाहाली विना असम्भव खः ।

वस्पोलपिनि प्रति उकिं तःधंगु आभार व्यक्त याना च्वनागु जुल । लिसें थुजागु हे रूपं आपालंसित नुगः मिखा चायेका ज्ञान उपार्जन जुइकीगु ज्याय् धर्मदान याना बौद्ध अध्ययन गोष्ठी मद्युसे न्ह्यावनावं च्वनी घयागु आशा व विश्वास नं व्यक्त याना च्वनागु जुल ।

थुगु सफू भाय् हिलेगु ज्याय् कोरां च्वयेगु साफी यायेगु सम्पूर्ण क्षेत्रय् थःगु अमूल्य समय बिया थाकु मचासे परिश्रम याना त्यकू तथा ब्यूम्ह केहेँ उत्पलवर्णा आषालं सांधुवांदया सुपात्र जुया च्वंगु जुल ।

अले वागमती छापाखानाया मूथुवाः मूनायः श्री बेखाराज वज्राचार्य, गुम्हसिनं यलं निसें प्रुफ ब्यू बिज्यायेगु का बिज्यायेगु ज्या याना जक मखु इलय् हे सफू पिथनेगुली समेतं भ्याः भति हे दुःख मताःसे दिपा मदयेक गुगु परिश्रम याना बिज्यात, धात्थेँ हे सहश्र घन्यवादया अधिकारी जुया बिज्यात । उकिं वस्पोल व वस्पोलया छापाखाना परिवार प्रति अतिकं कृतज्ञ जुया च्वनागु जुल ।

अन्तसः सकल सकलसिगु दीर्घायु, सुस्वास्थ्य, सुख शान्ति व निर्वान लाभया मंगल कामना यासे सकलसितं सुभाय् देछाया च्वनागु जुल ।

विश्व शान्ति विहार

मीन भवन, नयाँ बानेश्वर, येँ ।

—भिक्षु ज्ञानपूर्णक

फोन. नं. २-२४६०७

१२, कार्तिक २०४३.

प्रकाशकीय

थुगु “दृष्टि व तृष्णा ल्यहे” थनेगु उपदेश” सफू धर्म-
कीर्ति विहारया ११२-गुगू ग्रन्थ माला खः ।

थ्व सफू पूज्य प्युवंदजा ऊ. सुन्दर, महाशी धर्मकथिक
कर्मस्थानाचार्य नायक सयादो नं छगू छगू घटनाया छगू छगू
किपाः समेतं बिया विपश्यना ज्ञान अवबोध याकेया निरिति सार
सारगु गम्भीर बुद्ध-बचन दुथ्याका सकसिनं थुइगु कथं सरल
ढंगं च्वया बिज्याना तःगु जुया च्वन । उकीयात पूज्य ज्ञान-
पूर्णिक भन्ते नं छल्पोल छिकपिन्त नं थुइके बीगु मनमुवा तथा
अःपुइ कथं थःगु भाषाय् हीका न्ह्योने तये हया बिज्याःगु जुल ।

थुजागु सफू उपन्यास व कहानी ब्वनेथे ब्वना ध्याकुं-
चाय् स्वथने यंके बहः मजू । यदि छिकपिनि थःथःपिनिगु
जीवनया रहस्य थुइका थःत थःमं बांलाक म्हसीकेगु अभिलाषा
खःसा वा दुसा थ्व सफू मथूतल्ले ब्वना यंका थुकी उल्लेख
जुया च्वंगु विधि अनुसार भावना याना यंके फत धाःसा
तःधंगु लाभ प्राप्त जुइ धयागु जि आशा व विश्वास याना
च्वना ।

धर्मकीर्ति पाखें थथे महत्वं जाःगु सकसितं मदयेकं
मगाःगु ज्ञान रूपी मिखा दयेका बीगु सफू अनुवाद यायेगुली

वथें प्रेस सम्बन्धी फुकं ज्या-खँ समेतं थःपिसं हे याना धर्मकीर्ति विहार व अध्ययन गोष्ठीया बुद्ध-धर्म प्रचार ज्याय् क्वात्तुक सहयोग बिया बिज्याःगुलि पूज्य ज्ञानपूर्णिक भन्तेयात धर्मकीर्ति पाखे आपालं साधुवाद देछाया च्वनागु जुल ।

लिसें थुगु सफू छत्पोल छिकपिनि न्होने ब्वये ह्ये फयेकेत चन्दा प्रदान याना दीपि श्री बुद्धरत्न कंसाकार व श्रीमती लक्ष्मी कुमारी कंसाकार प्रमुख सकल परिवारपित्त नं थथे हे धर्मकीर्ति विहारया बुद्ध-धर्म सेवा व प्रचार प्रसारय् न्ह्याबलें ग्वाहाली व सहयोग बी फयेमाः धयागु भिन्तुना नापं सहश्र धन्यवाद बिया च्वनागु जुल ।

फोन नं. २-२४५६५

अ. धम्मवती
धर्मकीर्ति विहार,
नःघः, ये ।

Dhamma.Digital

नमो तस्म भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्त

दृष्टि निवारण याइगु विपश्यना कार्य धर्म उपदेश

प्रणाम

ब्रह्मेन भासितं वाचं, वारेत्वान तथागतो ।
सत्तिसुत्तं अदेसेसि, नमामि सुगतं अहं ॥

यो तथागतो = ह्यापा ह्यापायापि तथागतपिथे समान
आगमन दया बिज्याकम्ह गुम्ह तथागत सम्यक्सम्बुद्धं ;
ब्रह्मेन = आकाशगामी ब्रह्मदेवं ; भासितं = कामतृष्णा निवारण
यायेगुयात महत्व बिया निवेदन याःगु, वाचं = ब्रह्मा जुइगु
विधि खंयात ; वारेत्वान = स्वीकार याना बिमज्यासे प्रतिकेप
याना ; सत्तिसुत्तं = सत्कायदृष्टि निवारण यायेगुयात महत्व
बिया निर्देशित याना बिज्याःगु शक्ति सूत्र उपदेशयात ;
अदेसेसि = करुणा न्ह्यचीका प्रज्ञा द्वारा उपदेश बिया बिज्याःगु
जुल । सुगतं = वांलागु भिगु खं ह्याना बिज्याकम्ह ; तं
तथागतं = उम्ह तथागत सम्यक्सम्बुद्धयात ; अहं = जि ;
अहं = शक्ति सूत्र उपदेशयात आदसंया रूप्य न्ह्यब्वया दृष्टि
निवारण याइगु विपश्यना कार्यधर्म उपदेश वीगु लक्ष्य तथा बिचाः
व प्रयास याना च्वनाम्ह जि ; नमामि = गुंगु गुणयात आधार

कया अभिवादन याना च्वनागु जुल भगवन्; नमामि = उप-
देशक धर्मश्रोतागण आपालं सत्पुरुषपिनिगु आन्तरिक बाहिरिक
शरीरय्, आन्तरिक बाहिरिक गृह्य् आन्तरिक बाहिरिक ग्राम
निगम नगरय् सकभनं विभिन्न भय अनेक अन्तराय दक्कदक्कं
शान्त जुइकीगुया कारण मंगल प्रार्थना शुभ कामना यासे
अभिवादन याना च्वनागु जुल भगवन् !

न्ह्यापांगु खँ

थौं कनेगु देशनाया शीर्षक “दृष्टि निवारक विषयना
कार्यधर्म उपदेश” खः । सूत्र-पिटक, संयुक्त निकाय, सगाथा-
वगं संयुक्त पालि, शक्ति सूत्रया लिधंसा कया कनेगु उपदेश
खः ।

अथे जुया धर्मकथिक व धर्मश्रोतागणपि समेतं भय
अन्तराय मदयेमाः, उपदेशया अन्त तकं कने फयेमाः; न्यने
फयेमाः धयागु उद्देश्य तथा उपदेश बी न्ह्यवः ह्यापालाक थौं
कनेगु उपदेशया मूलभूत पृष्ठ-भूमि जुया च्वंगु शक्ति सूत्र
आज्ञा दयेका बिज्याःम्ह भगवान बुद्धया पूजा यायेगु बुद्ध प्रणाम
गाथा व्वना उपदेश शुरू याये माःगु जुल ।

वेनेय्य अर्थावहन् (प्राणीपिनिगु कल्याण कामना)

दीपंकर तथागतया सन्मुखय् सुनिश्चितगु भविष्यद-
बाणी छ्यायेपी धुंकूम्ह सुमेध ऋषिया जन्मं निसं प्यंगू असंख्य

व छगू लाख कल्प तक पारमिता पूर्ण याना बिज्याये धुंम्ह
बोधिसत्त्व महासम्बत् १०३ बैशाख पुन्ही खुनु धाल्थेम्ह सर्वज्ञ
बुद्धत्वय् थ्यंकः बिज्याःगु जुल ।

बुद्धत्व प्राप्ति लिपा ६०-न्हुति जक वस्पोल तथागत
याउँक आनन्दं चबना बिज्याःगु जुल । उगु दैय् असार पुत्ती खुन्हु
मृगदावनय् बिज्याये धुंका पञ्चवर्गी न्याम्हसित न्ह्यचीका देव
ब्रह्मा आपाःसित ह्लापांगु धर्मचक्र देशना कना बिज्याःगु जुल ।

उगु अवस्थां निसें भगवान बुद्धं ४५-दँ तक विभिन्न
थासय् चाचा हिला विहार याना वेनेय्य (विनीत याये बहःपिं)
सत्त्वपिनि हित व अर्थ दिपा मदयेक कुबिया बिज्याःगु जुल ।

उकथं वेनेय्यपिनिगु हित व अर्थया निंति कार्यरत जुया
बिज्याना च्वं च्वं छन्हु भगवान बुद्ध श्रावस्ती नगरया जेतवन
विहारय् (अनाथपिण्डक) महाजनया आरामय् बिराजमान जुया
बिज्याना च्वंगु जुल ।

ब्रह्मादेव खने दयेक वः

उगु बखतय् छन्हु वाचा इलय् नाम गोत्रं अप्रकटम्ह
देवपुत्र छम्ह भगवान बुद्धयाथाय् थ्यंक वल । देवपुत्र धाःसां
सामान्य देवपुत्रथें ला मच्चं । वयागु धापू व खँपुइ लिधना
स्वयेबले छम्ह ब्रह्मा जुया च्वंगु सुनिश्चित खः ।

देव ब्रह्मापिं मनुष्य लोकय् वइबले प्रकृति रूप लावण्य

तेज प्रकाश, प्रकृति ऋद्धिपादं युक्त जुया वइगु कम जुया च्वन ।
 जात्रा उत्सवय् वनेबले मनूतयेसं थःत थःपिसं बांबां लाना
 भिभिगु तःतःजीगु तिसा वसतं छायेपिया बांलाका सजे धजे
 याना वनीबलेथें हे देव ब्रह्मापि नं विशेष रूपं शरीरयागु तेज
 प्रकाश ऋद्धि चमत्कार निर्माण याये धुंका तिनि मनुष्य लोकय्
 बयेगु चलन दुगु जुया च्वन हँ ।

बुद्ध, प्रत्येक—बुद्ध, अरहन्तपिथाय् वइबले नं बाचा
 इलय् जक वयेगु बानि दया च्वंगु जुल ।

वथें न्हाचः न्ह्यथना वयाम्ह देवपुत्र ब्रह्मा नं भगवान
 बुद्धयाथाय् थ्यंगु अवस्थाय् (१०) फवः लुसिपवलं ज्वारररर
 तेज पिकया पतिं छिपति जोरे याना छ्द्यो फुसे दिका वन्दना
 यायां योग्यगु थासय् दना च्वन ।

थुकथं देव ब्रह्मापि वइगु अवस्थाय् फेमतुसे दना
 च्वनिगुया सम्बन्धय् अर्थकथाचार्य प्यंगू कारण क्यना तःगु
 दया च्वन । इपिं छु छु धाःसा (१) देवतापिसं मनुष्य गन्ध
 घृणा तायेकीगु जुया च्वन । छुं कारणवश मनुष्य लोकय् वये हे
 माःसां ज्या—खँ सिधयेवं तुरन्त लिहाँ वनीगु जुया फेमतुडगु
 जुया च्वन । (२) फेतुइगु धयागु विश्राम कायेगु खः । देव
 ब्रह्मापिके शारीरिक रूपय् त्यानु चायेगु थाके जुइगु मद्गु जुल ।
 उकिं फेमतुइगु जुया च्वन । (३) भगवान बुद्धया लिक्क महा-
 श्रावक भिक्षुपिं दया च्वनीगुलि गौरवया दृष्टि फेमतुइगु जुया
 च्वन । (४) दनेगु धयागु छ्ना प्रकारया गौरव तयेगु हे खः ;

उकि फेमतुइगु जुया च्वन धका थुकथं वरिण प्यथी क्यना
तःगु दया च्वन । थुगु क्षेत्र्य ला पलख .वःगु जुया फेमतुगु
जुइफ् ।

योग्यगु कथं छसिलिक्क च्वनेगु

योग्यगु स्थान धयागु (१) तःसकं तापाइगु
(२) तःसकं सःतिगु (३) तःजाःगु (४) फसं ह्वाःगु
(५) चुलिचु (६) तप्यंक लिउने च्वंगु धयागु खुता दोषं
मुक्त जुया च्वंगु थाय् खः ।

ज्येष्ठ श्रेष्ठपिथाय् न्होने च्वनेगु बखते उगु खुता
दोषं मुक्तगु थासय् फेतुइमाः, च्वनेमाः । ब्यथां पालेगु, मिसा
बागलं स्वयेगुथें जाःगु थासय् च्वनेमाः धयागु ध्यय खः । अथे
फेतुइगुयात हे योग्यगु थासय् फेतुना च्वन, च्वना च्वन धका
धाये माःगु जुल ।

तर आपालं मनूत लिसे जाना वनेगु बखते ला थथे
दोषं मुक्तगु-थाय् दयेके अःपु मजू । उजागु अवस्थाय् दुदु
थासय् दुदु कथं थाय् कया च्वनेमाः ।

देवपुत्र ब्रह्मां निवेदन याःगु

उकथं योग्यगु कथं दना च्वने धुका भगवान बुद्धयात्त
देवपुत्र ब्रह्मां थुकथं निवेदन याःगु जुल—

सत्तिया विय ओमट्टो, दह्यमानोव मत्थके ।
 कामरागं पहानाय, सतो भिक्खु परिब्बजे ॥

भन्ते = भाग्य चन्द्र प्रभासित जुया विज्याःम्ह भो भगवन्; सत्तिया = भालां; ओमट्टो = नुगःपाचय् दथुइ लाक्क सुइका सास्ति नया च्वने माःम्ह व्यक्ति; तं = उगु सुया च्वंगु भालायात; पहानाय = हटे याये निति; आरभति विय च = कोशिस याये माःथें; मत्थके = छद्योलय्; दह्यमानो = ह्वाना ह्वाना छुयेका मि पुका च्वने माःम्ह व्यक्ति; तं = उगु ह्वाना ह्वानां छुया च्वंगु मियात; निब्बापेतुं = शान्त याये निति; आरभति विय च = प्रयत्न याये माःथें; एवमेव = अथे हे; भिक्खु = काम भूमी उत्पत्ति जुइ मालिगु स्थितियात विचाः याना ग्याना थारा न्हुइगु बानी दुम्ह व्यक्ति; कामरागं = पञ्च आरम्मण कामगुणयात ययेका प्यपुना न्ह्याइपु ताइगु कामतृष्णायात; पहानाय = शमथ ध्यान धर्मद्वारा हटे याना छुयेया निति; सतो = चायेकेगु स्मृति दिपा मदयेक दयेका; परिब्बजे = याकनं याकनं अभ्यास व उद्योग याना च्वने माःगु जुल । वा = छद्योलय् च्वंगु मि नुगःपाचय् च्वंगु भाला निरोध व शान्त याये निति जक प्रयास व उद्योग याये माःथें स्थूलगु कामतृष्णायात शमथ ध्यान शक्ति फुना सुना वर्ना कथं हटे याना मदयेका छुये फयेके माःगु जुल ।

भाग्यवानम्ह तथागत; काम भूमी च्वपिनि आयु पतिहाकः । रोग भय नं आपाः । रूप लावण्यं नं बांमलाः । ब्रह्मा-

पिनि आयु नं तः हाकः । रोग भय नं मद्दु । रूप लावण्य नं
तःसकं वांला । उकिं काम भूमी च्वंपिसं ब्रह्मा जुइ दयेक
उद्योग याये योग्य जू । ब्रह्मा जुइ यःसा काम तृष्णायात याकनं
हटे याना मदयेका छ्वये फयेक कोशिस याना वने माःगु
जुल ।

उपमा बिया धायेगु खःसा नुगः पाच्य् दथुइ भालां
सुइका च्वने माःम्ह मनुखं उगु सुया च्वंगु भालायात लिकायेत
याकनं प्रयास याये माःथें काम भूमी च्वंपिसं नं कामतृष्णायात
हटे याये फइ कथं याकनं याकनं प्रयत्न याये ल्वः जू ।
छद्योँल्य् च्वंगु सँ मि नयेका च्वने माःम्ह मनुखं उगु मि नया
छ्वया च्वंगु मियात स्याना शान्त याये निंति याकनं याकनं
काच्चा काचां प्रयत्न माये माःथें काम भूमी च्वंपिसं नं काम
भूमी उत्पन्न जुइकीगु तृष्णायात हटे याना ब्रह्माभूवन्य् थ्यनी
कथं याकनं प्रयास याये ल्वःजू भगवन् धका ब्रह्मा देवपुत्रं भग-
वान बुद्धयात निवेदन याःगु जुल ।

तर भगवान बुद्धं वयागु खँ स्वीकार याना विमज्यासे
आक्षेप याना बिज्याःगु जुल । कारण छाया धाःसा वं धाये
मास्ति वयेका च्वंगु कामतृष्णा हटे यायेगु विधि वा क्रम मन
धुक्क तायेके वहः मजूगुलिं खः । वं लक्ष्य तःगु विधि वा क्रम
शमथ ध्यान द्वारा हटे यायेगु विधि वा क्रम जुया च्वन ।

सीके ब्रह्मःगु कामतृष्णा

शुधाय् लाक्क कामतृष्णा सम्बन्धी खँ भति न्ह्यथना
बंके तु । कामतृष्णा धयागु (१) अनेक कथंया रूप रूपा-
रम्मण (२) अनेक कथंया सः शब्दारम्मण (३) अनेक कथंया
गन्ध गन्धारम्मण (४) अनेक कथंया सवाः रसारम्मण व
(५) अनेक कथंया थीगु प्रष्टव्यारम्मण धयागु न्यागू आरम्मण
व इपि आरम्मणतयेगु आधार जुया च्वंगु सजीव निर्जीव वस्तु
पदार्थतयेत ययेका प्यपुना न्ह्याइपु ताया च्वनीगु स्वभाव हे खः ।

उकीयात कविताथें दयेका तथा । का ... आः ...
धायेनुः

रूप शब्द गन्ध रस, वथें थीगु प्रष्टव्य नं ।
यइपु तायेगु थुपि न्यागू, धाइगु कामतृष्णा खः ।

हटे यायेगु विधि निथी (१)

उगु कामतृष्णायात हटे यायेगु विधि वा क्रम
(१) अनागामि मार्गं हटे यायेगु व (२) शमथ ध्यानं हटे
यायेगु विधि धका २-थी दया च्वन ।

अनागामि मार्गं हटे यायेगुयात समुच्छेद प्रहाण धाइ ।
समुच्छेद प्रहाण धयागु सिमायात हां निसें ध्यना पाला मदयेका
छुयेथें क्लेशयात हां निसें पाला मदयेका छुयेगु विधि खः ।

अनागामि मार्गं हटे याये धुंगु कामतृष्णा गुबलें हे हानं लुया
चइ मखुत । छकोलनं हे हां निसें प्यदना निरोध व शान्त जुया
वनीगु जुल ।

शमथ ध्यानं हटे यायेगु विधियात ला विक्खम्भन
(विष्कम्भन) प्रहाण धाइ । विक्खम्भन प्रहाण धयागु सिमायात
हां निसें धयना पाला मद्धुःसे मा जक पाला छुयेथें क्लेशयात
हा ल्यंका हटे यायेगु विधि जुल ।

ध्व विधि धुक्क च्वंके बहःगु विधि मखु । हा फुना
मवंनिगु सि ग्वंलय् कचा मचा दया बइगु परिस्थिति चूलाना
सृजना जुया वल कि कचा मच्चात हानं लुया वये फुथें ध्यानं
हटे याना छुयेगु कामतृष्णा नं ध्यान प्राप्त जुया च्वत्तले जक
शान्त जुया च्वनीगु खः । ध्यान तना वन; ध्यानया प्रभाव
फुना वन धाःसा थुगु कामतृष्णा हानं लुया वये फूगु जुल ।

मय्जु धयापिं स्वये मयःम्ह

न्यासः व न्ययेपु तिक निपात, चूल पलोभन जातकय्
वाराणसी जुजु ब्रह्मदत्तया काय् जुया च्वंम्ह बोधिसत्त्वयात
ह्याउँमचा तिनिबले निसें मय्जुपिसं थी मज्जू । दुरु त्वंकीबले
तकं धाइमां जुया च्वंम्ह मय्जुं पर्दाया दुने च्वना सुला दुरु
त्वंके माः हँ ।

उकिं वयात अनित्थिगन्ध कुमार धका नां छुना तःगु
जुल । वयागु नां कथं “मय्जु ब्रास सह याये मफुम्ह” धयागु

अभिप्राय जुल । व मवा द्वाय् जुइ सःगु उमेरय् मय्जु धाल
कि स्वये तकं मफूगु जुया अबुजु महाराजं ध्यान शाला अलग्ग
दयेके बिया वयात विशेष रूपं तये माःगु जुल ।

उह्य राजकुमारं मय्जु धायेवं स्वये हे मफयेक जूगु
ब्रह्मलोकं च्युत जुया वःम्ह जुया खः । ब्रह्मा धयापिनि कम्तिनि
छगू असंख्य कल्पया स्वब्बय् छब्ब आयु द्गु जुया च्वन ।
अवले अप्वः याना चय्प्यद्वः महाकल्प तक दीर्घायु जुइगु
जुया च्वन ।

आदि कल्पयापि मनूत छगू असंख्य तक आयु तःहाकः
जू धाइ । असंख्य धयागु एकया लिउने शून्य १४०- गः दु हँ ।
सच्छिदंय् छको छको दच्छि क्वहाँ वइगु कथं असंख्य आयुं
१०-दँ तक पाः जुया क्वहाँ वनीगुयात ह्रास कल्प धाइ ।
१०-दँ निसें असंख्य दँ तक थहाँ वनीगु समययात वृद्धि कल्प
धाइ । उगु ह्रास कल्प वृद्धि कल्प छज्वः छगू अन्तर कल्प खः ।
६४-गू अन्तर कल्प छगू असंख्य कल्प जुल । असंख्य कल्प
४-गू महाकल्प धयागु छगू मूल कल्प समय जुल ।

गुलिं ब्रह्मापिं थुजागु कल्प द्वलंद्वः लखंलख तक हे दीर्घायु
जुया च्वनीपिं जुया थःथःमं तुं ईश्वर परमेश्वर जुल ; मेमेपिं
सत्त्व प्राणीपित नं इमिसं हे सृष्टि याना तथा, इपिं सृष्टिकर्ता
जुल धका तकं दृष्टि वा विचाः लुइका च्वनीगु जुया च्वन ।
ब्रह्मलोकय् स्त्री संस्थान नं मदु । तःहाकःगु ब्रह्मापिनिगु आयु

ज्वःछि शमय ध्यान शक्ति याना कामतृष्णा नं शान्त जुया
च्वनिगु जुया च्वन ।

उम्ह अनित्थिगन्ध कुमार उकथं दीर्घायु जुया च्वंगु
ब्रह्मलोकं च्यूत जुया वःम्ह जुया मय्जुपि लिसे सम्बन्धितगु
कामतृष्णा मनुष्य लोकय् तकं दना वया उपद्रव मचे याये
म्वाक शान्त जुया च्वंगु जुया च्वन ।

मां—बौपिनि विवाह याना राज्ययागु अभिभार अंशया
रूपय् स्वाकंतुं कुबिके मास्ति वः । वया धाःसा मय्जु धाल कि
वास समेतं वयेके मजीका स्वये मफयेका च्वं च्वन । तर गुलि
हे माःगु मखुत ; कामतृष्णा हानं लुया वयेत अवसर चू लाना
ववले हानं लुया वःगु खने दुगु जुल ।

छन्हु ब्रह्मदत्त जुजु “जिम्ह याकः काय् राज्य अभिभार
बहन याना काम सुख ऐश्वर्य अनुभव याइम्ह मखुत । जि
थपाय्सकं दुर्लभ छांटं काय् छम्ह दयेका तयां नं सिर्ति हे जुल ;
छुं छुं हे फायदा दुगु मखुत” धका पुतुपुतु हाला च्वंगु जुया च्वन ।

उगु अवस्थाय् नतंकी मय्जु छम्हसिनं अनित्थिगन्ध
कुमारयात मय्जुपिनिगु स्पर्शय् आशक्त जुइ कथं भुले याये
फूगु खं अबु महाराजायात बिनित्ति यात । जुजु अतिकं लय्ताल ।
“जिमि काय्यात भुले याये फत धाःसा जिमि काय् जुजु
जुइबले छ महारानी जुइके बी” धया वचनबद्ध जुइक प्रोत्साहन
विया भुले याके ब्यगु जुया च्वन ।

उम्ह नर्तकिं मिजंयागु भेष कया राजकुमारयाथाय् चाकरी या वन । वीणा थाना क्यनेगु, म्ये हाला क्यनेगु याना राजकुमारयात न्हाइपुका बीगु जुल । टोकरीचाय् दुने शान्तं द्यना च्वंम्ह गौमनयात कथिचां थ्यूथें मध्यूथें याना धवका फना कायेके हि चायेकेथें राजकुमारयागु तृष्णायात दना वइ कथं बुलुहुँ बुलुहुँ कुला कुला ब्यूगु जुया च्वन ।

थुकथं तीजक तीजक निकट सम्पर्क दयेका ह्येका भुले याना वःगु ला गुलिचां मदुवं नर्तकीयागु स्पशं बन्धनय् विचरा राजकुमार फँसे जू वंगु हे जुल ।

उगु अवस्थाय् शान्त जुया च्वंगु कामतृष्णा हानं लुया वल । मिसा धाक्व थः छम्हसिनं जक काये; मेपि मिजंतय्सं कायेके बी मखु; मिजंत धयापिं ल्यंके मखु धका मिजंत खक्व-सित खनेवं हे खड्ग ज्वना स्यायेत ल्यू वनीगु जुया वल ।

अबुजु महाराजं नं काय्यात छुं गुगु कथं नं बसे कया थः धइथें तये मफया वःसेलि उम्ह नर्तकी लिसें काय् राजकुमारयात देशं पितिना छूये माःगु जुल ।

उगु कथं इपिं निम्ह गंगा खुसी ब समुद्रया बिच्चे पर्णशाला दयेका च्वने माःगु जुल ।

छन्हु बोधिसत्त्व राजकुमार फल मूल माः वना च्वंबले समुद्रयागु चीधंचागु द्वीपचा छगुलि ध्यान व अभिज्ञा प्राप्तम्ह ऋषि छम्ह बोधिसत्त्वयागु थासय् आकाश मार्गं ध्यंकाः वल ।

उम्ह ऋषि शमथ ध्यानयागु प्रभावं कामतृष्णा शास्त
जुया च्वंम्ह जुल । ध्यान भंग मजुसे सिना वन धाःसा ब्रह्मलोक
ध्यनिगु निश्चित जुया च्वन । तर नर्तकी नाप लाःगु बखते दबे
जुया च्वंगु कामतृष्णा हानं ल्यहेँ दना वया व नं ध्यानं च्यूत
जू वंगु जुल । उम्ह नर्तकी लिसे स्यंक तक नं कामतृष्णा हानं
दना वःगु जुया च्वन ।

अले बोधिसत्त्व फल मूल माला लिहाँ
वबले वया मिसा नापं ऋषियात खनेवं तुं स्यायेत धका खड्ग
ज्वना त्वरं लिना यंकल । ऋषि नं थारा न्ह्या ग्याना विस्सुं
वन ।

तर छुयाय्, ध्यान भंग जुया च्वंम्ह ऋषि जूवले आकाशं
विस्सुं वने फूगु मखुत । बँय् तुतिं हे विस्सुं वने माःगु जुल ।
थुकथं ल्यूम्ह लिना विस्सुं वम्ह वना च्वं च्वं अन्तय् इपि समुद्र
सिथय् थक वंगु जुल ।

समुद्रं पना तःगुलि स्वाकं विस्सुं वने मफुम्ह ऋषि
आकाशय् तिन्हल । तर वयाके ल्यं पुत्त्यं ध्यान तक छुं हे
मडुवले आकाशय् थहाँ मत्रंसे लखय् क्वब्वां वंगु जुल ।

अले तिनि बोधिसत्त्वं विच्चाः यात । ध्व ऋषि ध्यान
लाभी ऋषि जुइमाः । व ववले आकाशं ध्यानं वःगु जुइ ।
नर्तकी ध्वडुबले तिनि ध्यानं कुतुं वन जुइ धका मनय् वया
ऋषियाके न्यन ।

ऋषिं जूगु घटना फुकं कन । तना वंगु ध्यान नं लखय्
च्चं च्वं हानं दयेक उद्योग याना थः वने माःथाय् आकाश मार्ग
वंगु जुल ।

बोधिसत्त्व राजकुमारं नं नर्तकीयात देशय् लित तये
यंका ऋषि भेष धारण याना वंगु जुल ।

थुगु कथावस्तुइ दुम्ह बोधिसत्त्व अनित्थिगन्ध कुमार व
ध्यान अभिज्ञा लाभी ऋषिर्पिनि घटनायात अन्वेषण याना
स्वत धाःसा शमथ ध्यानयागु प्रभावं हटे यायेगु कामतृष्णा मन
धुक्क ताये बहःमजू । शमथ ध्यानं कामतृष्णायात हा मा नापं
त्यहे थना हटे याये मफु धयागु खँ स्पष्ट जू ।

तर, भगवान बुद्धयात निवेदन या वःम्ह ब्रह्मां धाःसा
शमथ ध्यानं हटे यायेगु कामतृष्णा हानं लुया वये फु धयागु
मस्यू । भगवान बुद्धं जक सर्वज्ञ ज्ञानया अधिकारी जुया
विज्याःगु अनुसारं उगु परिस्थितियात पूर्वक सीका खंका
विज्याःगु जुया च्वन ।

बुद्धयागु पुनराज्ञा

उँके ब्रह्मायागु खयात स्वीकार याना विमज्जासे भग-
वान बुद्धं थथे हानं आज्ञा दयेका विज्यात ।

सत्तिया विय ओमट्टो, दह्यमानो व मत्थके ।
सक्कायदिट्ठि पहानाय, सतो भिक्खु परिब्बजे ॥

महाब्रह्म = गगन च्चकाय् न्ह्याइपु तायेका जिथाय्
 वःम्ह स्वग पुत्र हे ब्रह्म; **सत्तिया** = भालां; **ओमट्टो** = छाती
 दथुइ सुइका स्या चायेका च्वंम्ह व्यक्ति; **तं** = उगु दुसुना च्वंगु
 भालायात; **पहानाय** = लिना वां छुये निंति; **आरभति**
विय च = उद्योग याये माःथें व; **मत्थके** = छ्चोँल्य्, **दह्य-**
मानो = दिनि दिनि मि छुयेका पुका च्वंम्ह व्यक्ति, **तं** = उगु
 दिनि दिनि छुया च्वंगु मियात; **निब्बापेतुं** = शान्त यायेत;
आरभति इव च = प्रयास याये माःथें; **एवमेव** = अथे हे;
भिक्षु = वइ तिनिगु संसार भययात बिचाः याना थारा न्हुइका
 ग्याका च्वनेगु वानि दुम्ह व्यक्ति; **सक्कायदिट्ठि** = प्रकट जुया
 च्वंगु नाम रूप क्रमय् आत्म रूपय् जि दुगु भाव कथं धारणा
 द्वं का च्वनीगु सत्काय दृष्टियात; **पहानाय** = त्यं पुत्यं मदयेक हटे
 याना मदयेका छुये निंति; **सतो** = चायेका च्वनेगु स्मृति अटूट
 रूपं दयेका; **परिब्बजे** = द्रुतगति अभ्यास व उद्योग याना वने
 माःगु जुल । **वा** = छ्चोँल्य् च्वंगु मिप्वाः छाति च्वंगु भाला-
 यात हटे याना शान्त याये निंति जक प्रयास याना च्वने माःथें
 सत्कायदृष्टियात त्यं पुत्यं मदयेका हटे याना नाश याये फये
 माल ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

कामतृष्णायात शमथ ध्यान शक्ति त्यहेँ थना छुयेगु-
 यात महत्व ब्रिया निवेदन या वःम्ह भो ब्रह्मा, छाती दथुइ भालां
 सुइका च्वंम्ह व्यक्ति उगु भाला त्यहेँ थना लिक्का छुयेत
 काचाकाचां प्रयास याये माःथें. संसारयात भय धका भाविता

याना चवनीपि धाक्वसिनं सत्कायदृष्टियात हटे याना मदयेका
छ्वये निति याकनं याकनं उद्योग यायेमाः । छ्वयोँ मि नका
चवने माःम्ह व्यक्ति उगु मियात शान्त यायेत काचाकाचां
हथासं हथासं प्रयास याये माःथेँ संसार भययात भादिता यायेगु
बानि दुपि न्ह्याह्वासिन नं सत्कायदृष्टियात निरवशेष रूपं हटे
याना मदयेका छ्वये निति याकनं याकनं उद्योग याना वनेमाः
धका भगवान बुद्धं ब्रह्मायागु धापुति च्वंगु उपमा पक्षयात
जक कया “कामतृष्णा हटे यायेमाः” धयागु उपमेय्य पक्षयात
निषेध याना बिज्याःगु जुल ।

ब्रह्मा जुल कि ज्वारररां

खः, शमथ ध्यान शक्ति कामतृष्णा शान्त जुइ मात्रं
प्यंगु अपाय भयं तापाना मुक्त जुइ फइ मखु । सत्कायदृष्टि
चब्बुसा तिनि अपाय भयं पूर्ण रूपं तापाना मुक्त जुइ फइगु
खः । सत्कायदृष्टि छुटे मज्जतल्ले ब्रह्मा जूमां, न्ह्याथि जाःम्ह
व्यक्ति जूमां नर्क, तिरश्चिन, प्रेत व असुरकाय धयागु प्यंगु
अपाय भय मुक्त जुइ फइ मखुनि

“ब्रह्मा जुल कि ज्वारररा, भ्यातना गालय् बुद्धु बुद्धु”
धयागु धापू सत्कायदृष्टि निवारण मज्जतल्ले सुं न मन याउक
चवने दइगु मखुनि । थौं महाब्रह्मा जुया च्वंसां, छन्हु ब्रह्मलोकं
च्युत जुया काम सुगति धयागु देव मनुष्य भूमी छको विश्राम कया
प्यंगु अपायय् नं कुतुं वने फूनि धयागु खँयात स्लाइटं क्यनेथेँ क्यना
च्वंगु अमूल्य धापू जुल । थुगु धापू धर्मपद अर्थकथाय् वया च्वंगु

मांफाचिया कथावस्तुयात कारण याना पिहाँ वंगु जुइमाःथें च्वं ।

छको भगवान बुद्ध भिक्षुपि लिसे राजगृह नगरय्
भिक्षाटन याना बिज्याना च्वंगु जुल । छथाय् थ्यंगु बखते
(भ्यातना गालय्) नसा नया च्वंम्ह मांफा छम्हसित खना
वस्पोल मुसुक्क ह्लिला बिज्यात ।

भगवान बुद्ध ह्लिला मुसुकया बिज्याइबले प्यीपु वा,
४-पु दन्तं तुइसे च्वंगु रश्मि पिज्वइगु स्वाभाविक जुयाच्चन ।
उगु रश्मियात किजा जुया बिज्याःम्ह आनन्दं खंगु अवस्थाय्
भगवान् बुद्धयाके मुसुकया बिज्याये माःगुया कारण न्यना
बिज्यात ।

अवले भगवान बुद्धं भ्यातना गालय् च्वंम्ह माफाचित
कयना थुम्ह माफाचित खना मुसुकयागु खँ आज्ञा दयेका बिज्यात ।

अनं हानं उम्ह माफाचिगु पुलांगु घटनायात समेतं
भगवान बुद्धं भिक्षुपिन्त संवेग उत्पन्न जुइ कथं हाकनं कना
बिज्याःगु जुल ।

उम्ह माफाचा ऋकुच्छन्द तथागतया पालाय् अरण्या-
वास छगूया आसपासय् माखाचा जुया वःगु जुया च्वन ।
माखाचा जुइ न्ह्यवः मनू जुया वल तिनि ।

उम्ह माखाचां विहारवासी भिक्षुं ह्लिथं पाठ याइगु
कर्मस्थान धर्म शब्द ह्लिथं धयाथें न्यना च्वनीगु जुया च्वन ।

छन्हु माखाचां कर्मस्थान धर्म शब्दयात ध्यान तया

न्यना च्वंवले इमा छम्हसिनं दायेका छघोँ प्यंदना जोवन
परित्याग याये माःगु जुल ।

खाचिगु जन्मं मरण जुया धर्मं श्रवण कुशल कर्मया
कारणं उपरि धयाम्ह राजकुमारी जू वन । उमेर दया वःसेलि
परिव्राजिका जू वन । छन्हु उपरि परिव्राजिकायात दिशा
च्वना च्वंच्वं त्वंत खना पुलुकक शमथ कर्मस्थानयात मनन
याना ध्यान याना यंकूबले प्रथमध्यान प्राप्त जुल । उगु ध्यान
भंग मजूसे मरण जुया वंवले ब्रह्मलोकय् ब्रह्मा जू वंगु जुल ।

उगु ब्रह्मलोकं च्यूत जूसेलि मनुष्य लोकय् साहु जुया
जन्म का वल । उगु साहुयागु जन्मं परलोक जूबले भगवान
बुद्धया न्होने (भ्यातनालय्) नसा नया च्वंम्ह माफाचा जुया
हानं जन्म का वःगु जुल ।

उलि जुइक जुइकं गुलिसिनं मनू सिना मनू जू वइगु
खः । देवभूमि निरयभूमि धयागु मदु धका धया कना जुया
च्वन । थुगु धारणा व दृष्टित भगवान बुद्ध उत्पन्न मज्जनिवले
नं दया हे च्वंगु जुल । भगवान बुद्धया पालाय् नं दया हे च्वंगु
जुल । उकि थुगु युगय् दया वया च्वंगु छुं आश्रयया खं मखु ।

वास्तवय् ला सत्कायदृष्टि छुटे मजूसे पृथग्जन रूपय्
सित धाःसा गति स्थिर मज्जनि । (१) मनू सिना मनू नं
हानं जू वयेफु । (२) देवता नं जू वने फये यः । (३) तिर-
श्चिन नं जू वने फये यः । (४) प्रेत नं जू वने फये यः ।

(५) नर्के नं कुतुं वने यः । थुपि न्यागू गति मध्यय् छगू छगू
गती वने माःगु हे जुल । मनू सिना मनू तुं मजू धयागु होश तये
निर्ति धर्म कवितात धाये नुः-

जुइवं मरण पृथग्जन, मद्दु गति सुनिश्चित ।
मनू देव पशु प्रेत, जुइफु आपायिक थन ॥
राजगृहया माफाचा, मनुष्यगति वःगु खः ।
जुइ न्ह्यो मनू महाब्रह्म, दु तेज ज्वारररां थोगु ॥
मद्दुहं विश्वास देव नरय्, तयेमाः होश बांलाक ।

थुम्ह माफाचिगु घटनायात स्वत धाःसा ब्रह्मा जुइ
निर्ति कामतृष्णा निवारण यायेगु स्वया नर्कय् पतन मजुइकथं
सत्कायदृष्टि हा नापं ल्पहेँ थनेगु कं आवश्यक धयागु स्पष्ट जू ।

उक्तिं नं भगवान बुद्धं ब्रह्मायागु खँ स्वीकार मयासे
सत्कायदृष्टि हटे याना मदयेका छुयेगुयात काचाकाचां कना
विज्यागु जुया च्वन धका धाये फइगु जुया च्वन । थुलि जुइवं
सत्कायदृष्टि हटे यायेत तःसकं आवश्यक जुया च्वंगु खँ सीके
अःपुगु जुल ।

सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु सीकि

आवलि सत्कायदृष्टियागु अभिप्राय, सत्कायदृष्टि दुहाँ
वइगु पहः व निवारण यायेगु विधि सी जक सीकेत कना
यंके । (विस्तृत रूप सीके यःसा महोपकारक महाशी सयादो-

यागु विश्व बिद्यालय विपश्यना देशनाय् स्वया अध्ययन याना
दिसँ ।)

सक्काय = सत्काय धयागु स्र = सत् + काय-धयागु
पालि वा संस्कृत निगू पदयात जोडे याना तःगु शब्द खः । स =
सत् = प्रकट रूप्य् दया च्वंगु, काय = नाम रूप समूह । अथे
जुया सक्काय = सत्काय धयागु प्रकट रूप्य् दया च्वंगु नाम रूप
धयागु अर्थ खः । दिट्ठि = दृष्टि धयागु धारणा द्वना च्वंगु खः ।
उकि सक्कायदिट्ठि = सत्कायदृष्टि धयागु प्रकट रूप्य् दया च्वंगु
नाम रूप्य् धारणा वा दृष्टि द्वना च्वंगु धयागु अभिप्राय खः ।

रूप धयागु गिन्ति कथं २८-गू दुसा नं स्वभाव धर्म
कथं सीके मसःगु स्वभाव छगू जक खः । (आशक्त जुइ फूगु)
नाम नं लौकिक चित्त ८१-गू, चैतसिक ५२-गू दुसा नं
स्वभाव धर्म कथं सीके सःगु स्वभाव छगू जक खः । उगु रूप
व नाम आरम्भण व द्वार चूलाक्व पनिकं प्रकट जुया च्वंगु दु ।
उकथं प्रकट रूपं दया च्वंगुलि हे थुगु रूप व नामयात सक्काय =
सत्काय धका मेगु छगू नामं व्यवहार याना तःगु खः । उगु
सत्काय रूप व नामयात जि हे, व हे; मिजं हे, मिसा हे आदि
धका धारणा वा दृष्टि द्वना च्वंगु सत्कायदृष्टि खः ।

का . . . आः . . . कवितात धाये नु-

सीके सःगु खः नाम स्वभाव,
मस्यूगु रूप स्वभाव खः ।

खने दुगु नाम रूप, धाइगु खः सो सत्काय ।
 सत्काय नाम रूप्य हे, मती तयेगु जि खः धका ।
 सत्कायदृष्टि धाइगु जुल, जुया आशक्त क्वात्क ॥

आः कना वयागु सत्कायदृष्टिया अभिप्राय व सत्काय-
 दृष्टि दुहाँ वइगु पहः संक्षिप्तं खः । तर थुलि मात्रं पूरा सीगु
 ला मखुनि । उकिं सी दयेका स्वाका यंके नु ।

खनिगु क्षण्य वयागु हस्तक्षेप

विभिन्न प्रकारया रूपारम्भण चक्षुप्रसादय् संघट्टन जू
 वइगु अवस्थाय् खना सीगु चित्त (चैतसिक) उत्पन्न जुया वइगु
 जुल । रूपारम्भण, चक्षुप्रसाद व खना स्यूगु चित्त, थुपि
 स्वंगुली रूपारम्भण व चक्षुप्रसाद रूपधर्म, खना स्यूगु नामधर्म
 जुल । उकिं उत्पत्ति क्षण्य रूप व नाम धात्थे प्रकट रूप्य दया
 च्वनिगु जुल । उगु प्रकट रूप्य दया च्वंगु रूप व नामयात
 सत्काय धाइगु खः ।

खनिगु क्षण्य प्रकट रूपं दया च्वंगु रूपारम्भण खंका
 बीगु स्वभाव मात्रं जुया च्वन । वं खंके मसः । चक्षुप्रसाद रूप
 नं खंके बी सःगुया कारण मात्रं जुया च्वन । वं नं खंके मसः ।
 खंके सःगु, खना स्यूगु चित्तया हे ज्या जुया च्वन । थुपि
 थुपि स्वभावतयेत मसीबले खना च्वनीगु क्षणयागु रूप व नाम
 प्रति दृष्टि द्वनिगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा –“खंगु जि हे खः” धयागु “खना स्यूगु चित्तयात जि धका मती तइगु” सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु खः । जि धयागु प्रज्ञप्ति मात्र खः । धात्थें दुगु मखु । उकिं खना स्यूगु चित्तयात जि धका मती तयेगु द्रना च्वंगु जुल ।

मिखां खंगु खः धका धारणा द्वनिबले नं “मिखा रूप-यात जि धका मती तइगु सत्कायदृष्टि हे खः ।”

धात्थें खने दुगु ला रूपारम्मण मात्र जक खः । उकी-यात मसीबले द्रब्य तत्त्व खनिगु जुल । मिजंयात खना च्वना, मिसायात खना च्वना आदि धका धारणा द्वनिगु जुया च्वन । थ्व रूपारम्मणयात द्रब्य पदार्थ खनिगु सत्कायदृष्टि खः ।

थुकथं खना च्वनिगु क्षणयागु रूप व नाम प्रति धारणा द्वनिगु सत्कायदृष्टि अपायय् कुतुंके फूगु जुया च्वन ।

का . . . आः . . . धर्म कवितात धाये नु-

रूपारम्मणय् मिखां थी वं, खनिगु चित्त लुइगु खः ।

खंके सःगु खनिगु चित्तं, जि धाये मत्य द्वंगु खः ।

खंगु चित्तं त जि खनेवं, सत्कायदृष्टि क्वातुइगु खः ।

मिखा रूपय् जि खनेवं नं, दृष्टि-बादान जुइगु खः ।

अपायय् क्वछुइम्ह व हे खः, दुहाँ सवयेक पनेमाः ।

पं हे सज्जन पं रे पं !!

खनिगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध

खनिगु क्षणय् उगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु विपश्यना

भाविता मयाना खः । विपश्यना भाविता मयात धाःसा
सत्कायदृष्टि जक मखू, लोभ द्वेष-आदि क्लेशत नं ल्वः ल्वः
कथं छिं छिं कथं दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

खना च्वंगु रूपारम्मण वांलागु ल्ववनापुसे च्वंगु जुल
धाःसा लोभ दुहाँ वइ; वांमलागु मयःगु रूपारम्मण जुल
धाःसा द्वेष दुहाँ वइ । ह्लाच धया वयाथे खना च्वंगु क्षणयागु
रूप व नामयात द्रव्य पदार्थ भाःपीबले नं अपायय् कुतुंके फूगु
सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुल ।

उकि योगिं खं खं पतिकं सत्कायदृष्टि आदि क्लेशत
दुहाँ वये मफइ कथं “खना च्वना, खना च्वना” धका दिपा
मदयेक भाविता याना चायेका बना च्वनेमाः ।

थन “खना च्वना, खना च्वना” धका चायेका च्वंगु
“व्यावहारिक” शब्दयात लीकेया नितिं लु जक मंका च्वंगु
मखु । खना च्वंगु क्षणय् धात्थे प्रकट रूपं दया च्वंगु “व्यवहार
जुइका च्वंगु” स्वभाव वास्तविक रूप व नामयात गथे खः अथे
लीकेत चायेका च्वंगु खः धयागु खँयात होश तयेके बी मास्ति
वः । उकीयात होश तये मफुत कि “खना च्वना, खना च्वना”
धका चायेका भावना प्राप्त जुइ फइ मखु धका दृष्टि द्वा
च्वने यः ।

उकथं खं खं पतिकं खना च्वना, खना च्वना धका
दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वनेबले सत्कायदृष्टि आदि
क्लेशत क्षणिक कथं शान्त शान्त जुया वनी; थ्व हे कथं स्वाकं

चायेका वना विपश्यना ज्ञानक्रम तनं तं थहाँ वना श्रोतापत्ति
मार्गज्ञान फलज्ञान द्वारा निर्वाणयात सीका खंका थ्यंका
साक्षात्कार याये फइथाय् तरु थ्यंका वन धाःसा सत्कायदृष्टि
हा नापं ल्यहेँ दना निरोध व शान्त जुया अपाय भयं बांलाक
हे छुटे जुया तापाना मुक्त जुया वने फइगु जुल ।

का . . . आः . . . धार्मिक कवितात छको धाये नु-

खनिगु क्षणया नाम रूप, मयायेव भाविता थन ।
दुहाँ वइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
खनिगु क्षणया नाम रूप, चायेकेवं अटूट रूपनं ।
तापाइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ-द्वेष व आत्मत ॥
उकि चायेकी छस्वाकं तुं, कुत्तु कुला मदिव्क हे ।
थ्यनी ज्ञानक्रमय् वथेँ; मार्गय् थ्यनी अःपुक हे ॥
यायेवं भाविता बृद्धि जुइक, मार्ग फलय् थ्यनी कथं ।
तीगु जुल ध्वाखाप्वाः जा, अपाय दुर्गतियागु ॥

ताइगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप

विभिन्न शब्द पुचः शब्दारम्भणं श्रोतप्रसाद रूपयात
संघट्टन या वनीगु अवस्थाय् ताया स्यूगु चित्त व (सम्प्रयुक्त
चैतसिकत) उत्पन्न जुया वइगु खः । (१) शब्द (२) श्रोत-
प्रसाद (३) ताया स्यूगु चित्त; थुपि स्वता दुगुली शब्द व
श्रोतप्रसाद रूपधर्म; ताया स्यूगु चित्त नामधर्म खः । उकिं

ताया च्वनीगु क्षणय् रूप व नाम धात्थें विद्यमान जुल । उगु विद्यमानगु रूप व नामयात हे सत्काय धाइगु खः ।

ताया च्वनीगु क्षणय् प्रकट रूपं विद्यमानगु शब्द तायेके बीगु स्वभाव मात्र जुया च्वन । वं तायेके मसः; सीके मसः । श्रांतप्रसाद रूप नं तायेके वी सःगु कारण प्रत्यय मात्र जुल । वं तायेके मसः, सीके मसः । तायेके सःगु ताया स्यूगु चित्तयागु ज्या खः । थुगु स्वभावयात मसिल कि ताइगु क्षणया रूप व नाम प्रति दृष्टि द्वनिगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा-ताःया च्वंगु जि हे धयागु “ताया स्यूगु चित्तयात जि धका मती तइगु सत्कायदृष्टि” दुहाँ वइगु जुया च्वन । जि धयागु व्यवहार सत्य मात्र खः । धात्थें दुगु मखु । उकि ताया स्यूगु चित्तयात जि भाःपीगु द्वना च्वंगु जुल ।

धात्थें ताया च्वंगु ला शब्द मात्र खः । उकीयात मसिल धायेवं खिचा-सः ताया च्वन; भौचा-सः ताया च्वन; मिसा-सः ताया च्वन; मिजं-सः ताया च्वन आदि धका धारणा व दृष्टि द्वनिगु जुया च्वन । थ्व शब्द रूपयात द्रव्य पदार्थ कथं मती तइगु सत्कायदृष्टि जुल । थुकथं ताइगु क्षणयागु रूप व नाम प्रति दृष्टि व धारणा द्वनिगु सत्कायदृष्टि नं अपायय् पतन जुइके फु ।

का . . . आः . . . धर्म कवितात धाये नु-

शब्दारम्मण ह्लात्पनय् थीवं, ताइगु चित्तं लुइगु खः ।
 तायेके सःगु ताइगु चित्तं, जि धाये मत्यं द्वंगु खः ।
 ताइगु चित्तं जि खनेवं, सत्कायदृष्टिं क्वातुइगु खः ।
 ह्लात्पं रूप्यं जि खनेवं नं, दृष्टि-पादानं जुइगु खः ।
 अपायय् क्वच्छइम्ह व हे खः, दुहाँ मवयेक पनेमाः ।
 पं हे सज्जनं पं रे पं !!

ताइगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेशं शुद्धं.

ताइगु क्षणय् उगु सत्कायदृष्टिं दुहाँ वइगु विपश्यना
 भाविता मयाना खः । विपश्यना भाविता मयात धाःसा
 सत्कायदृष्टिं जक मखु लोभं द्वेष आदि क्लेशतं नं त्वः
 त्वः कथं छिं छिं कथं दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

ताया च्वंगु सः बांलागु मज्जा दुगु जुल धाःसा लोभं
 दुहाँ वइ; बांमलागु मयःगु सः जुल धाःसा द्वेषं दुहाँ वइ ।
 ह्लात्तं धया वयार्थं ताया च्वंगु क्षणयागु रूपं व नामयात द्रव्यं
 पदार्थं भाःपीवले नं अपायय् कुतुंके फूगु सत्कायदृष्टिं दुहाँ
 वइगु जुल ।

उकिं योगिं ता ता पतिकं सत्कायदृष्टिं आदि क्लेशतं
 दुहाँ वये मफइ कथं “ताया च्वन, ताया च्वन” धका दिपा
 मदयेक भाविता याना चायेका वना च्वनेमाः ।

थनं नं तायाच्चन, तायाच्चनं धका चायेका च्वंगु
 “व्यावहारिक” शब्दं मात्रयात जक सीकेया नितिं लु जक मंका

च्वंगु मखु; ताया च्वंगु क्षणय् धात्थें प्रकट रूपं दया च्वंगु व्यवहार जुइका च्वंगु स्वभाव वास्तविक रूप व नामयात गथे खः अथे सीकेत चायेका च्वंगु खः ।

उकियात होश तये मफुत कि “ताया च्वन, ताया च्वन धका चायेकां भावना प्राप्त जुइ फइला” धका संशय (शका) जुया वये यः ।

थुकथं ता ता पत्रिकं ताया च्वन ताया च्वन धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वनेबले सत्कायदृष्टि आदि क्लेशत क्षणिक कथं शान्त शान्त जुया वनी ।

थुगु हे कथं स्वाकं चायेका विपर्ययना ज्ञानक्रम तनं तं यहाँ वना श्रोतापत्ति मार्गज्ञान फलज्ञान द्वारा निर्बाणयात सीका खंका थ्यंका साक्षात्कार याये फइथाय् तक थ्यंक वन धाःसा सत्कायदृष्टि हा नापं ल्यहे दना निरोध व शान्त जुया अपाय भयं बांलाक हे छुटे जुया तापाना मुक्त जुया वने फइगु जुल ।

का . . . आः . . . धार्मिक कवितात छको धाये नु-

ताइगु क्षणया नामरूप, मयायेवं भाविता थन ।
 दुहाँ वइगु जुल सो धात्थें, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
 ताइगु क्षणया नामरूप, चायेकेवं अटूट रूप नं ।
 तापाइगु जुल सो धात्थें, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
 उकिं चायेकी छस्वाकं तुं, कुत्तुकुला मदिकक हे ।
 थ्यनी ज्ञानक्रमय् वथें, मार्गय् थ्यनी अःपुक हे ॥

यायेवं भाविता बृद्धि जुइक, मार्ग फल्य् थ्यनी कथं ।
तीगु जुल ध्वाखाप्वाः जा; अपाय दुर्गतियागु ॥
चायेकी सज्जन चायेकी . . . चायेकी !!

नं चुनेगु क्षणय् नं वयागु ह्स्तक्षेप

विभिन्न गन्ध पुत्रः गन्धारम्मणं घ्राणप्रसाद रूपयात संघट्टन या वनीगु अवस्थाय् नंतुना स्यूगु चित्त व (सम्प्रयुक्त चैतसिकत) उत्पन्न जुया वइगु खः । (१) गन्ध (२) घ्राण-प्रसाद (३) नंतुना स्यूगु चित्त, थुपि स्वता दुगुली गन्ध व घ्राणप्रसाद रूपधर्म; नंतुना स्यूगु चित्त नामधर्म खः । उकिं नंतुना च्वनेगु क्षणय् रूप व नाम धात्थे हे विद्यमान जुल । उगु विद्यमानगु रूप व नामयात हे मेकथं सत्काय धाइगु खः ।

नंतुना च्वनेगु क्षणय् प्रकट रूपं विद्यमानगु गन्ध रूप नं तायेके बीगु, सीके बीगु स्वभाव मात्र जुया च्वन । वं सीके मसः । घ्राणप्रसाद रूप नं नं तायेके बी सःगु कारण प्रत्यय मात्र जुल । वं नं नं तायेके मसः, सीके मसः । गन्धयात स्यूगु नंतुना स्यूगु चित्तयागु ज्या खः । थुगु स्वभावयात मसिल कि नंतुनेगु क्षणया रूप व नाम प्रति दृष्टि द्वनिगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा—“गन्धयात सिया च्वंगु जि हे” धयागु नंतुना स्यूगु चित्तयात जि धका मती तइगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुया च्वन । जि धयागु प्रज्ञप्ति मात्र खः । धात्थे दुगु मखु ।

उकिं नं तुना स्यूगु चित्तयात जि भाःपीगु द्वना च्वंगु जुल ।

“ह्लासं नं तुना च्वंगु खः” धका दृष्टि व धारणा द्वना च्वन धाःसानं ह्लाय् रूपयात जि भाःपीगु सत्कायदृष्टि हे जुल ।

घ्राणप्रसाद रूप्य संघट्टन जू वःगु गन्ध रूप मात्र खः । द्रव्य पदार्थ ठोस तत्त्व मखु । उकीयात मसिल कि खिचा—नँ नवः; भौचा—नँ नवः; मिजं—नँ नवः; मिसा—नँ नवः—आदि धका धारणा व दृष्टि द्वनिगु खः । श्व गन्धरूपयात द्रव्य पदार्थ भाःपीगु सत्कायदृष्टि जुल ।

थुकथं नं तुना च्वनेगु क्षणयागु रूप व नाम प्रति दृष्टि व धारणा द्वनिगु सत्कायदृष्टि नं अपायय् कुतुंके फूगु जुल । का... आः... कना वये धुंक्व लुमना च्वनी कथं धार्मिक कवितात धाये नु—

गन्धारम्मणं ह्लासय् थीवं, नँ तुनेगु चित्त लुइगु खः ।
नँ तुने सःगु नँ तुनिगु चित्तं, जि धाये मत्य द्वंगु खः ।
नँ तुनिगु चित्तं त जि खनेवं, सत्कायदृष्टि क्वातुइगु खः ।
ह्लाय् रूप्य जि खनेवं न, दृष्टि—पादान जुइगु खः ।
अपायय् क्वच्छुइम्ह व हे खः; दुहाँ मवयेक पनेमाः ।
पं हे सज्जन पं रे पं !!

नँ तुनेगु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध

नँ तुनेगु क्षणय् उगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु विपश्यना

भावित मयाना खः । विपश्यना भाविता मयात धा.सा
सत्कायदृष्टि जक मखु; लोभ द्वेष आदि क्लेशत नं त्वःत्वः
कथं छि छि कथं दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा—नँ तुना च्वंगु गन्ध वांलागु ययेके वहःगु
जुल धाःसा लोभ दुहाँ वइ; वांमलाःगु गन्ध, ययेके वहः मजूगु
गन्ध जुल धाःसा द्वेष दुहाँ वइ । ह्लाच धया वयाथे नँ तुना
च्वनागु क्षणयागु रूप व नामयात द्रव्य पदार्थ भाःपीबले नं
अपायय् कुतुके फूगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुल ।

उकिं योगि नँ तुक्क पतिकं नं तुना च्वना, दुकया
च्वना; नं तुना च्वना, बास वया च्वन आदि धका दिपा
मदयेक भाविता याना चायेका वना च्वनेमाः ।

थन नं नँ तुना च्वना, बास वयाच्वन आदि धका
चायेका च्वंगु व्यावहारिक शब्द मात्रयात जक सीकेया निति
लु जक मंका च्वंगु मखु; नँ तुना दुकया च्वंगु क्षणय् धात्थे
प्रकट रूपं दया च्वंगु व्यवहार जुइका च्वंगु स्वभावं वास्तविक
रूप व नामयात गथे खः अथे सीकेत चायेका च्वंगु खः ।

उकथं नँ तुक्क पतिकं दुकाक्क पतिकं नँ तुना च्वना,
बास वया च्वन आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना
चायेका वनेबले सत्कायदृष्टि आदि क्लेशत क्षणिक कथं शान्त
शान्त जुया वनी ।

थुगु हे कथं स्वाकं चायेका वना विपश्यना ज्ञानक्रम

त नंतं थहाँ वना श्रोतापत्ति मार्गज्ञान फलज्ञान द्वारा निर्वाणयात
सीका खंका थ्यंका साक्षात्कार याये फइथाय् तक थ्यंक वन
धाःसा सत्कायदृष्टि हा नापं ल्यहेँ दना निरोध व शान्त जुया
वनी । अपाय भयं वांलाक हे छुटे जुया तापाना मुक्त जुया
वने फइगु जुल ।

का . . . आः . . . धार्मिक कवितात धाये नु-

नँ तुनेगु क्षणया नामरूप, मयायेवं भाविता थन ।
दुहाँ वइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
नँ तुयेगु क्षणया नामरूप, चायेकेवं अटूट रूप नं ।
तापाइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
उकिं चायेकी छस्वाकं तुं, कुत्तकुला मदिक हे ।
थ्यनी ज्ञानक्रमय् वथेँ, मार्गय् थ्यनी अःपुक हे ॥
यायेवं भाविता बृद्धि जुइक, मार्ग फलय् थ्यनी कथं ।
तीगु जुल ध्वाखाप्वाः जा, अपाय दुर्गतियागु ॥
चायेकी सज्जन चायेकी चायेकी !!

नयेगु क्षणय् नं वयागु हस्तक्षेप

विभिन्न रस पुचः रसारम्भणं जिह्वाप्रसादय् वया
संघट्टन या वइगु अवस्थाय् सवाः कया स्यूगु चित्त (चैतसिक)
उत्पन्न जुया वइगु खः ।

रस, जिह्वाप्रसाद व सवाः म्यूगु चित्त-धुपि स्वता

दुगुली रस व जिह्वाप्रसाद रूपधर्म, मस्यूगु स्वभाव हे जुल ।
सवाः स्यूगु चित्त ला नामधर्म, सीके सःगु स्वभाव खः ।

उकिं नया च्वनेगु क्षणय् नाम व रूप धात्थें प्रकट
जुया च्वंगु जुल । उगु प्रकट रूपय् दया च्वंगु रूप व नामयात
हे सत्काय धका अलग्गु नां विया तःगु जुया च्वन ।

नया च्वनेगु क्षणय् प्रकट जुया च्वंगु विभिन्न रसत
सीके बीगु स्वभाव मात्र जुया च्वन । वं नं सीके मसः ।
जिह्वाप्रसाद रूप नं सवाःयात सीके बीगुया कारण प्रत्यय मात्र
जुया च्वन । वं नं सवाःयात सीके सःगु मखु । सवाःयात
धात्थें सीके सःगु ला सवाः स्यूगु चित्त खः; अथवा सवाः
स्यूगु चित्तया ज्या खः ।

थुगु स्वभावयात मसिल धाःसा सवाः कया च्वनीगु
क्षणय् रूप व नाम प्रति धारणा वा दृष्टि द्वनिगु सत्कायदृष्टि
दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा—“सवाः स्यूगु जि हे” धयागु सवाः
स्यूगु चित्तयात जि धका मती तइगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु
जुया च्वन । जि धयागु प्रज्ञप्ति मात्र खः । धात्थें दुगु मखु ।
उकिं सवाः स्यूगु चित्तयात जि धका मती तया च्वनेगु द्वंगु खः ।

“म्येचं सवाः स्यूगु खः” धका धारणा वा दृष्टि द्वंसा
नं जिह्वाप्रसाद रूपयात जि धका मती तइगु सत्कायदृष्टि हे
जुल ।

जिह्वाप्रसादय् धात्थं वया संघट्टन याः वड्गु विभिन्न
रसत स्वभाव धर्म मात्र खः । ठोस द्रव्य पदार्थ पुद्गल सत्त्व
छुं छुं हे मखु ।

उकीयात मसीवं मथुइवं “खाया ला नया च्वना,
म्येया ला नया च्वना” आदि धका रसयात ठोस द्रव्य पदार्थया
रूपय् मती तथा धारणा वा दृष्टि द्वनिगु जुया च्वन । थ्व रस
रूपयात ठोस द्रव्य पदार्थं भाःपीगु सत्कायदृष्टि जुल । थुकथं
नयेगु क्षणयागु रूप व नाम प्रति दृष्टि द्वा च्वनिगु सत्काय-
दृष्टि नं अपायय् पतन जुइके फूगु जुया च्वन । का, भाः कना
वये धुंगु स्वभाव धर्मत लुमंति कथं कवितात धाये नु ।-

रसारम्मणं म्येचय् थीवं, सवाः कायेगु चित्त लुइगु खः ।
सवाः काये सःगु सवाः काइगु चित्तं, जि धाये मत्य द्वंगु खः ॥
सवाः काइगु चित्तं जि खनेवं, सत्कायदृष्टि क्वातुइगु खः ।
जिह्वाप्रसादय् जि खनेवं नं, दृष्टि-पादान जुइगु खः ॥
सवाःयात जि खनेवं नं, दृष्टि-पादान जुइगु खः ।
अपायय् क्वच्छुइम्ह व हे खः, दुहाँ मवयेक पनेमाः ॥
वं हे सज्जन पं रे पं !!

नयेरु क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध

नयेगु क्षणय् उगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वड्गु विपश्यना
भाविता मयाना खः । विपश्यना भाविता मयात धाःसा
सत्कायदृष्टि जक मखु, लोभ, द्वेष आदि क्लेशत नं ल्वः ल्वः
कथं छिं छिं कथं दुहाँ वड्गु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा-नया च्वनागु नसा त्वंसायागु सवाः
 (रस) बांलागु ययेके वहःगु जुल धाःसा लोभ दुहाँ वइ;
 त्वमवनापुसे च्वंगु ययेके वहः मजूगु सवाः जुल धाःसा द्वेप
 दुहाँ वइ । न्हाच धया वयार्थे नया च्वनागु क्षणयागु रूप व
 नामयात द्रव्य पदार्थ भाःपीबले नं अपायय् कुतुंके फइगु
 सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुल ।

उकि योगि नक्व पतिकं, न्ह्यक्व पतिकं, घुतुंक्व पतिकं
 नया च्वना, न्ह्यया च्वना, चाकुसे च्वं, माकुसे च्वं, घुतुंका च्वना
 आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वना च्वनेमाः ।

थुकथं नया च्वना, न्ह्यया च्वना आदि धका भाविता
 याना चायेका च्वनागु ब्यावहारिक शब्द मात्रयात सीकेगु निति
 जक चायेका च्वनागु मखु । नया च्वनेगु क्षणय् धात्थे प्रकट
 जुया च्वंगु व्यवहृत स्वभाव धात्थेगु रूप व नाम गथे खः अथे
 सीकेया निति चायेका च्वनागु हे खः ।

उकथं नक्व पतिकं, न्ह्यया च्वंक्व पतिकं, घुतुंका
 च्वंक्व पतिकं नया च्वना, न्ह्यया च्वना, चाकुसे च्वं, माकुसे
 च्वं आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वं
 सत्कायदृष्टि आदि क्लेशत क्षणिक कथं शान्त शान्त जुया
 वनी । सदांया निति शान्त जुइगु ला मखुनि ।

ध्व हे अनुसारं स्वाकं चायेका वना बिपश्यना जान
 क्रम तनं तं थहाँ वना नया च्वनेगु क्षणय् विद्यमानगु रूपधर्म
 नामधर्मया निरोध व शान्त जुइगु निर्वाणयात श्रोतापत्ति मार्ग-

ज्ञान, फलज्ञान द्वारा सीका खंका थ्यंका साक्षात्कार याना वने खन
धाःसा सत्काथदृष्टि हा नापं ल्यहेँ दना निरोध व शान्त जुया
वनीगु जुल । अपाय भय न बित्कुल तापाना हटे जुया मुक्त
वनीगु जुल ।

का . . आ: . . . कना वये धुंगु लिसे सम्बन्धितगु
कवितात धाये नु—

नयेगु क्षणया नाम रूप, मयायेवं भाविता थन ।
दुहाँ वइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
नयेगु क्षणया नाम रूप, चायेकेवं अटूट रूप नं ।
तापाइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
उकि चायेकी छस्वाकं तुं, कुत्तुकुला मदिक हे ।
थ्यनी ज्ञानक्रमय् वथेँ, मार्गय् थ्यनी अःपुक हे ॥
यायेवं भाविता बृद्धि जुइक, मार्ग फलय् थ्यनी कथं ।
तीगु जुल ध्वाखा प्वाः जा, अपाय दुर्गतियागु ॥
चायेकी सज्जन, चायेकी चायेकी !!

थीरु क्षणय् नं वयारु ह्स्लक्षेप

विभिन्न स्पर्श पुचः प्रष्टव्यारम्भणं कायप्रसादय् वया
संघट्टन याः वइगु अवस्थाय् थिया स्यूगु चित्त (चैतसिक) उत्पन्न
जुया वइगु खः ।

थुगु थासय् प्रष्टव्यारम्भण धयागु (१) नायुगु छाःगु
स्वभाव पृथ्वी—रूप (२) क्वाःगु ख्वाउँगु स्वभाव तेजः—रूप व
(३) सनिगु, ध्वाइगु, लिधंसा बीगु (धिनिगु) स्वभाव वायु—

रूप धका स्वथी दयाच्चन । थुपि रूप स्वथीयात प्रष्टव्य-रूप
नं धाइ ।

थीगुप्रष्टव्यारम्मण, कायप्रसाद व थिया स्यूगु चित्त
धका थुपि स्वथी दुगुली प्रष्टव्यारम्मण व कायप्रसाद रूपधर्म,
सीके मसःगु स्वभाव खः । थिया स्यूगु चित्त नामधर्म, सीके
सःगु स्वभाव जुल । उकि थीगु क्षणय् रूप व नाम धात्थे प्रकट
रूपं दया च्वंगु जुल । उगु प्रकट रूप दया च्वंगु रूप व
नामयात हे सत्काय धका मेकथं नां हिला तःगु जुल ।

थीगु क्षणय् प्रकट रूपं दया च्वंगु “नायुगु छाःगु”
स्वभाव पृथ्वी-रूप मात्र खः । ठोस द्रव्य पदार्थ पुद्गल सत्त्व
छुं छगू हे मखु । उकियात मसीवं “ला नाइसे च्वं; क्वे
छाः” आदि धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया वइगु जुया च्वन । व
“नायुगु छाःगु” स्वभाव पृथ्वी-रूपयात द्रव्य पदार्थ भाःपीगु
सत्कायदृष्टि खः ।

थीगु क्षणय् प्रकट रूपं दया च्वंगु “क्वाःगु ख्वाउंगु”
स्वभाव तेजः-रूप मात्र खः । जि, व, मिजं, मिसा, पुद्गल,
सत्त्व, ठोस द्रव्य पदार्थ छुं छगू हे मखुगु जुल ।

उकियात मसीवं “छयो पु, म्ह ख्वाउं; पूगु जि खः,
ख्वाउंगु जि खः” आदि धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया वइगु
जुल । व “पुगु ख्वाउंगु स्वभाव तेजः-रूप” यात द्रव्य पदार्थ
भाःपीगु सत्कायदृष्टि खः ।

“वनेगु, दनेगु, फेतुइगु, दनेगु, कय्कुंकेगु, चक्कंकेगु, फःहिलेगु, फुले जुइगु, सुके जुइगु” सनिगु, घ्वाइगु, धिनिगु स्वभाव वायु-रूपया ज्या खः ।

उकियात मसीवं “जि हे वना च्वनागु खः, जि हे दना च्वनागु खः, जि हे फेतुना च्वनागु खः, दना च्वनाम्ह जि हे खः; जि हे कय्कुंका च्वना; जि हे चक्कंका च्वना; फःहिलाम्ह जि हे खः; प्वाः हे फुले जुया च्वंगु खः; सुके जुया च्वंगु नं प्वाः हे खः;” भादि धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया वइगु जुल । व वायु-रूपयात द्रव्य पदार्थ भाःपीगु सत्काय-दृष्टि खः ।

प्रष्टव्यारम्मण रूपया प्रष्टव्य क्षेत्र कायप्रसाद रूप खः । थुगु रूप म्ह छम्हं मुलु च्वकार्थे च्वामुसे च्वंगु चीज वस्तुं सुया परीक्षा याना स्वयेबले स्याःगु क्षेत्र पतिकं फइले जुया च्वना च्वंगु दु । उगु कायप्रसाद रूप प्रष्टव्य स्वभाव मात्र खः । व नं ठोस द्रव्य पदार्थ मिजं मिसा छुं छगु नं मखु ।

उकियात मसीवं “छचनय् थ्यू वया च्वन, म्हय् थ्यू वया च्वन, जित थिया च्वन” आदि धका धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया वइगु जुल । ब कायप्रसाद रूपयात द्रव्य पदार्थ भाःपीगु सत्कायदृष्टि खः ।

कायप्रसाद रूपय् धात्थे वया थ्यू वइगु “नायुगु-छाःगु पूगु-ख्वाउंगु; सनिगु, घ्वाइगु, धिनिगु” धयागु प्रष्टव्यारम्मण

स्वभाव मात्र जक खः । जि, व, मिजं, मिसा, पुद्गल, सत्त्व
छुं छुं हे मखु धयागु मसीवं “मिजंमहं थ्यू वया च्वन, मिसाम्हं
थ्यू वया च्वन”, आदि दृष्टि द्वनिगु दया वइगु जुल । व नं
प्रष्टव्यारम्मण रूपयात द्रव्य पदार्थ भाःपीगु सत्कायदृष्टि खः ।

थीगु रूप प्रष्टव्यारम्मण कायप्रसादय् थ्यू ववव पतिकं
नायुसा नायु धका स्यूगु, छाःसा छाः धका स्यूगु, पूसा पू धका
स्यूगु, ख्वाउँसा ख्वाउँ धका स्यूगु थिया स्यूगु चित्तया
ज्या जुल ।

थुगु स्वभावयात मसीवं “नायुगु छाःगुयात जि हे सिया
च्वंगु खः” “पूगुयात स्यूमह नं जि हे खः;” “ख्वाउँगुयात
स्यूमह नं जि हे खः” आदि धका धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया
वइगु जुल । व थिया स्यूगु चित्तयात आत्म भाःपीगु सत्काय-
दृष्टि खः ।

वना च्वंसा वना च्वना धका स्यूगु, दना च्वंसा दना
च्वना धका स्यूगु, फेतुना च्वंसा फेतुना च्वना धका स्यूगु, दना
च्वंसा दना च्वना धका स्यूगु, कय्कुंका च्वंसा कय्कुंका च्वना
धका स्यूगु, चक्कंकुसा चक्कंका च्वना धका स्यूगु, गोतुला
च्वंसा गोतुला च्वना धका स्यूगु, फुले जूसा फुले जुया च्वन
धका स्यूगु, सुके जूसा सुके जुया च्वन धका स्यूगु, भुकथं सना
च्वंगु धाक्वयात स्यूगु नं थिया स्यूगु चित्तया ज्या खः ।

थुगु स्वभावयात मसीवं नं वनेगु, दनेगु, फेतुइगु, दनेगु,

फुले जुइगु, मुके जुइगु आदि गति धाक्वयात आत्मां सिया च्वणु
खः धका धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया वइगु जुल । व नं थिया
स्यूगु चित्तयात आत्म धका भाःपीगु सत्कायदृष्टि जुल ।

थुकथं थीगु क्षणया रूप व नाम प्रति धारणा व दृष्टि
द्वनिगु सत्कायदृष्टि नं अपायय् पतन जुइके फूगु जुल । का...
स्वभाव धर्मत कना वयागु यक्व हे समय फुत । कना बये धुंगु
हानं लुमना वइ कथं कवितात धायेनु ।-

प्रष्टव्यारम्मणं म्ह्य् थीवं, थिया-स्यु चित्त लुइगु खः ।
थिक्व स्यूगु थ्यू-स्यू चित्तं, जि धाये मत्य द्वंगु खः ॥
थ्यू-स्यू चित्तंत जि खनेवं नं, सत्कायदृष्टि क्वातुइगु खः ।
कायप्रसादय् जि खनेवं नं, दृष्टि-पादान जुइगु खः ॥
प्रष्टव्य रूपय् जि खनेवं नं, दृष्टि-पादान जुइगु खः ।
अपायय् क्वच्छइम्ह व हे खः, दुहाँ मवयेक पनेमाः ॥
पं हे सज्जन, पं रे पं !!

थ्यूगु क्षणाय भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध

थ्यूगु क्षणय् उगु सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु विपश्यना
भाविता मयाना खः । विपश्यना भाविता मयात धाःसा
सत्कायदृष्टि जक मखु ; लोभ, द्वेष आदि क्लेशत नं त्वः त्वः
कथं छिं छिं कथं दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा-प्रष्टव्य आरम्मण नायुगु बांलाःगु जुल

धाःसा लोभ दुहाँ वइ; कडागु, बांमलाःगु आरम्मण जुल धाःसा
द्वेष दुहाँ वइ । ह्लाच धया वयार्थे थ्यूगु क्षणया रूप व नाम-
यात द्रव्य पदार्थ भाःपीवले नं अपायय् पतन जुइके फूगु
सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुल ।

उकि योगी पुद्गलं प्रष्टव्यारम्मण व कायप्रसाद
ध्वदुक्व पतिकं प्रकट रूपय् दया च्वंगु रूपधर्म, नाम धर्मयात
दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वना च्वनेमाः । गुकथं
भाविता याना चायेका वना च्वनेगु धाःसा- “छाःसा छाना
च्वन, नायुसा नायुया च्वन, पूसा पुना च्वन, ख्वाउँसा ख्वाउँया
च्वन, वंसा वना च्वना, दंसा दना च्वना, फेतुसा फेतुना च्वना,
छंसा छना च्वना, कय्कुंसा कय्कुंसा च्वना, चक्कंसा
चक्कंसा च्वना, गोतुसा गोतुला च्वना, फुले जूसा फुले जुया
च्वन, सुके जूसा सुके जुया च्वन, स्याःसा स्याना च्वन, पियुसा
पिइया च्वन आदि धका लोक व्यवहार अनुसार स्वात्तुस्वां
चायेका वना च्वने ज्यूगु जुल ।

चायेकेवले मनं जक चायेका च्वंसा गाः । म्हुतुं धया
वना च्वने माःगु मदु । थुथाम् “फुले जुया च्वन, सुके जुया
च्वन, पुना च्वन, ख्वाउँया च्वन” आदि धका चायेका च्वनेगु
व्यावहारिक शब्द मात्रयात जक सीकेया निंति मख् । उगु शब्द
पुचलं व्यवहृतगु परमार्थ स्वभाव धात्थेगु रूप व नामयात
गथे खः अथे सीकेया निंति चायेका च्वनेगु मात्र खः ।

विपश्यना भाविता यायेवले व्यावहारिक शब्दत प्रमुख

मखु । उगु शब्द द्वारा व्यवहृतगु धात्थेंगु स्वभाव रूप व नाम-
यात यथार्थ कथं सीकेगु हे मुख्य खः । तर उकथं सीके फयेकेत
व्यावहारिक प्रज्ञप्ति शब्दयात ला व्यवहार मयासं मजिया
व्यवहार याये माःगु खः ।

खुसीया उखे पारी वने मास्ति वया डुंगा वा जहाजं
पारी वनीम्ह व्यक्तिया प्रमुख उद्देश्य उखे पारी थ्यंकेगु हे खः ।
अथे नं उखे थ्यंके फयेकेत डुंगा वा जहाज ला मछ्यःसं हे
मज्युगु जुया छ्यले माःगु हे जुल । अथे हे विपश्यना योगिं नं
उखे पारीथें जुया च्वंगु धात्थेंगु स्वभाव रूप व नामयात यथार्थ
रूपं सीकेत मनन याना भाविता द्वारा चायेका च्वने माःगु
जूसां डुंगा वा जहाज समानगु व्यावहारिक (प्रज्ञप्ति) शब्द
पुचःयात ला मछ्यःसं मजिया छ्यले माःगु जुया च्वन ।
थुकीयात विशेष होश तये बहःगु जुल ।

अं . . . च्वय् धया वयाथें प्रष्टव्यारम्मण व कायप्रसाद
ध्वदुक्व पतिकं प्रकट रूप्य् दया च्वंगु रूपधर्म, नामधर्मयात
“नायु, छाः, पू, खाउँ, फुले जुया च्वन, सुके जुया च्वन” आदि
धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वनेबले सत्कायदृष्टि
आदि क्लेशत क्षणिक कथं शान्त शान्त जुया वनी । सदाया
निर्ति ला शान्त जुइगु मखुनि ।

थुगु हे रूपं स्वाकं चायेका यंका विपश्यना ज्ञानक्रम
तनंतं थहाँ वना अन्तय् रूप धर्म व नामधर्म निरोध व शान्त
जुया च्वंगु निर्वाणयात श्रोतापत्ति मार्गज्ञान फलज्ञान द्वारा

सीका खंका थ्यंका साक्षात्कार याना वने खन धाःसा सत्काय-
दृष्टि हा नापं ल्यहेँ दना निरोध व शान्त जुया वनीगु जुल ।
अपाय भययात नं विल्कुल तापाका हटे याना मुक्त जुया वनीगु
जुल ।

का . . . आः कने धुंगु हानं लुमना वइ कथं कवितात
धाये नु ।-

थ्यूगु क्षणया नामरूप, मयायेवं भाविता थन ।
दुहाँ वइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
थ्यूगु क्षणया नाम रूप, चायेकेवं अटूट रूप नं ।
तापाइगु जुल सो धात्थेँ, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
उँकिं चायेकी छस्वाकं तुं, कुत्तुकुला मदिक हे ।
थ्यनी ज्ञानक्रम्य् वथेँ, मार्ग्य् थ्यनी अःपूक हे ॥
यायेवं भाविता बृद्धि जुइक, मार्गं फलय् थ्यनी कथं ।
तीगु जुल ध्वाखाप्वाः जा, अपाय दुर्मंतियागु ॥
चायेकी सज्जन, चायेकी चायेकी !!

विचाः यायेसु क्षाण्य् नं वयागु हस्तक्षेप

विभिन्न विचाः पुचः धर्मारम्मणं हृदयवस्तु धयागु
भवांग चित्तय् संघट्टन याः वनीगु बखते मनोविज्ञान धयागु
विचाः याना सीकिगु चित्त (चैतसिक) उत्पन्न जुया वइगु
जुया च्वन ।

थन धर्मारम्मण ६-थी दया च्वन । उगु धर्मारम्मण
६-थीयागु निषययात निगूगु खण्डया उपदेश “तृष्णा विमुक्त

अरहन्त उपदेश" या धर्मतृष्णा काण्डय् क्यने त्तिनिगु जुया थन मक्यसे ल्यंका थकागु जुल ।

(लौकिक रूप व नाम) विभिन्न विचाः पुचः धर्मार-
म्मण, धर्मधातु, विचाः याना स्यूगु चित्त, धका थुपि ३-गु
दुगुली थन आवश्यक जुया च्वंगु विभिन्न विचाः पुचः
धर्मारम्मण धयागु रूप व नाम नित्तां जुया च्वन । धर्मधातु व
विचाः याना स्यूगु चित्त ला नामधर्म जुल । इमि आधार
जुया च्वंगु हृदयवस्तु जक रूप स्वभाव जुया च्वन ।

उकिं विचाःया क्षणय् रूप व नाम धात्थे प्रकट रूपय्
दया च्वंगु जुल । उगु प्रकट रूपय् दया च्वंगु रूप व नामयात
हे "सक्काय" धका मेकथं हीका धया तःगु खः । उगु सत्काय
रूप व नामयात "जि खः, व खः, मिजं खः, मिसा खः" आदि
धका धारणा व दृष्टि द्वन धायेवं सत्कायदृष्टि दुहाँ वइगु जुल ।

गुकथं धाःसा-विभिन्न विचाः पुचः यात सीके खंके सःगु
मनोविज्ञान धयागु खंका सीका काइगु चित्त खः । व मसीवं
"विचाः याना च्वनाम्ह जि हे खः, जि (आत्मां) विचाः याना
च्वनागु खः" आदि धारणा व दृष्टि द्वनिगु दुहाँ बइगु जुया
च्वन ।

जि धयागु व्यावहारिक सत्य प्रज्ञप्ति मात्र जुया च्वन ।
धात्थे दुगु मखु । सीकी खंकीगु चित्त ला विचाःया क्षणय् धात्थे
दया च्वंगु परमार्थ स्वभाव जुल । उकिं खंकी सीकीगु चित्त-
यात आत्म भाःपीगु द्वना च्वंगु जुल ।

धर्मधातु धयागु भवांग चित्तय् धात्थे प्रकट जुया वःगु
धर्मारम्भण स्वभाव मात्र जुया च्वन । जि, व, मिजं, मिसा,
पुद्गल, सत्त्व, छधि छपाँय् छुं छगू नं मखु ।

थुगु स्वभावयात मसीवं “वयागु स्वाःपाःचा कलकल
खना च्वन, वयात लुमना च्वन” आदि धारणा व दृष्टि द्वनिगु
दुहाँ वइगु जुया च्वन । व विभिन्न विचाः पुचः धर्मारम्भण,
रूप व नाम स्वभावयात आत्म भाःपीगु सत्कायदृष्टि जुल ।

विभिन्न विचाः पुचःया संघट्टन स्थल धर्मधातु धयागु
भवांग चित्त खः । थुगु भवांग चित्त धयागु मनूत न्ह्यो वयेका
च्वनीगु अवस्थाय् उत्पन्न जुइगु चित्तथे जाःगु चित्त खः । उकी-
यात चित्त धाःसा नं विचाः याइगु आरम्भणयात ला सीके
मसः । उकीया आधार जुया च्वंगु हृदयवस्तु नं सीके मसःगु
रूप स्वभाव मात्र जुया च्वन ।

थुगु स्वभावयात मसीवं “चित्तं (भवांग चित्त) वा
हृदयं स्वतः हे सिया च्वन, जिगु नुगलं (भवांग चित्तं) स्वतः
हे सिया च्वन” आदि धका धारणा व दृष्टि द्वनिगु दया वइगु
जुल । व भवांग चित्त व उकीया आधार हृदयवस्तु रूपयात
ठोस द्रव्य तत्त्व भाःपीगु सत्कायदृष्टि खः ।

थुकथं विचाःया क्षणयागु रूप व नाम प्रति धारणा व
दृष्टि द्वनिगु सत्कायदृष्टि नं अपायय् पतन जुइके फूगु जुल ।

का, आ: . . . कना वये धुंगु धर्म स्वभावत हानं लुमना
वइगु कथं कवितात धाये नु ।—

धर्मारम्मणं नुगलय् थीवं, विचाः—स्यू चित्त लुइगुखः ।
विचाः याये सःगु विचाः—स्यू चित्तं, जि धाये मत्य द्वंगु खः ॥
विचाः—स्यू चित्तं जि खनेवं, सत्कायदृष्टिं क्वातुइगु खः ।
धर्मधातुइ जि खनेवं नं, दृष्टि—पादान जुइगु खः ॥
विचाःयात जि खनेवं नं, दृष्टि—पादान जुइगु खः ।
अपायय् क्वच्छुइम्ह व हे खः, दुहाँ मवयेक पनेमाः ॥
पं हे सज्जन, पं रे पं !!

विचाःया क्षणय् भाविता यायेवं क्लेश शुद्ध

विचाःया क्षणय् उगु सत्कायदृष्टिं दुहाँ वइगु विपश्यना
भाविता मयाना खः । विपश्यना भाविता मयायेवं सत्कायदृष्टिं
जक मखु, लोभ, द्वेष आदि क्लेशत नं त्वःत्वः कथं छिंछिं कथं
दुहाँ वइगु जुया च्वन ।

गुकथं धाःसा—विचाः यायेगु आरम्मण वामलाःगु जुल
धाःसा लोभ दुहाँ वइ । विचाः यायेगु आरम्मण वामलाःगु
जुल धायेवं द्वेष दुहाँ वइ । न्हाच धयार्थे विचाःया क्षणयागु
रूप व नामयात ठोस द्रव्य भाःपीवं नं अपायय् पतन जुइके
फूगु सत्कायदृष्टिं दुहाँ वइगु जुल ।

उकि योगी पुद्गलं विचाः याक्व पतिकं चिन्तन याक्व
पतिकं, कल्पना याक्व पतिकं, तर्कना याक्व पतिकं,—विचाः

याना च्वना, चिन्तना याना च्वना, कल्पना याना च्वना, तर्कना याना च्वना—आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका च्वनेमाः ।

थन नं “विचाः याना च्वना, चिन्तना याना च्वना” आदि धका चायेका च्वंगु व्यावहारिक (प्रज्ञप्ति) शब्दयात सीकेगु निंति जक चायेका च्वंगु मखु, उगु शब्द पुचः द्वारा व्यवहृतगु धात्थेंगु स्वभाव रूप व नामयात यथार्थ रूपं सीकेत भाविता याना चायेका च्वंगु जक खः ।

उकीयात विशेषं होश तये वहः जू । मखुसा “विचाः याना च्वना, चिन्तना याना च्वना” आदि धका व्यावहारिक शब्द मात्र जक छोनं छोनं स्वया स्वभाव धर्मय् थ्यंक थःगु ज्ञान समावेश जू मवनेवं “थुकथं चायेकां ज्ञान लाभ जुइ फइ मखु; थुकथं चायेकेगु धर्म मखु” आदि धका द्वंक धायेगु ह्लायेगु च्वयेगु द्वारा अतिक्रमण या वने यः । थथे मजुइकेत शुद्ध चित्तं होश बिया च्वनागु जुल ।

अँ ... च्वय् धया वयाथें विचाः याना च्वना, चिन्तना याना च्वना, कल्पना याना च्वना, तर्कना याना च्वना—आदि धका विश्वास तथा दिपा मदयेक भाविता याना चायेका वनेवले चायेकु पतिकं सत्कायदृष्टि आदि क्लेशत क्षणिक क्षणिकय् शान्त शान्त जुया वनी । सदांया निंति ला शास्त जुइ मखुनि । विपश्यना ज्ञानं क्लेशयात शान्त यायेफु धयागु चायेका च्वनेगु क्षणय् नक जुइफु । मचायेकल धाःसा शान्त मजू ।

अथे नं थुगु हे कथं स्वाकं तुं चायेका वना चवनेवले
विषयना ज्ञानक्रम तनंतं थहाँ वना रूपधर्म नामधर्मयागु निरोध
व शान्त अवस्था निर्वाणयात श्रोतापत्ति मार्गज्ञान व फलज्ञान
द्वारा सीका खंका थ्यंका साक्षात्कार याना वने दत धा:सा
सत्कायदृष्टि हामा नापं प्यंदना निरोध व शान्त जुया वनी ।
अपाय भयं नं विल्कुल तापाना हटे जुया मुक्त जुया वनीगु जुल ।

का, आ: कना वये धुंगु हाकनं लुमंका तये फइ कथं
कवितात धाये नु ।—

विचा: क्षणया नामरूप, मयायेवं भाविता थन ।
दुहाँ बइगु जुल सो धात्थें, लोभ, द्वेष व आत्मत ॥
विचा: क्षणया नामरूप, चायेकेवं अटूट रूप नं ।
तापाइगु जुल सो धात्थें, लोभ द्वेष व आत्मत ॥
उकिं चायेकी छस्वाकं तुं, कुत्तुकुला मदिव्व हे ।
थ्यनी ज्ञानक्रमय् वथें, मार्गय् थ्यनी अ:पुक हे ॥
यायेवं भाविता बृद्धि जुइक, मार्गफलय् थ्यनी कथं ।
तीगु जुल ध्वाखाप्वा: जा, अपाय दुर्गतियागु ॥
चायेकी सज्जन, चायेकी चायेकी !!

चवय् कना वयागु सत्कायदृष्टि हटे यायेगु संक्षिप्त
विधि स्वया यंकल धा:सा खंखं पतिकं, ता:ता: पतिकं, नंतुक्व
पतिकं, नक्व पतिकं, थिक्व पतिकं, विचा: याक्व पतिकं थुकथं
आरम्भण व द्वार ध्वदुक्व पतिकं प्रकट रूपय् दया च्वंगु रूपधर्म

व नामधर्मयात अटूट रूपं भाविता याना चायेका वनेमाः खनि
धयागु छर्लंग खने दया वइ ।

तर खं खं पतिकं, ताः ताः पतिकं, नंतुक्व पतिकं, नक्व
पतिकं, थिक्व पतिकं, विचाः याक्व पतिकं भाविता याना
चायेका वनेमाः धायेवले प्रारम्भिक व्यक्तिपिन निंति गनं शुरु
याना भाविता यायेमाली लय्, खंगु निसें शुरु याना चायेकेगु ला,
ताःगु निसें शुरु याना चायेकेगु ला? आदि धका न्ह्यसः तये
माला वइगु जुया च्वन ।

अथे जुया प्रारम्भिक व्यक्तिपिन निंति क्वं निसें
भाविता याना चायेकेगु विधि महोपकारक परमपूज्य महाशी
सयादो नं न्ह्याम्हसिनं नं थुइके सीके फइ कथं व्यावहारिक शब्द
छचला अःपुसे च्वक निर्देशन विया बिज्याना तःगु दु ।

उगु भाविता विधियात लिपायागु उपदेश “तृष्णा
रहित अरहन्त” लय् विस्तृतं नं मखु संक्षिप्तं नं मखुसे पाय्छि
जुइक उब्लेख याना तयागु दु । विस्तृत रूपं सीके मास्ति वःसा
महोपकारक महाशी सयादोयागु “विपश्यना कार्यं धर्म” सफू
व्वना अभ्यास याना यंके माःगु जुल ।

आः ला कना वये धुंगु “दृष्टि निवारक विपश्यना
कार्य-धर्म उपदेश” छगुलियात पुवंकेगु कथं कवितात धया
उपदेश क्वचायंके नु ।

निगमन पद्य

श्रावस्ती जेतवनाराम्य, बिज्याबले तथागत ।
नभं वःम्ह ब्रह्मदेवं, शास्तंत यात निवेदन ॥
रोगी कामभूमिवासी, दुर्वर्ण अल्पायु इपि ।
ध्यानं स्याना कामतृष्णा, वने बहः ब्रह्मलोकस ॥
लिसः बिल तथागतं, त्वाः थला ब्रह्मवाक्यत ।
जुइ मुक्त अपायं हे, त्वाः दसा सत्काय पाञ्चुक ॥
छुयेत त्यहेथना सत्काय, छु धर्म यायेगु भाविता ?
विपश्यना ब्रह्मचर्यं, यायेमाः भाविता मदिव्वक ॥
सीके सःगु नामधर्म, मस्यूगु रूपधर्म खः ।
जुइगु खः ह्मां विपश्यना, चायेका सीवं दु मडु ॥
यायेवं बृद्धि भावनाया, मार्ग फलय् थ्यनी कथं ।
तोगु जुल ध्वाखाःप्वाः जा, अपाय दुर्गंतियागु ॥
चायेकी सज्जन, चायेकी चायेकी !!

निगमन प्रार्थना

थीं दृष्टि निवारक विपश्यना कार्य धर्म उपदेश आदर
गौरव पूर्वक न्यनागु धर्मश्रवण कुशल कर्म चेतनाया कारण
योगा सत्पुरुषपि सकलें काय चित्त नितां निरोगी व सुखी जुइ
फयेमाः । तथागतयागु विशुद्ध शासनयात नं प्रत्ययानुग्रह धर्मा-
नुग्रह द्वारा थःल्हना गुहाली याये फुपि जुयेमाः । प्यंगू अपाय
भयं अलग्ग जुया तापाना मुक्त जुया वने फइ कथं विपश्यना

कार्यं धर्मं सत्प्रयत्न पूर्वकं अभ्यासं व उद्योगं यानां वने फुलिं
जुयेमाल ।

दृष्टिं निवारकं विपश्यना कार्यं धर्मं उपदेशं वचनं ।

(२०४२ आश्विन १३, भाय् हिले सिधःगु जुल)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

तृष्णा रहित अरहन्त जुइगु विपश्यना कायं धर्म उपदेश

आशीष्-प्रणाम

लोकजेट्टं नरासभं, सुगतं च नमामहं ।
तेन धम्मं सुभासितं, संघं च तस्स ओरसं ॥

लोकजेट्टं = ब्रह्मा, देव व मनुष्य त्रिभूवन वासीपिनि जेष्ठ जुया बिज्याकम्ह; नरासभं = ब्रह्मा, देव व मनुष्य त्रिभूवनवासीपि लिसे तुलना याये बहः मजुइक श्रेष्ठ पवित्र व उत्तम जुया बिज्याकम्ह; सुगतं च = भिगु बांलागु खँ ह्लाना बिज्याइम्ह भगवान बुद्धयात; सुगतं च = पवित्रगु निर्वाण्य नं थ्यंका बिज्याःम्ह; ह्लाना ह्लानायापिं तथागतपिथें बांलागु गमन दया बिज्याकम्ह भगवान बुद्धयात; तेन = उम्ह त्रिलोक जेष्ठ सर्वज्ञ तथागतं; सुभासितं = त्रिभूवनवासी ब्रह्मा, देव व मनुष्य-पित हित यायेया निंति बांलाक कना बिज्याना तःगु; धम्मं च = मागं प्यंगू, फल प्यंगू, निर्वाण व परियत्ति धयागु फिगू उत्त-मगु धर्मयात व; तस्स = त्रिभूवनवासी ब्रह्मा, देव व मनुष्यपिनि गुरु जुया बिज्याकम्ह वसपोल तथागतया; ओरसं = धात्थें ओरस

पुत्र जुया बिज्याकपि; संघं च = मार्गस्थ पुद्गल प्यम्ह व फलस्थ पुद्गल प्यम्ह धयापि च्याम्ह आर्य संघ समूहयात नं; (आचेरं च = २०-गूगु शताब्दीया थुखे परियत्ति क्षेत्र्य नं विश्व विख्यातम्ह प्रतिपत्ति क्षेत्र्य नं तुलना याये बहःपि मलुडक प्रख्यातम्ह छट्टसंगीति पुच्छक अगमहापण्डित ग्रन्थकारक धर्मस्थानाचार्य जुया बिज्याकम्ह महोपकारक महाशी सयादो-यात नं;) अहं = २२७-गू शिक्षाषद थःके छायेपिया भिक्षु धायेका च्वनाम्ह जि; अहं = जन्म स्थानया आधार्य धाल धाःसा प्युवंदजा सुन्दर नां दुम्ह जि; नमामि = गुण रूपा छत्र्य बः कया नमस्कार याना च्वनागु जुल । नमामि = धर्मदेशक व आपालं धर्म श्रोतागण सत्पुरुषपिनि आन्तरिक व बाह्य शरीर्य, आन्तरिक व बाह्य गृह्य; आन्तरिक व बाह्य ग्राम्य; आन्तरिक व बाह्य नगर्य तकं ल्यं पुल्यं मदयेक विभिन्न भय, विभिन्न उपद्रव, विभिन्न अन्तराय धाक्वं हनन जुइकीगु सुभाशीष पवसे वन्दना प्रणाम याना च्वनागु जुल भगवन् !

साधु . . . ! साधु . . . !! साधु . . . !!!

आशीष प्रणाम अभिप्राय

ह्यापा ह्यापायापि ख्याति प्राप्त ग्रन्थकारक जुया बिज्याःपि आचार्य सयादोपिसं थःथःपिनिगु ग्रन्थया प्रारम्भ्य रत्नत्रय-प्रणाम धयागु त्रिरत्नयात प्रणाम यास्सेगु वाक्य समा-वेश याना ग्रन्थ रचना यायेगु अभ्यास दयेका बिज्याःगु दया च्वन । उद्देश्य ला बुद्ध, धर्म व संघ त्रिरत्नयात प्रणाम यायेगु

कुशल जवन चेतनाया कारणं ग्रन्थकारक नं अन्तरायं मुक्त थः
जुइमाः; रचित ग्रन्थ नं निर्विघ्न पूर्ण जुइमाः धयागु हे
जुल ।

अँ ... आः नं वस्पोल आचार्यं सयादोपिनिगु परिपाटी-
यात नुगलय् थना धर्मदेशक पुद्गल व धर्मश्रोता परिषदपि
भय उपद्रव अन्तरायं मुक्त जुइमाः धयागु लक्ष्य तथा त्रिरत्न व
आचार्यं गुरुवरपित प्रणाम यायेगु रत्नत्रयादि प्रणाम वाक्य
द्वारा उपदेश शुरू यानागु जुल ।

खँपु

थौं कने त्यनागु उपदेशया शीर्षक खः “तृष्णा रहित
अरहन्त” । थये धका शीर्षक बिया तयागु जूसां विषय वस्तु ला
सलायतन संयुक्त, योगक्खेमि वर्ग; दुक्खसमुदय सूत्र पालि व
धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र समुदय सच्च खण्ड “यायं तण्हा पोनोभ-
बिका, नन्दिरागसहगता, तत्रतत्राभिनन्दिनी” आदि तृष्णा
सम्बन्धी पालि लिसें सलायतन संयुक्त, सलायतन वर्ग, मालुक्य-
पुत्र सूत्रय् वया च्वंगु छुं पालि अंश व धर्मपद अर्थकथाय् वया
च्वंगु बटिल कथावस्तुयात पृष्ठभूमि याना कना यंकेगु हे खः ।

उकिं उपदेशया शीर्षकय् दुगु “तृष्णा धयागु छु; उगु
तृष्णा गुकथं दया वइगु; उगु तृष्णां छु छु याये सः; तृष्णा
उत्पन्न मजुइक छु गथे याये माली ?” धयागुयात ह्लापां स्पष्ट
याना कना यंके माली ।

तृष्णा धयागु

तृष्णा धयागु आरम्मणयात् पित्याइगु स्वभाव; प्यपु-
नेगु स्वभाव, यः तायेकेगु स्वभाव, तासे जुइगु स्वभाव खः ।

खुगू आरम्मण-आक्रमण धातु खुगू

उगु तृष्णाया पित्याइगु प्यपुनिगु यः तायेकीगु आर-
म्मणया अभिप्राय जुल चित्त चैतसिकया न्ह्याइपु तायेकेगु
धयागु । उगु आरम्मणत छु छु लय् धाःसा-

- (१) विभिन्न वर्ण रूपारम्मण
- (२) विभिन्न शब्द शब्दारम्मण
- (३) विभिन्न गन्ध गन्धारम्मण
- (४) विभिन्न रस रसारम्मण
- (५) विभिन्न स्पर्श प्रष्टव्यारम्मण
- (६) विभिन्न स्वभाव धर्मारम्मण

धका थुपिं खुथी हे जुल ।

अःपुक धायेगु खःसा रूप, शब्द, गन्ध, रस, स्पर्श व
धर्म हे खः । इमित आक्रमणकारी धातु खुगू धका नं धाये
फुनि । का आः धाये नु-

रूप, शब्द, गन्धत व, रस, स्पर्श व धर्मत ॥

आरम्मण खुगू व हे, धाइ आक्रमण धातुत ॥

खुगू द्वार-आक्रान्त धातु खुगू

थुगु आरम्भण खुगू धयागु आक्रमणकारी धातुतयेसं
छुकीयात आक्रमण याइगु लय् धाःसा खुगू द्वार धयागु आक्रान्त
धातुयात आक्रमण याइगु खः । उगु द्वारया अभिप्राय खः चित्त
चैतसिकया दुहाँ पिहाँ जुइगु लुखा द्वाः । इपिं छु छु खः लय्
धाःसा-

- (१) चक्खुपसाद धयागु मिखाप्रसाद रूप
- (२) सोतपसाद धयागु ह्नाय्पं-प्रसाद रूप
- (३) घानपसाद धयागु ह्नाय्-प्रसाद रूप
- (४) जिह्वापसाद धयागु म्ये-प्रसाद रूप
- (५) कायपसाद धयागु ह्य-प्रसाद रूप
- (६) मनोधातु धयागु न्ह्यो वया च्वनीबले

उत्पन्न जुया च्वनीगु भवांग चित्तर्थे जाःगु अवस्था थुपिं खुगू हे
खः । अःपुक धाल धाःसा “मिखा, ह्नाय्पं, न्हाय्, म्ये, ह्य व
भवांग चित्त हे जुल । का आः धाये नु-

मिखा, न्हाय्पं, न्हाय् व म्ये, ह्य व भवांग चित्त ।

खुगू द्वार धाइ थुमित, धाइ आक्रान्त धातु नं ॥

खुगू विह्वान-ह्वइगु धातु खुगू

न्हाचः धया वयागु आरम्भण खुगू आक्रमणकारी धातु-
तयेसं थुगु खुगू द्वार धयागु आक्रान्त धातुयात आक्रमण यावइगु

अवस्थाय् खुगू विज्ञान धयागु सीकीगु चित्तत उत्पन्न जुया वइगु
जुल ।

इपिं छु छु खः लय् धाःसा-

- (१) चक्खुविञ्जाण धयागु खना स्यूगु चित्त
- (२) सोतविञ्जाण धयागु ताया स्यूगु चित्त
- (३) घानविञ्जाण धयागु नंतुना स्यूगु चित्त
- (४) जिह्वाविञ्जाण धयागु सवाः कया स्यूगु चित्त
- (५) कायविञ्जाण धयागु थिया स्यूगु चित्त
- (६) मनोविञ्जाण धयागु विचाः याना स्यूगु चित्त

थुपिं खुगू हे खः । इमित ह्वइगु धातु धका नं धाये फूगु जुल ।
का थुकीयात धाये नु-

खना, ताया, नंतुना नं, नया, थिया, विचाः याना ।

स्यूगु विज्ञान खुगू थुपिं, खः ह्वइगु धातु नं थुपिं ॥

तृष्णा उत्पत्तिया प्रसुख स्वभाव थुपिं हे

अँ आः च्वय् धया वयागु “आरम्मण, द्वार,
विज्ञान” धका स्वथी दुगुली आरम्मण व द्वार कारण धर्मत
खः । विज्ञान फल धर्म खः । थुपिं स्वथी संयोग जू वइगुयात
स्पर्श धका धाइ । आक्रमणकारो आरम्मणत बांलागु त्ववनापुसे
च्वंगु जुल धाःसा भिगु अनुभूति वेदना लुया वइगु जुल ।
“फस्सपच्चया वेदना” स्पर्शया कारणं वेदना उत्पन्न जुल धका

धाये माःगु जुल । अले भिगु अनुभूति वेदना लुया वल
 धायेवं “वेदना-पच्चया तण्हा” धया तःथे आरम्मणयात् पित्याइगु
 यइगु त्वःवनीगु प्यपुनीगु तृष्णा लुया वइगु जुल । का
 आः धाये नु-

**खुगु आरम्मणं द्वारय् थीवं, स्यूगु चित्त लुया वयु ॥
 भिगु आरम्मणानुभूति, तृष्णा नं प्यपुना वयु ॥**

अँ . . . आः धया वयागु ला “तृष्णा धयागु छु खः;
 तृष्णा गुक्थं लुया वइगु लय्” धयागु न्ह्यसः सम्बन्धी मोटामोटी
 लिसः जक खः ।

भावंलि तृष्णा दुग्ययेक उत्पत्ति जुइगु व तृष्णां छु याये
 सः, तृष्णा उत्पन्न मजुइक छु यायेमाः धयागुयात् स्वाकं कना
 यके । आः रूपतृष्णा उत्पत्ति जुइगु पहः निसे कया कने ।

Dhamma.Digital

रूपतृष्णा उत्पत्ति पहः

(१) चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खु-
 विञ्जाणं; तिण्णं संगति फस्सो; फस्सपच्चया वेदना; वेदना-
 पच्चया तण्हा ।

चक्खुं च = चक्खुपसाद धयागु मिखाप्रसाद रूपयात्
 व; रूपे च = अनेक वर्ण रूपारम्मण आक्रमण धातुयात्;
 पटिच्च = कारण याना; चक्खुविञ्जाणं = चक्षुविज्ञान धयागु

खना स्यूगु चित्त; उप्पज्जति = प्रकट रूपं लुया वइगु जुल ।
 तिण्णं = अनेक वर्ण, मिखा-प्रसाद रूप व खना स्यूगु चित्त थुपिं
 स्वंगू, संगति = संगम जुइगुयात; फस्सो = स्पर्श धाइ । फस्स-
 पच्चया = आरम्मणयात थी सःगु स्पर्श धयागुया कारणं;
 वेदना = भिं, मंभिं व मध्यस्थगु अनुभव याये सःगु वेदना
 स्वभाव; उप्पज्जति = प्रकट रूपं लुया वइगु जुल; वेदना-
 पच्चया = भिंगु बाँलाःगु आरम्मण अनुभव याये नंगु वेदना
 धयागुया कारणं; तण्हा = खने दुगु अनेक वर्ण रूपारम्मणयात
 त्ववना, प्यपुना मज्जा ताये सःगु रूपतृष्णा; उप्पज्जति = लुया
 वइगु जुल । उप्पज्जति = सुं शक्रं सुं ब्रह्मां सृष्टि मयायेकं हे
 भिंगु बाँलागु अनुभूति वेदना धयागुया कारणं रूपतृष्णा उत्पन्न
 जुइगु हे जुया च्वन ।

(साधु – साधु – साधु)

थुगु अनेक वर्ण रूपारम्मण आक्रमण धातुं चक्षुद्वार
 धयागु मिखा-प्रसाद रूप आक्रान्त धातुयात वया आक्रमण
 याइगु अवस्थाय् चक्षुविज्ञान धयागु खना स्यूगु चित्त ह्वइगुधातु
 लुया वइगु जुया च्वन ।

“वर्ण, मिखा-प्रसाद रूप व खना स्यूगु चित्त” थुपिं
 स्वंगू दुगुली वर्ण व मिखा-प्रसाद रूप कारण धर्म खः । खना
 स्यूगु चित्त नाम फलधर्म जुल । इपिं स्वंगू संगम जुइगुयात
 “स्पर्श” धाइगु जुल । उगु खने दुगु वर्ण रूप ययेके बहःगु,
 त्ववनापुसे च्वनीगु जुल धायेवं भिंक जीक अनुभव याइगु वेदना

लुया वइगु जुया च्वन ।

उगु अवस्थाय् खने दुगु ल्ववनापुसे च्वंके बहःगु वर्णयात ल्ववनीगु प्यपुनीगु ययेके सःगु रूपतृष्णा लुया वइगु जुल । उगु रूप तृष्णा चक्षुद्वारय् बःकया लुया वइगु खः । वं वर्ण मात्रयात जक ल्ववंकीगु मखुनि; वर्णया आधार जुया च्वंगु सजीव निर्जीव वस्तुयात नं स्वाकं तुं ल्ववंका वनीगु जुया च्वन । उलि जक ला धाःसा मखुनि । मनुष्य देव आदि सत्त्वर्षि थ्यंगु भवय्, दुगु आरम्मणय् न्ह्याइपु तायेका च्वने फूगु नं थुगु तृष्णायागु हे ज्या खः । ल्ला खः ।

**सँठया म्हाय् च्यो नाप लिना वंगु नं
थुगु रूपतृष्णा हे आदि खः**

भगवान बुद्धया पालाय् सकसिनं म्हस्यूम्ह श्रावस्तीयाम्ह साहुया म्हाय् पटाचारा अबले अबले ... पद्मोत्तर तथागतया पालं निसें छगू लक्ष कल्प तक पारमी पूर्ण याना वया विनयय् एतदग लाभीम्ह अरहन्तनी जुइ तिनिम्ह पारमी सम्पन्न म्हाय् मचा खः ।

तर फ़िखुदँ तिया उमेरय् त्विह्लि खना च्वंम्ह च्योया प्रति आशक्त जुइकूगु तृष्णां याना च्यो नापं बिस्थुं बना स्वंगु योजनति तापाः थाय् जंगलया लिक्कसं च्वंगु गामय् बना च्वं वंगु जुल ।

मिजं जूम्हं जंगलय् बना सिँ ध्यना मि नाःगु जुया

चवने । पटाचारा साह्या म्हाय् धायेका च्वंबले ह्ला तुतियागु
चिमिसँ छपु नं मि नयेके म्वाक सुख ब आनन्दं लुँया घोने
हीरा थुनेथें चवना वये नंगु जूसां आः ला दुःख कष्ट सिया
चवने माःगु जुन । थःथमं तुं लः कया, थःथमं तुं सिं फाया थःमं
तुं कुति वाना, थःमं तुं जाकि हाया मिला जा केँय् थुइ खुने
याये माःगु जुल । जः खः च्वंफि मनुतयेगु दृष्टि स्वयेबले तःसकं
मन ख्वयेके बहः जू; तर पटाचारा स्वयं धाःसा न्ह्याइपुसे
लय लय ताः । उकथं साह्या म्हाय्यागु स्थिति चवना वये
धुंका गरीबनी जुया चवने मालं नं न्ह्याइपु तायेके फूगु लय लय
ताये फूगु छुकि याना लय धाःसा तृष्णायागु हे ज्या खः,
ह्ला खः ।

दत्तवान अवस्थाय् तीन तीन चार चार घण्टा (स्वघौ
प्यघौ) तक त्यानुक फेतुना सिनेमा स्वये फूगु चच्छि नाटक
प्याखँ स्वये फूगु नं थुगु हे तृष्णायागु ज्या खः, ह्ला खः । उकि हे
भगवान बुद्धः— “तत्रतत्राभिनन्दिनी” तृष्णा धयागु थयं थयंगु
भवय् उपलब्ध जूजुगु आरम्भणय् न्ह्याइपु ताः धका आज्ञा दयेका
विज्याःगु । अनं हानं थुगु तृष्णां “घोनोभविका” न्हून्हूगु
जन्मयात नं दयेके सः । न्हून्हूगु जन्म दयेकीगु नमूना बाखँत
ला थन मकयंसे, लिपा तिनि उल्लेख याये । न्हूगु जन्म दइगु
धयागु न्हूगु दुःख दइगु खः धयागु मतलब जुल ।

रूपतृष्णा निवारण विधि

उकि न्हूगु जन्म मदयेकेया निरति तृष्णायात विरकुल

पाचुका छ्वेमाः । खं खं पतिकं खंगुयात कारण याना तृष्णा
लुइके मयःसा “खना च्वन, खना च्वन” धका दिपा मदयेक
चायेकेमाः । थुकथं भाविता याना चायेका च्वनेवं खने दुगु
अनेक वर्ण रूपारम्भणयात ल्ववंका प्यपुना मज्जा ताये यःगु
रूपतृष्णा क्षणिक क्षणिक रूपं शान्त शान्त जुया वनीगु जुल ।
अथे नं सदांया निति शान्त जुइगु ल्यं पुल्यं मदयेक शान्त जुइगु
कथंयागु ला मखुनि । सदांया निति शान्त जुइकेत ल्यं पुल्यं
मदयेक शान्त जुइकेत ला सम्बन्धित मार्गज्ञानय् थ्यनी कथं
स्वाक तुं चायेका वना च्वंसा तिनि सम्बन्धित मार्गं ज्ञानं
सम्बन्धित तृष्णायात पाचुक सफा याना छ्वे फइगु जुल ।

न सो रज्जति रूपेसु, रूपं दिस्वा पटिस्सतो ।
विरत्तचित्तो वेदेति, तच्च नज्जोस तिद्वति ॥

यो पुगलो = मिजं मिसा मधा न्ह्याम्ह थजु विपश्यना
भाविता याना च्वंम्ह गुम्ह योगी पुद्गलं; रूपं = अनेक वर्ण
रूपारम्भणयात; दिस्वा = खनीबले; पटिस्सतो = “खना च्वन,
खना च्वन” धका हानं चायेका च्वनीगु स्मृति; होति = धात्थें
दयेका च्वनीगु जुया च्वन; सो = उम्ह खं खं पतिकं “खना
च्वन, खना च्वन” धका चायेका हांश तथा च्वंम्ह उम्ह योगी
पुद्गल; रूपेसु = ल्ववनापुमे च्वंगु अनेक वर्ण रूपारम्भणय्;
न रज्जति = विलकूल न्ह्याइगु तायेकी मखुगु जुल । विरत्त-
चित्तो = न्ह्याइपु मताइगु चित्त दुम्ह जुया; वेदेति = अनुभव
याइगु जुया च्वन । तच्च = उगु अनेक वर्ण रूपारम्भणयात नं;

नज्झोस तिट्ठति = अधीनय् मतःसे स्थिर जुइगु जुया च्वन ;
 वा = खं खं पतिकं “खना च्वन खना च्वन” धका दिपा मद-
 येक भाविता याना चायेका च्वनीबले खने दुगु अनेक वर्ण
 रूपारम्मणयात ल्ववंका, प्यपुना मज्जा ताया च्वनीगु रूपतृष्णा
 चायेकु चायेकु पतिकं निरोध व शान्त जुया उरे जुया तना
 वनीगु जुया च्वन ।

साधु! साधु!! साधु!!!

तृष्णां न्हूगु जन्म दयेकीगु व तृष्णा निर्मूल जुया वनीगु
 विधियात खूगु तृष्णा पूवनीबले तिनि हानं कने । आः कना
 वये धुंगु हानं लुमना वइ कथं धार्मिक कवितात धायेनु ।-

रूपतृष्णा दया वयेवं वां छ्व धयन्ता
 पाचुक्क

वर्णारम्मणं मिखाय् थीवं, खना-स्यू चित्त लुइगु खः ।
 खंगुयात यः तायेकेवं, रूपतृष्णा जुइगु खः ॥
 लूगु आरम्मण थ्यंगु जन्मय्, न्ह्याइपु ताइगु नं वं हे खः ।
 न्हूगु जन्म दयेके सःगु, तृष्णा निर्मूल याये माल ॥
 खनेवं खंगु चायेकेवं, तृष्णा जुइ जुल शान्त नं ।
 स्वात्तुस्वां तुं क्वातुक चायेकी, मार्गय् थ्यनी जुल ज्ञानक्रमं ॥

का ... आः ... शब्दतृष्णा स्वाके तु-

शब्दतृष्णा उत्पत्ति पहः

सोतञ्च पटिच्च सद्दे च उप्पज्जति सोतविञ्ज्राणं;

तिण्णं संगति फस्सो; फस्सपच्चया वेदना; वेदनापच्चया तण्हा ।

स्रोतञ्च = श्रोतप्रसाद धयागु न्हाय्पप्रसाद रूपयात व,
सद्दे च = विभिन्न शब्द शब्दारम्मण आक्रमण धातुयात;
पटिच्च = कारण याना; स्रोतविञ्जाणं = श्रोतविज्ञान धयागु
ताया स्यूगु चित्त; उप्पज्जति = प्रकट रूपं लुया वड्गु जुया
च्चन; तिण्णं = विभिन्न शब्द, श्रोतप्रसाद व ताया स्यूगु चित्त
थुपिं स्वंगू; संगति = संगम जुड्गुयात; फस्सो = स्पर्श धाइ ।
फस्सपच्चया = आरम्मणयात थी सःगु स्पर्श धयागु कारणं;
वेदना = भि, मभि व मध्यस्थगु अनुभूति वेदना स्वभाव;
उप्पज्जति = प्रकट रूपं लुया वड्गु जुया च्चन; वेदनापच्चया =
भिगु जीगु आरम्मण अनुभव याये नंगु वेदना धयागुया कारणं;
तण्हा = ताड्गु विभिन्न शब्द शब्दारम्मणवात लववका, प्यपुना
मज्जा ताड्गु शब्द तृष्णा; उप्पज्जति = लुया वड्गु जुया च्चन ।
उप्पज्जति = सुं शक्रं सुं ब्रह्मां सृष्टि मयायेकं हे भिगु बांलागु
अनुभूति वेदना धयागुया कारणं शब्दतृष्णा उत्पन्न जुड्गु हे
जुया च्चन ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

विभिन्न शब्द शब्दारम्मण आक्रमणकारी धातुं श्रोत-
द्वार धयागु श्रोतप्रसाद रूप आक्रान्त धातुइ वया आक्रमण
या वड्दवले श्रोतविज्ञान धयागु ताया स्यूगु चित्त लुया वड्गु
जुया च्चन ।

“शब्द, श्रोतप्रसाद व ताया स्यूगु चित्त” थुपिं स्वंगू

दुगुली शब्द व श्रोतप्रसाद रूप कारण धर्म जुल । ताया स्यूगु
चित्त नाम फल धर्म जुल । इपि स्वंगू संगम जुडगुयात “स्पर्श”
धाइगु जुल ।

ताःगु शब्द मज्जा दुगु बांलागु जुल धाःसा “गुलि
मज्जा दुगु; गुलि बांलागु; गुलि करुणा चाइपुसें च्वंगु” आदि
धका भिगु जीगु अनुभव वेदना धर्म प्रकट रूपय् लुया वइगु
जुया च्वन । अवले “वेदनापच्चया तण्हा” धाःथे शब्दयात
त्वबंका प्यपुना मज्जा ताइगु शब्द तृष्णा लुया वइगु जुया
च्वन । थुगु शब्द तृष्णा श्रोतद्वारयात वः कया उत्पन्न जुडगु
खः । वं नं शब्द मात्रयात त्वबंका च्वने सःगु मखु; उगु
शब्दया आधार जुया च्वंगु मजीव निर्जीव वस्तुयात समेतं
छस्वाक तुं त्वबंका छुइगु जुया च्वन । उलि जक ला धाःसा
मखुनि . . । मनुष्य देव आदि सत्त्वपि थ्यंथ्यंगु भवय् उपलब्ध
जूज्गु आरम्मणय् न्ह्याइपुका च्वना च्वंगु नं थुगु तृष्णायागु हे
ज्या खः, ल्हा खः । वर्तमान जमानाय् खने दयेक वया च्वपि
सँ ताहा धापलां ख्याःत बिजुलीयागु गितारत द्वाङ्क द्वाङ्क दिग्
दिग् थाना; वख्वाः थ्वख्वाः मदुगु म्येत न्यनां न्यने मज्जूगु
मल अनेक तालं हाला च्वनीत्रले न्यनाच्वपि भ्लादमीपिसं
न्हातिका कय्कुंका, म्हुतुसि प्यखुला दोपारोपण याना च्वनी ।
तर इपि म्ये हाला च्वपि स्वयं ला थःथःपिनिगु आरम्मणय्
थःथःगु तालं न्ह्याइपुका लय् लय् ताया च्वंगु दु । थ्व नं
स्वभाब धर्म कथं स्वया यंकल धाःसा शब्द तृष्णायागु हे ज्या
खः, ल्हा खः ।

ध्यानलाभी श्रामणेर कांम्ह मय्जु लिसे
चवने माःगु नं थ्व शब्दतृष्णा हे
आदि खः

ह्लापा ह्लापा अरण्य विहार छगुली गुरु भिक्षु व चेला
श्रामणेर छम्ह विहार याना च्वं च्वंगु जुल । उम्ह श्रामणेर
मचा तिनिसां लौकिक ध्यान अभिज्ञा प्राप्तम्ह जुया च्वन ।
पृथ्वी नं दबे जुइफु । आकाशय् नं ब्वया वने फु । उम्ह श्रामणेर
न्ह्याथाय् वंसां न्यासि वं धयागु मदुगु जुल । ध्यानं याना
आकाशं हे जक वनेगु बानि दुम्ह जुल । अथे जुया गुरु भिक्षुं
“अय् श्रामणेर, ध्यान लिसे आपाः म्हिते मत्य न्हें, मखुसा
कां-मय्जु लिसे नापं च्वने माली सो” धका अववाद उपदेश
द्वारा होश बीगु जुया च्वन । अथे नं श्रामणेरं खँ न्यंगु मखु ।
भिक्षा वंसां ध्यानं; बुद्ध-पूजा यायेत स्वाँ थ्वः वंसां ध्यानं ।

अथे जुजुं छन्हु ला उम्ह श्रामणेरं आकाशं पलेस्वाँ पुखू
छगू पुला वना च्वं वले पुखुली पलेस्वाँ थ्वया च्वंम्ह
थाज्या कःमि म्हाय्मचा छम्हसिगु म्ये हाःसः ताःगु जुया
च्वन । अवले सलय् यइपु तायेकु तायेकुं सः थुवा मय्जुयात
समेतं त्वःवनिगु तृष्णा लुया वःगु जुया च्वन । अनं लिपा
लौकिक ध्यानं कुतुं वया गृहस्थी जू वन । उम्ह मय्जु नापं
च्वं वन ।

मय्जु लिसे ब्याहा जुइ धुंका थाज्या थाना नये माःगु
जुल । छन्हु कलाःम्हं जा बी हःगु लिपा लाना तँ पिकया थूचां

कयेका छूये लाःगु जुल । अबले मय्जुया मिखा छपातय् थूचिगु च्वकां लाना मिखा कां जुइके माःगु जुल । वया गुरु भिक्षुं धया बिज्याःथें हे मखा धाये माल । ध्यान लिसे म्हिते लाःम्ह श्रामणेर आखिरय् वया कां मय्जुया भात जुइ माःगु जुल । उकथं लौकिक ध्यान प्राप्तम्ह श्रामणेर अवस्थां कां—मय्जुया भात जुइ मालं नं थ्यंथ्यंगु भवय्, उपलब्ध आरम्मणयात ह्लातं धाःसा त्वफिका छूये मफूगु जुल । व अथे छाया लय् धाःसा, तृष्णाया कारणं हे खः । थुगु कथावस्तु मज्झिम पण्णास अर्थ-कथा महासकुलुदायी सूत्र वर्णनाय् वया च्वंगु कथावस्तु जुल । का ... आः ... न्ह्योने स्वाका वने नु । थुगु तृष्णां नं न्हूगु जन्म-यात दयेके फूगु हे जुल ।

शब्दतृष्णा निवारण विधि

उकिं ताइगुयात कारण याना तृष्णा लुया वयेके मास्ति मवःसा ता ता पतिकं ताइगु शब्दयात आरम्मण याना “ताया च्वन, ताया च्वन” धका भाविता याना चायेका च्वनेमाः । उकथं भाविता याना चायेका च्वनेवं चायेकु चायेकु पतिकं ताइगु शब्दयात ल्वःवंकीगु शब्दतृष्णा शान्त शान्त जुया वनीगु जुल ।

न सो रज्जति सद्देसु, सद्दं सुत्वा पटिस्सतो ।

विरत्तचित्तो वेदेति, तच्च नज्झोस तिट्ठति ॥

यो पुग्गलो = मिजं मिसा मधा न्ह्याम्ह थःजु विपश्यना भाविता याना च्वंम्ह गुम्ह योगी पुद्गलं; सद्दं = अनेक शब्द

पुचः शब्दारम्मणयात; सुत्वा = ताइबले; पटिस्सतो = “ताया च्वन, ताया च्वन” धका हानं चायेका च्वनीगु स्मृति; होति = धात्थे दयेका च्वनीगु जुया च्वन; सो = ता ता पतिकं “ताया च्वन, ताया च्वन” धका चायेका होश तया च्वंम्ह उम्ह योगी पुद्गलं; सहेसु = अनेक शब्द पुचः शब्दारम्मणय्; न रज्जति = विल्कुल न्ह्याइपु तायेकी मखुगु जुल; विरत्तचित्तो = न्ह्याइपु ताइगु चित्त मद्रुम्ह जुया; वेदेति = अनुभव याइगु जुया च्वन; तञ्च = उगु अनेक शब्द शब्दारम्मणयात नं; नज्जोस तिट्ठति = अधीनय् मतःसे स्थिर जुइगु जुया च्वन; वा = ता ता पतिकं “ताया च्वन, ताया च्वन” धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका च्वनीबले ताये दुगु अनेक शब्द शब्दारम्मणयात ल्वःवंका प्यपुना मज्जा ताया च्वनीगु शब्दतृष्णा चायेकु चायेकु पतिकं निरोध व शान्त जुया उरे जुया तना वनीगु जुया च्वन ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

तर विपश्यना भाविता याना शब्दतृष्णा शान्त जुइगु सदाया निति शान्त जुइगुथे निर्मूल रूपं शान्त जुइगुथे जाःगु ला मखुनि । निर्मूल रूपं शान्त जुइके फइगु ला सम्बन्धित मार्गं ज्ञानं जक तिनि सम्बन्धित तृष्णायात शान्त जुइके फइगु जुया च्वन । का आः शब्दतृष्णा सम्बन्धी धार्मिक कवितात धाये नु-

शब्दतृष्णा द्या वयेवं, वां छ्रुव ध्यना पाचुक

शब्दारम्भणं न्हाय्पनय् थीवं, ताया-स्यू चित्त लुइगु खः ।
ताःगुयात यः तायेकेवं, शब्दतृष्णा जुइगु खः ।
लूगु आरम्भण थ्यंगु जन्मय्, न्ह्याइपु ।ताइगु नं वं हे खः ।
न्हूगु जन्म दयेके सःगु, तृष्णा निर्मूल याये माल ।
तायेवं ताःगु चायेकेवं, तृष्णा जुइ जुल शान्त नं ।
स्वात्तु स्वां तुं क्वात्तुक चायेकी, मार्गय् थ्यनी जुल ज्ञानक्रमं ।

गन्धतृष्णा उत्पत्ति पहः

का . . . आः . . . शब्दतृष्णा धुंका गन्धतृष्णाया पाः
वल ।

घानञ्च पटिच्च गन्धे च उप्पज्जति घानविञ्जाणं;
तिण्णं संगति फस्सो; फस्सपच्चया वेदना; वेदनापच्चया
तण्हा ।

घानञ्च = घ्राणप्रसाद धयागु न्हाय्प्रसाद रूपयात व;
गन्धे च = अनेक गन्ध गन्धारम्भण आक्रमण धातुयात;
पटिच्च = कारण याना; घानविञ्जाणं = घ्राणविज्ञान धयागु
नंतुना स्यूगु चित्त; उप्पज्जति = प्रकट रूपं लुया वइगु जुया
चवन । तिण्णं = अनेक गन्ध, घ्राण-प्रसाद व नंतुना स्यूगु
चित्त थुपि स्वंगू; संगति = संगम जुइगुयात; फस्सो = स्पशं

धाइ । फस्सपच्चया = आरम्मणयात थी सःगु स्पर्श धयागुया कारणं; वेदना = भिं, मभिं व मध्यस्थगु अनुभूति वेदना स्वभाव; उप्पज्जति = लुया वइगु जुया च्वन; वेदनापच्चया = भिंगु जीगु आरम्मणयात अनुभव याये नंगु वेदना धयागुया कारणं; तण्हा = नंतुनेगु अनेक गन्ध गन्धारम्मणयात त्वःवका प्यपुना मज्जा ताइगु गन्धतृष्णा; उप्पज्जति = लुया वइगु जुया च्वन; उप्पज्जति = सुं शक्रं सुं ब्रह्मां सृष्टि मयायेकं हे; भिंगु जीगु अनुभव वेदना धयागु कारणं गन्धतृष्णा लुया वइगु अवश्यं जुइगु जुल ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

अनेक गन्ध गन्धारम्मण आक्रमण धातुं घ्राणद्वार धयागु न्हाय्-प्रसाद रूप आक्रान्त धातुयात आक्रमण या वनीगु बखतय् घ्राण-विज्ञान धयागु नंतुना स्यूगु चित्त ह्वइगु धातु उत्पन्न जुया वइगु जुल । “गन्ध, घ्राण-प्रसाद व नंतुना स्यूगु चित्त” स्वथी दुगुली गन्ध व घ्राण-प्रसाद रूप कारण धर्म खः । नंतुना स्यूगु चित्त नाम फल धर्म खः । इपिं स्वंगू संगम जुइगु स्पर्श जुया च्वन । नंतुनेगु बास कायेगु गन्ध भिंगु वांलागु गन्ध जुल धाःसा “गुलि जक बास वःगु; अहा, गुलि बांला; मग मग बास वः का; पाय्छि चा का खः ला” आदि धका भिंगु जीगु अनुभव वेदना उत्पन्न जुया वइगु जुल । अबले “वेदनापच्चया तण्हा” धया तःथें नंतुनेगु बास कायेगु गन्धयात त्वःवनीगु गन्धतृष्णा लुया वइगु हे जुसा च्वन ।

थुगु गन्धतृष्णा घ्राणद्वार्य वः कया लुया वइगु खः ।
 वं नं भिगु जीगु गन्ध मात्रयात जक यः तायेकीगु मखु, गन्धया
 आधार सजीव निर्जीव वस्तुयात समेतं छस्वाकं तुं त्वः वंका
 यंकीगु जुया च्वन । थुगु गन्धतृष्णां नं सत्त्वपिन्त थ्यंथ्यंगु भवय
 उपलब्ध जू जूगु आरम्मण्य न्ह्याइपुसे च्वंका वी फूगु जुया
 च्वन ।

लाख वंगु भोजन छछाया निति ३-६
च्यो जुइकूगु नं थुगु गन्धतृष्णा हे
आदि खः

ह्लापा ह्लापा बाराणसी गन्ध सेंठपुत्र धयाम्ह छम्ह दुगु
 खः । वया बौम्ह परलोक जुया वने घुंबले जुजुं वयात सेंठ
 पदवी तुं बिया तल । थुम्ह गन्ध सेंठपुत्रया सेंठ जूसें निसें ह्लिथं
 सुथसिया भोजनया निति द्वःछि कार्षापण (पुलांगु दां) बहनी-
 सिया भोजनया निति द्वःछि कार्षापण तुक्क भोजन यायेगु
 चाला दुगु जुल । पुह्ली पतिकं नं भव्य नक्सां भोजन-उत्सव
 न्यायेकेगु बानि दुगु जुल । दर्शक परिषद्पित नाय्खि च्वयेका
 हे आमन्त्रण याना छुइगु जुया च्वन ।

भोजन-उत्सव नं बडो धुमधाम छाँटं भव्य रूपं हे न्याये-
 कीगु जुया च्वन । भोजन याये न्ह्यवः मोल्हुइत मोल्हुइगु कोठा
 लाख मू वं । मोल्हुइगु कोपु लाख मू वं । नितां खायागु
 वस्तु द्वारा दयेके बिया तइगु । भोजन याइगु मण्डप नं लाख
 मू वंगु ; फेतुइगु पलंग नं लाख मू वंगु ; भोजन सामग्री नं लाख

मू वंगु; भोजन तइगु थलवल रिकापी कप आदि नं लाख मू वंगु; क्यय् तरकारी नं लाख मू वंगु; थुकथं फुकक फुकक चीज वस्तुत लाख लाख मू वंका लाख वंगु भोजन याइगु अवस्थाय् नर्तकीतयेसं छचालं चा हुला प्याखँ ल्हुया न्ह्याइपुका बिया च्वने माःगु जुल । मनूतय्सं नं मेचत लापिसं मेचत लाया मुकू लापिसं मुकू लाया नाटक, प्याखँ अपेरा स्वयेथें हुल हुल जुइक हे स्व वइगु जुया च्वन हँ ।

अले छगू पुन्ही खुनु भावी सुख श्रामणेर जुया च्वंम्ह गामा छम्ह सिं मीत धका सिं दुगु गाडाय् च्वना शहरय् थ्यंक वल । अन थ्यंका पासा छम्हसिया छें वासं च्वन । उम्ह गामा शहरिया पासा लिसे वं सःता यंकूगुलि गन्ध सेंठया भोजन नइगु उत्सव स्वः वंगु जुल । खने दुथाय् थ्यंका स्व जक स्वये धका छु दन लाख मू वंगु जा क्यय् तरकारीयागु सुगन्ध बास गामाचिया न्ह्याय्पालय् धित्तु धिना धयाथें दुहाँ वल । अले ला भिगु बाँलागु गन्ध जबले गन्धयात त्वःवंकु त्वःवंकु गन्धया आधार भोजन समेतं मनसैं च्वने मफूगु अवस्थाय् तकं थ्यंक वंगु जुल ।

थुकथं चीहाकः याना धाल धाःसा पासा शहरियायागु सहयोगं जा छप्यय् ति जक जूसां बिया दी माल धका जोर जुलुम याना हे फवं वंगु जुल । अबले गन्ध सेंठं वयाथाय् स्वदं तक च्यो च्वन धाःसा लाख मू वंगु भोजन छछ्वा थःमं नःथें हे नके बी धाःगुलि उम्ह गामां तःसकं तःसकं यः धाःपि कलाः

काय् म्हाय्पित नापं वां छुया गन्ध सेंठयाथाय् च्यो च्वना
व्वःगु ज्या धाव्व याना बिया च्वंगु जुल ।

स्वदँ धयागु कम समय मखु । तर वं ला थौं कन्हे हे
नये दइगु भाःपाः दंगादंग जुइका च्वंगु जुल । थये स्वदँ स्वदँ
मँछि च्यो जुया च्वने फूगु छाय् लय् धाःसा तृष्णायागु कारण
हे जुल ।

थुगु गन्ध-तृष्णायाके नं सीमदयेक साला कायेगु शक्ति
आपालं हे दुगु जुया च्वन । तरकारी नं मसला आदि नस्वाः
वःगु चीजत दःसा तिनि नये धयाथें च्वना वइगु । साबून जूसां
बास वःगु जुल धायेवं तिनि बुइ मास्ति वइगु । वास हे वःगु
जूसां ऊं दकले वास वःगु विदेशी साबून जूसा तिनि यः ताये-
कीगु । थुपि फुकं नं थुगु गन्धतृष्णायागु हे खेल खः, ल्हा खः ।
उलि जक मखु “यायं तण्हा पोनोभविका” धया तःथें थुगु
तृष्णां न्हूगु जन्मयात नं दयेके फूनिगु जुया च्वन ।

गन्धतृष्णा निवारण विधि

उकिं नंतुनेगु वास कायेगुयात कारण याना तृष्णा
लुइके मयःसा, नंतुंक पतिकं वास काव्व पतिकं “वास वः
नस्वाः वः” आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका
यंका च्वनेमाः । उकथं भाविता याना चायेकु चायेकुं नंतुने
बहःगु आरम्भणयात यः तायेका प्यपुना मज्जा ताइगु गन्धतृष्णा
चायेकु पतिकं तदंग प्रहाण कथं शान्त शान्त जुया वनीगु जुल ।

न सो रज्जति गन्धेसु, गन्धं घत्वा पटिस्सतो ।
विरत्तचित्तो वेदेति, तञ्च नज्जोस तिट्ठति ॥

यो पुग्गलो = मिजं मिसा मधा न्ह्याम्ह थःजु विपश्यना भाविता याना च्वंम्ह गुम्ह योगी पुद्गलं; गन्धं = विविध बास गन्धारम्मणयात; घत्वा = नंतुनेवले बास कायेवले; पटि-स्सतो = नं तुना च्वना, बास वया च्वन आदि धका हानं चायेका च्वनीगु स्मृति; होति = धात्थें दयेका च्वनीगु जुया च्वन; सो = उम्ह नंतुक्व पतिकं बास काक्व पतिकं “बास कया च्वना, नस्वाः वया च्वन” आदि धका हानं चायेका होश तथा च्वंम्ह उम्ह योगी पुद्गलं; गन्धेसु = विविध बास गन्धारम्मणय्; न रज्जति = वित्कुल न्ह्याइपु तायेकी मखुगु जुल; विरत्तचित्तो = न्ह्याइपु तायेगु चित्त मद्दुम्ह जुया; वेदेति = अनुभव याइगु जुया च्वन; तञ्च = उगु विविध बास गन्धारम्मणयात नं; नज्जोस तिट्ठति = अधीनय् मतःसे स्थिर जुइगु जुया च्वन; वा = नंतुंक पतिकं बास काक्व पतिकं “बास कया च्वना, नस्वाः वया च्वन” आदि धका दिपा मदयेक चायेका च्वनीबले नंतुना बास काये बहःगु विविध बास गन्धारम्मणयात यः तायेका प्यपुना मज्जा ताया च्वनीगु गन्धतृष्णा चायेकु चायेकु पतिकं निरोध व शान्त जुया उरे जुया तनावनीगु जुया च्वन ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

तर विपश्यना भाविता याना गन्धतृष्णा शान्त जुइगु सदांया निरिति शान्त जुइगुथें निर्मूल रूपं शान्त जुइगुथें जाःगु

ला मखुनि । सदांया निरिति शान्त जुइके यःसा ला सम्बन्धित
 मार्ग-ज्ञानय् थ्यनीथाय् तक स्वाकं तुं चायेका वना च्वने माःगु
 जुल । का . . . आः . . . गन्धतृष्णा सम्बन्धी धार्मिक कवितात
 धाये नु-

गन्धतृष्णा दया वयेवं, वां छ्रव ध्यना पाचुक

गन्धारम्मणं न्हासय् थीवं, बास-स्यू चित्त लुइगु खः ।
 बासयात यः तायेकेवं, गन्धतृष्णा जुइगु खः ॥
 लूगु आरम्मण थ्यंगु जन्मय्, न्हाइपु ताइगु नं वं हे खः ।
 न्हूगु जन्म दयेके सःगु, तृष्णा निर्मूल याये माल ॥
 बास तायेवं ताःगु चायेका, तृष्णा जुइ जुल शान्त नं ।
 स्वात्तुस्वां तुं क्वात्तुक चायेकी, मार्गय् थ्यनी जुल ज्ञानक्रमं ॥

का . . . आः . . . धाःसा रसतृष्णाया पाः वल । व
 नं स्वाकं तुं कना यंके । श्रद्धा-न्हाय्पं विद्या न्यनेगु याये माल ।

रसतृष्णा उत्पत्ति पट्टः

जिह्वञ्च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिह्वाविञ्जाणं;
 तिष्णं संगति फस्सो; फस्सपच्चया वेदना; वेदनापच्चया
 तण्हा ।

जिह्वञ्च = जिह्वाप्रसाद धयागु म्ये प्रसाद रूपयात व ;

रसे च = नाना रस रसारम्मण आक्रमण धातुयात; पटिच्च =
 कारण याना; जिह्वाविज्ञाणं = जिह्वा विज्ञान धयागु सवाः-स्यू
 चित्त; उप्पज्जति = प्रकट रूप्य लुया वइगु जुया च्वन;
 तिष्णं = सवाः, जिह्वाप्रसाद व सवाः-स्यू चित्त-थुपि स्वंगू;
 संगति = संगम जुइगुयात; फस्सो = स्पर्श धाइ; फस्स-
 पच्चया = आरम्मणयात थी सःगु स्पर्श धयागुया कारणं;
 वेदना = भि, मभि व मध्यस्थगु अनुभूति वेदना म्बभाव;
 उप्पज्जति = लुया वइगु हे जुया च्वन; वेदनापच्चया = भिगु
 जीगु आरम्मणयात अनुभव याना स्यूगु वेदना धयागुया कारणं;
 तण्हा = सवाः कायेगु नाना सवाः रसारम्मणयात ल्वःवका
 प्यपुना मज्जा ताइगु रसतृष्णा; उप्पज्जति = धात्थे प्रकट रूपं
 लुया वइगु जुया च्वन ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

उक्तं . . . नाना रस सवाः रसारम्मण आक्रमण धातुं
 जिह्वाद्वार धयागु म्ये-प्रसाद रूप आक्रान्त धातुयात आक्रमण
 या वनीगु वखतय् जिह्वाविज्ञान धयागु सवाः-स्यू चित्त लुया
 वइगु जुया च्वन । “सवाः, म्ये-प्रसाद रूप व सवाः-स्यू चित्त
 थुपि स्वंगुली “सवाः व म्ये-प्रसाद” रूप कारण धर्म जुल ।
 सवाः-स्यू चित्त ला नाम फल धर्म जुल । इपि स्वंगू संगम
 जुइगुयात स्पर्श धाइगु जुया च्वन ।

नयेगु सवाः ल्वःवनापुसे च्वंगु जुल धाःसा “चाक्कुसे च्वं,
 माक्कुसे च्वं” आदि धका अनुभव याइगु वेदना लुया वइगु हे

जुल । वेदना जुल कि “वेदनापच्चया तण्हा” धया तःथे सवाः-
यात यः तायेकीगु, प्यपुनीगु मज्जा ताइगु रसतृष्णा दया वइगु
जुया च्वन । थुगु रसतृष्णा जिह्वाद्वारयात बःकया लुया वइगु
खः । थुगु तृष्णां नं सवाः मात्रयात जक यः तायेकीगु मखु;
थुगु सवाःया आधार सजीव निर्जीव चीज वस्तुयात तकं यः
तायेकीगु जुया च्वन । थुगु तृष्णां नं सत्त्वपिन्त थ्यंथ्यंगु जन्मय्
लूलूगु आरम्मणय् न्ह्याइपुके बीगु जुया च्वन ।

**मन्तुखं मन्तू स्याना - मन्तूया ला नइगु नं
रसतृष्णा हे खः**

महासुतसोम जातकय् भावी अंगुलिमाल पोरिसाद जुजु
ला न्या ख्यँचय् अति हे लुब्धम्ह जुया च्वन । वया जोडे जीडे
याये तःम्ह “रसक” धयाम्ह भांछ्या छम्ह दु । छन्हु “रसक”
ला न्यायेगु लुइके मफया मन्तूया ला दयेका पोरिसाद जुजुयात
टक्रे यात । अबलेसं निसें जुजु पोरिसाद मन्तूया ला मनसें च्वने
मफुम्ह जुया बल । अथे जुया रसकं मेपिसं मसीक जेलय्
च्वंपिन्त स्याना नकीगु जुया बल । जेलय् च्वंपिं फुसॅलि लँय्
लँय् दांप्वः वांछ्या थुइका काःपिन्त खुँ पाः याना ज्वनिगु
जुल । अनं लिपा सुनां मसीक दुंदुं स्याना नकीगु याना हल ।

अन्तय् द हे मदया वसॅलि रसकं बहनी पिहाँ जुइपित
गुप्त रूपं ज्वना स्याना नके माःगु जुया बल । अथे जूबले
चीहाकलं धायेगु खःसा सेनापति “कालहस्ति” सीका पोरि-
सादयात समान जातिपित सेवन मयायेया निति सम्फे बुये

यात । पोरिसादं खँ मन्यंसे राज सुख ऐश्वर्यं समेतं त्याग याना वगु जुल ।

अनंलि रसक नाषं तुं जंगलय् वना च्वं वन । वक्व वक्व मनूतयेत ज्वं ज्वं स्या स्यां नयेगु यात । अन्तिमय् मेपिं सुं माले मज्यूवले “रसक” यात स्याना नल । थुगु कथावस्तु-यात कारण याना “मदुसा-रसक ङ्वाँइ” धयागु खँ (बर्मेली खँपु) दया वःगुथें च्वं । उम्ह पोरिसाद राज्य सुख वैभवयात समेतं त्याग याना बापाच्याः मनू-राक्षस जंगलीया रूप्य् न्ह्याइपुक च्वने फूगु छुकिं याना लय् धायेवले रसतृष्णायागु शक्ति हे धाये माल ।

**अम्बलय आशक्त जुया सिना सर्पं जूवथें
जापानी मसलाय आशक्त जुया
चित्त धायेवं**

थुगु रसतृष्णां नं न्हूगु जन्म दयेके वी फूगु जुया च्वन । वं नं मनूतयेत गाक्कं दुःख वी फू । थौं बर्मायापिं भ्रमण गृहस्थपिं तरकारी जापानी मसला (आजिनो मोतो) मन्त कि नये मफुपिथें छुथें छुथें जुइका च्वं च्वन । थ्व नं उगु मसलाया सवाःयात पित्याका च्वंगु स्वभाव, प्यपुना च्वंगु स्वभाव हे खः । महावंशय् तुँ चय्प्यद्वः, पुखू चय्प्यद्वः दयेका दान याना बुद्ध-शासनयात ज्वःमदु कथं संग्रह याना वंम्ह श्री धर्माशोक जुजु मरणान्त अवस्थाय् अम्ब बागलय् आशक्त जुइके लाःगुलिं संचित कुशल कर्म न निगूगु जन्मय् फल वीगु अवसर चूलाके मफुगुलिं

स्वंगूगु जन्मय् तिनि फल वीगु पाः चूलाइगु जुया निगूगु जन्मय् सर्पप्रेत जुइ माल धका क्यना तल । अथे हे खःसा ला सी त्ययेका जापानी मसलाय् आशक्त जुया सिना वन धाःसा याउँसे ला च्वनी मखु अवश्यं । खालि जापानी मसलाय् जक मखु, मेमेगु नसा त्वंसाय् त्वःवंका आशक्त जुल कि नं अथे हे जुइ ।

रसतृष्णा निवारण विधि

उकिं नयेगु सवाःयात कारण याना रसतृष्णा लुइके मयः खःसा नक्व नक्व पतिकं “नया च्वना, नया च्वना; चाक्कुसे च्वं; माक्कुसे च्वं” आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका यंका च्वनेमाः । अथे भाविता याना चायेका च्वं च्वं नया च्वनागु सवाःयात यः तायेकीगु तृष्णा क्षणिक रूप्य् शान्त शान्त जुया वनीगु जुल ।

न सो रज्जति रसेसु, रसं भोत्वा पटिस्सतो ।
विरत्तचित्तो वेदेति; तञ्च नज्जोस तिट्ठति ॥

यो पुगगलो = मिजं मिसा मधा न्ह्याम्ह थःजु विपश्यना भाविता याना च्वंम्ह गुम्ह योगी पुद्गलं; रसं = नाना सवाः रसारम्मणयात; भोत्वा = नयेवले; पटिस्सतो = “न्ह्याया च्वना, नया च्वना, चाक्कुसे च्वना च्वन, माक्कुसे च्वना च्वन” आदि धका हानं चायेका च्वनीगु स्मृति; होति = धात्थें दयेका च्वनीगु जुया च्वन; सो = नक्व पतिकं न्ह्याक्व पतिक “नया च्वना, न्ह्याया च्वना” आदि धका चायेका च्वनंगु हाश दुम्ह

उम्ह योगी पुद्गल; रसेमु = नाना सवाः रसारम्मणय्; न
रज्जति = न्ह्याइपु ताइ मखुगु जुया च्वन । विरत्तचित्तो =
विरक्तगु चित्त दुम्ह जुया; वेदेति = अनुभव याइगु जुया च्वन ।
तञ्च = उगु रसारम्मणयात नं; नज्जोस तिट्ठति = अधीनय् मतःसे
स्थिर जुइगु जुया च्वन । वा = न्ह्यक्व पतिकं नक्व पतिकं
“न्ह्यया च्वना, नया च्वना” आदि धका दिपा मदयेक भाविना
याना चायेका च्वनीबले सवाः कायेगु नाना सवाः रसारम्मण-
यात ल्वःवंका प्यपुना मज्जा ताइगु रसतृष्णा चायेकु चायेकु
पतिकं निरोध शान्त व उरे जुया तना वनीगु जुया च्वन ।

(साधु! साधु!! साधु!!!)

तर विपश्यना भाविता याना च्वनेगु क्षणय् तृष्णा शान्त
जुइगु धयागु सदाया निति शान्त जुइगु मखुनि; सदाया निति
शान्त याये यःसा थुपि चायेकेगुयात नं स्वाकं तुं चायेका वने-
मानि । उकथं स्वाकं तुं चायेका वना सम्बन्धित मार्गं ज्ञानय्
ध्यनी थाय् तक ध्यंक वन धाःसा ला सम्बन्धित मार्गज्ञानं
सम्बन्धित तृष्णायात ल्यं पुल्यं मदयेक शान्त याना वनीगु जुल ।
का . . . भाः . . . रसतृष्णाया खँ क्वचायेकेनु । सकसिनं धाये
माल ।-

**रसतृष्णा दया वयेव; वां छुव धयना
पाचुक**

रसारम्मणं म्पेचय् थी वं, सवाः-स्यू चित्त लुइगु खः ।

सवाःयात यःतायेकेवं, रसतृष्णा जुइगु खः ॥

लूगु आरम्मण थ्यंगु जन्मय्, न्ह्याइपु ताइगु नं वं हे खः ।
 न्हगु जन्म दयेके सःगु, तृष्णा निर्मूल याये माल ॥
 सवाः कायेवं काःगु चायेवं, तृष्णा जुइ जुल शान्त नं ।
 स्वात्तुस्वांतुं क्वात्तुक चायेकी, मार्गय् थ्यनी जुल ज्ञानक्रमं ॥

प्रष्टव्य-स्पर्श तृष्णा उत्पत्ति पट्टः

का ... आः ... स्पर्शतृष्णाया पाः वल । थुकीयात नं
 कना हे छुयेनु ।-

कायञ्च पटिच्च फोट्टब्बे च उप्पज्जति कायविञ्जाणं ;
 तिण्णं संगति फस्सो ; फस्सपच्चया वेदना ; वेदनापच्चया तण्हा ।

कायञ्च = कायप्रसाद धयागु शरीर-प्रसाद रूपयात व ;
 फोट्टब्बे च = विभिन्न स्पर्श प्रष्टव्यारम्मण आक्रमण धातुयात ;
 पटिच्च = कारण याना ; कायविञ्जाणं = कायविज्ञान धयागु
 थ्यूस्यू चित्त ; उप्पज्जति = धात्थे प्रकट रूपं लुया वइगु जुया
 च्वन । तिण्णं = विभिन्न स्पर्श, कायप्रसाद व थ्यू-स्यू चित्त-
 थुपि स्वंगू ; संगति = संगम जुइगुयात ; फस्सो = स्पर्श धाइगु
 जुया च्वन । फस्सपच्चया = आरम्मणयात थी सःगु स्पर्श
 धयागुया कारण ; वेदना = भि, मभि व मध्यस्थगु अनुभूतं
 वेदना स्वभाव ; उप्पज्जति = लुया वइगु हे जुया च्वन । वेदना-
 पच्चया = भिगु जीगु आरम्मणयात अनुभव याये नंगु वेदना
 धयागुया कारण ; तण्हा = विभिन्न स्पर्श प्रष्टव्यारम्मणयात

त्वःवंका प्ययुना मज्जा ताइगु स्पर्शतृष्णा; उप्पज्जति = धात्थे
लुया वइगु जुया च्वन ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

विभिन्न स्पर्शं प्रष्टव्यारम्मण आक्रमण धातुं कायद्वार
धयागु कायप्रसाद रूप आक्रान्त धातुयात वया आक्रमण या
वइगु वखतय् कायविज्ञान धयागु थ्यू-स्यू चित्त लुया वइगु
जुल ।

थुथाय् प्रष्टव्यारम्मण धयागु (१) पृथ्वीधातु धयागु
नायुगु छाःगु स्वभाव (२) तेजःधातु धयागु पूगु ख्वाउँगु
स्वभाव व (३) वायुधातु धयागु सनीगु, ध्वाइगु, थिक काइगु
आदि स्वभाव-थुपिं स्वंगू खः ।

प्रष्टव्यारम्मण, कायप्रसाद व थ्यू-स्यू चित्त स्वथी
दुगुली प्रष्टव्यारम्मण व कायप्रसाद रूप कारण धर्म जुल ।
थ्यू-स्यू चित्त नाम फल धर्म जुल । इपिं स्वंगू संगम जुइगुयात
स्पर्शं धाइगु जुया च्वन । स्पर्शं जुइगु आरम्मण भिगु जीगु जुल
धाःसा गुलि जक नायुगु, अहा गुलि बांला आदि धका अनुभव
याइगु वेदना लुया वइगु जुल ।

उकथं वेदना दया वल धायेवं “वेदनापच्चया
तण्हा” धया तःथे स्पर्शं जुइगु आरम्मणयात पित्याका त्वःवंका
प्यपुना मज्जा ताइगु स्पर्शतृष्णा लुया वइगु हे जुल । थुगु

तृष्णा कायद्वारयात बःकया दया वइगु खः । वं नं प्रष्टव्या-
रम्मणयात जक ल्वःवंकीगु मखु; प्रष्टव्यारम्मणया आधार
सजीव निर्जीव चीज वस्तुयात समेत ल्वःवंका यंकीगु जुया
चन । उलि जक ला धाःसा मखु; सत्त्वपि थ्यंथ्यंगु जन्मय्
लूलूगु आरम्मणय् न्ह्याइपु तायेका च्वने फूगु नं वं याना हे
भाये माल ।

पासा भिक्षु गृहस्थी हानं चीवर पुने
मयःगु धयागु नं थृगु स्पर्श-तृष्णाया
हे खेल खः

“निम्ह नापं म्वाथःगु बल्चाय् हे च्वने थः माले ब्यु,
जा ति हे नाप नापं त्वने मालेब्यु, एवरेष्ट च्वकाय् हे थहाँ वने
माले थःब्यु; किचः मदुगु मरुभूमी हे पलाःछि माले थःब्यु,
भाभा द्यो मलूगु च्वापुं जक जाया च्वंगु नठं पोल धाःगु
(उत्तरया अन्तिम कुने हे) छाय् थः व्वना यंकेब्यु जि न्ह्याइपुके
फु” धयागु मनोवृत्तित नं तृष्णायागु हे शक्तित खः ।

जि लिसे तःसकं हेमखेम दुम्ह भिक्षु गृहस्थी छम्ह दु ।
गृहस्थी जुया गुलिचां मदुवं इहिपा जुल । माँ-बौपि निखलः नं
गरीब; जीवन हनेगु निति माःगु ज्ञान बुद्धि धयागु नं माक्व
गाक्व मदुबले गुलिखे कथं महं जुइका च्वनेमाः । अथे नं भिक्षु
-गृहस्थी भाजुं बडो उद्योग याना ज्या या धायेमाः । बन्दर-
गाहम् कुल्ली बहीदार जुया च्वन । फुर्सत दइबले तान्बः मधाः,

वा वः मधाः, अनेक प्रकारया वो चाचा हिला म्यू जुइगु ।
सुमुक च्वं च्वन धयागु हे मदु । धार्मिक पूर्वकं ध्येवा दइगु ज्या
धाक्व फुकं याना जुइगु । भिक्षु जुया च्वंबले साक्क भिक मया
वःम्ह जूबले कलातं दयेका ब्यूगु चित्त बुकं मजुल कि वःमं हे
दयेक बनीगु । गुलिखे दँ बिते जुया वःबले कलाःम्ह नं स्वास्थ्य
वांमलाः; मस्त्र नं कं कं बढे जुया वः; नापं च्वना च्वंम्ह
ससःमां नं मिखा मखंम्ह दुःखी जूबले भिक्षु-गृहस्थी विचारां
तःसकं सास्ति नये माला च्वन फुकं हे वइगु अभिभार जुया
च्वन । व स्वयेबले नुगः मछिसे च्वं ।

अथे जुया छन्हु जि “गथे ज्ञःलय पासा, हानं चीवरं
पुनेगु मती मवः ला” धका न्यना स्वया । अपरिचित्तम्ह भिक्षु
छम्हसिनं जक थथे न्यंगु जूसा “हानं पुने ला मास्ति वः” धवा
पाय्छि याना स्वया धाइगु जुइ । तर जिन्नः ला धाये छाः
ह्लाये छाःम्ह भिक्षु छम्ह जुया च्वगुलि सुचुका साचुका मतःसे
गथे खः अथे खँ प्वंकल ।

“सो भन्ते, थ्व छम्ह मन्त धाःसा बरू मेम्ह छम्ह हयं,
चीवर ला पुने फइ मखुत हँ । गृहस्थी जुया च्वनेगु न्ह्याइपुसं
च्वं; शरीरयात दुःख जूसां मन सुख जू हँ ।” वं थथे धाःगु नं
वास्तव्य ला तृष्णायागु हे खेलं खः ।

वं थथे धावले जित भगवान बुद्धया पालाय्यापि नकुल
पिता व नकुल माता धयापि निम्ह तिपु लुमंसि वया वः ।

की त्रिलोक श्रेष्ठ संवज्ञ तथागत ८-गूगु वर्षावास

भग्न राष्ट्र, सुसुमार गिरी धयागु शहरय् च्वना विज्यायेत
 भिक्षुपिसं चाहुइका अन बिज्यात । अन थ्यंका शहरया लिक्कसं
 च्वंगु भेषकला धयागु वनय् बास याना बिज्यात ।

भगवान बुद्ध विज्याःगु खँ शहरवासी नागरिकपिसं
 स्यूसेलि बुद्ध दर्शनार्थ थ्यंक वल । इपि परिषदय् नकुल पिता
 व नकुल माता निम्ह तिपु नं दुगु जुल । इमिसं भगवान बुद्ध-
 यात खने मात्रं हे भगवान बुद्धयागु तुति निप्पां घय् घय् पुना
 इमि हे तःधिकम्ह काय् खः धका धाधां कुशल क्षेम खँ ल्लाना
 च्वंगु जुल । थुकथं भगवान बुद्धयात काय् धका धया च्वंगु नं
 विना कारणं ला मखुगु जुया च्वन । थुपि निम्ह तिपु भगवान
 बुद्धया धार्थेपि माँ-वौपिनि रूपय् न्यासःगू जन्म तक स्वाकं तुं
 च्वना वये नंगु जुया च्वन । कका व चमा जुया न्यासःगू जन्म ;
 तब्बाः व तःमां जुया न्यासःगू जन्म ; पाजु व मलजु जुया न्यासःगू
 जन्म नं कया वये नंगु जुया च्वन । उगु उगु जन्मय् दयेका
 वये नंगु गृहाश्रित प्रेम धयागु तृष्णायागु आवेगं धया च्वंगु
 जुया च्वन । उकिं भगवान बुद्ध नं सह यासे स्वीकार याना
 इमित ल्वःगु धर्म उपदेश कना बिज्यावले निम्ह तिपुं हे श्रोता-
 पन्न जुया वंगु जुल । भगवान बुद्ध नं वर्षावास पवचायेका उगु
 शहरं चिला विज्याःगु जुल ।

लिपा इपि नकुल निम्ह तिपु बुढा बुढी जूसेलि भग-
 वान बुद्ध इमिथाय् हानं छको विज्याःगु जुल । अबले नकुल
 निम्ह तिपुं बुद्ध प्रमुख संघर्षित भोजन याके धुंका गजव नक्सं
 मेपिसं निवेदन याये मछ्छाःलिगु खँ निवेदन याःगु जुल ।

ह्लापां नकुल पितां “भगवन्, जि नकुल मातायात मचाबले निसें इहिपा याना नापं च्वना वया । अबलेसं निसें नकुल माता छम्ह तोता मेपि सुं छम्ह मय्जुयात नं मनं जक हे नं मख्थे मती लुइका वये मनं; धात्थें शरीरं उल्लघन या वने धयागु ला ताःपागु हे जुल । नकुल मातायात-थुगु जन्मय् नं न्ह्याबलें स्वया च्वने मास्ति वः; लिपा लिपायागु जन्मय् नं नकुल माता लिसे हे बाय्म्वाक नापं च्वने मास्ति वः भन्ते” धका निवेदन याःगु जुल ।

उगु अवस्थाय् लिक्कसं दुम्ह नकुल माता बुढी अजि नं भतिचा हे खँय् मबूसे अथे हे निवेदन यात-“भाग्यवानम्ह भगवन्, जि नं नकुल पिता लिसे मचाबले निसें इहिपा याना वया । नकुल पितायात तोता सुं छम्ह मिजंयात नं मनं तकं कुविचाः याना मवया । नकुल पितायात न्ह्याबलें स्वया जक च्वने मास्ति वः । थुगु जन्मय् जक मखु, लिपा लिपायागु जन्मय् नं नकुल पिता लिसे हे नापं च्वने मास्ति वः ।”

इपि निम्ह तिपु साधारण पृथग्जन मखु । श्रोतापन्न आयं पुद्गलपि हे खः । अथे नं सम्पूर्ण तृष्णा निर्मूल मज्जुनिगुलि इमिसं नं दया च्वंगु आरम्भणयात तोता छुये मास्ति मवयेकु । पृथग्जन धायेबले कं दकले तच्चवः जुइगु हे जुल ।

थुगु स्पर्शतृष्णा तःसकं क्षेत्र तब्याःगु जुया च्वन । वसः इसं हे नं दकसिबे भिगु, दकसिबे मुलायमगु धयागु आदि आदि जूसा तिनि पुने मास्ति वः । कम्बल नं क्वाक्क वइगु

लुमुगु ख्वातुगु जूसा तिनि फाइगु, दस्ना तन्ना जूसां हे मखमल, कम्बल, कारपेट् जूसा तिनि प्रयोग्य् ह्ये मास्ति बइगु । कार जूसां न्हूगु तिनिगु, रेल जूसां प्रथम श्रेणीयागु डिब्बा जूसा तिनि गये मास्ति बइगु । ध्व फुकं स्पर्शतृष्णायागु हे खेल खः ।

स्पर्शयात यः तायेकीगु तृष्णां नं न्हूगु जन्म दयेके फु । थुगु वसः इसः सम्बन्धी तृष्णा जूसां हे थुकिं नं भिक्षुपिन्त तकं दुःख जुइके फूगु खँघात चीवरय् आशक्त जुया सिना सि जुया जन्म काःम्ह आयुष्मान तिष्ययागु बाखँ स्वत धाःसा सीके फूगु जुल ।

स्पर्श तृष्णा निवारण विधि

उकिं थ्यूथ्यू पतिकं तृष्णा उत्पन्न मजुइ कथं “नाइसे च्वंसा नाइसे च्वना च्वन; छाःसा छांना च्वन; क्यातुसा क्यातुया च्वन; पूसा पुना च्वन; ख्वाउँसा ख्वाउँया च्वन; संसा सना च्वन; कय्कुंसा कय्कुंका च्वना; चक्कंसा चक्कंका च्वना; दंसा दना च्वना; फेतुसा फेतुना च्वना; गो-तुसा गोतुला च्वना; थ्यूसा थिया च्वन; फुले जूसा फुले जुया च्वन; सुके जूसा सुके जुया च्वन;” आदि धका अटूट रूपं भाविता याना चायेका च्वनेमाः । थुकथं भाविता याना चायेका च्वं च्वं चायेकू चायेकू पतिकं; प्रष्टव्य तृष्णा तदंग प्रहाण कथं शान्त शान्त जुया वनीगु जुल ।

न सो रज्जति फस्सेसु; फस्सं फुस्स पटिस्सतो ।
बिरत्तचित्तो वेदेति; तच्च नज्जोस तिद्धति ॥

यो पुग्गलो = मिजं मिसा मधा न्ह्याम्ह जूसां विपश्यना
 भाविता द्वारा चायेका च्वम्ह गुम्ह योगी पुद्गलं; फत्सं =
 अनेक स्पर्श प्रष्टव्यारम्मणयात; फुत्सं = स्पर्श यायेवले; पटि-
 स्सतो = पुना च्वन; स्वाउँया च्वन; सना च्वन आदि धका
 हानं होश दुम्ह; होति = धात्थे जुइगु जुया च्वन । सो = ध्यू-
 थ्यू पतिकं हानं होश दुम्ह उम्ह योगी पुद्गल; फत्सेसु = अनेक
 स्पर्श प्रष्टव्यारम्मणय्; न रज्जति = प्यपुनेगु यः तायेकेगु
 बिल्कुल मदुम्ह जुइगु जुया च्वन; विरत्तचित्तो = विरत्त चित्त
 दुम्ह जुया; वेदेति = अनुभव याइगु जुया च्वन । तश्च = उगु
 अनेक स्पर्श प्रष्टव्यारम्मणयात नं; नज्जोस तिट्ठति = अधीनय्
 मत्तःसे स्थिर जुइगु जुया च्वन । वा = ध्यूध्यू पतिकं दिपा
 म्भयेक भाविता याना चायेका च्वनेवं अनेक स्पर्श प्रष्टव्या-
 रम्मणयात यः तायेकेगु प्यपुनेगु मज्जा ताये यःगु प्रष्टव्य तृष्णा
 चायेकू चायेकू पतिकं निरोध व शान्त जुया उरे जुया तना
 वनीगु जुल ।

Dhamma.Digital

साधु ! साधु !! साधु !!!

आःथे विपश्यना भाविता याना स्पर्शतृष्णा शान्त
 जुइगुथे जाःगु ला सदां शान्त जुइगुथे जाःगु मखुनि; ध्व हे
 अनुसारं स्वाकं तुं चायेका वना मार्गज्ञान फलज्ञान तकं ध्यंक्
 बने फत भाःसा तिनि सम्बन्धित तृष्णायात पूर्ण रूपं चीका
 छुये फइगु जुया च्वन । का . . आः . . . स्पर्शतृष्णा सम्बन्धी
 खं गाका हे छुये माल । धार्मिक कवितात धाये नु ।-

स्पर्शं तृष्णा दया वयेवं, वां छूव
धयना पाचुक

प्रष्टव्यारम्मणं म्हय् थो वं; थ्यू-स्यू चित्त लुइगु खः ।
थ्यूगुयात यः तायेकेवं; स्पर्शतृष्णा जुइगु खः ॥
लूगु आरम्मण थ्यंगु जन्मय्, न्ह्याइपु ताइगु नं वं हे खः ।
न्हूगु जन्म दयेके सःगु, तृष्णा निर्मूल याये माल ॥
थिया स्वयेवं थ्यूगु चायेवं; तृष्णा जुइ जुल शान्त नं ।
स्वात्तुस्वां तुं क्वात्तुक चायेकी, मार्गय् थ्यनी जुल ज्ञानक्रमं ॥

का . . . आः . . . अन्तिम धर्मतृष्णाया पाः खः ।
थुकीयात स्वाकं तुं कना यंके नु ।

मनञ्च पटिच्च धम्मे च उप्पज्जति मनोविञ्जाणं;
तिण्ण संगति फस्सो; फस्सपच्चया वेदना; वेदनापच्चया
तण्हा ।

मनञ्च = मन-प्रसाद धयागु भवांग चित्त व;
धम्मे च = विभिन्न विचाः धर्मारम्मण आक्रमण धातुयात नं;
पटिच्च = कारण याना; मनोविञ्जाणं = मनोविज्ञान धयागु
विचाः याना स्यूगु चित्त; उप्पज्जति = धातुथें स्पष्ट रूपं लुया
वइगु जुया च्वन । तिण्णं = विभिन्न विचाः, मन-प्रसाद व स्यू-
चित्त-थुपिं स्वंगू; संगति = संगम जुइगुयात; फस्सो = स्पर्श
धाइ । फस्सपच्चया = आरम्मणयात थो सःगु स्पर्श धयागु

कारणं याना; वेदना = भि, मभि व मध्यस्थगु अनुभूति वेदना स्वभाव; उप्पज्जति = उत्पन्न जुइगु जुया च्वन । वेदना-पच्चया = भिगु आरम्मणयात अनुभव याइगु वेदना धयागुया कारणं याना; तण्हा = विभिन्न विचाः धर्मारम्मणयात यः तायेकीगु प्यपुनिगु मज्जा ताइगु धर्मतृष्णा; उप्पज्जति = धात्थे प्रकट रूपं लुया वइगु जुया च्वन । उप्पज्जति = सुं शक्र सुं ब्रह्मां नं सृष्टि याना तःगु मखु; भिगु जीगु वेदना धयागु कारणं धर्मतृष्णा लुया वइगु मात्र जक जुया च्वंगु जुल ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

विभिन्न विचाः धर्मारम्मण आक्रमण धातुं मनोद्वार धयागु भवांय चित्त आक्रान्त धातुइ वया आक्रमण या वइगु बखते मनोविज्ञान धयागु विचाःस्यू चित्त लुया वइगु जुया च्वन ।

Dhamma.Digital

थुगु थासय् धर्मारम्मण धयागु (१) प्रसाद रूप ५-गू (२) शूक्ष्म रूप १६-गू (३) चित्त ८६-गू (४) चैतसिक ५२-गू (५) निर्वाण व (६) प्रज्ञप्ति धका ६-थी दया च्वन ।

इपि ६-थील्य् मार्गचित्त ४-गू फलचित्त ४-गू व निर्वाण विपश्यना भाविता याये माःगु धर्मंत मखु । इमिगु कारणं तृष्णा नं लुया मवः । मार्ग धयागु क्लेशयात हटे याये सःगु स्वभाव खः । फल धयागु हटे याये धुंगु क्लेशयात शान्त

जुइकीगु स्वभाव खः । निर्वाण धयागु ला मार्ग फलया आर-
म्मण जुया च्वंगु परमार्थ धर्म बिशेष खः ।

प्रज्ञप्ति धयागु विपश्यना भाविता याये मज्यूगु जूसां
उकीयात कारण याना तृष्णा ला लुया वये फूगु जुया च्वन ।
उकि तृष्णा लुइके फूगु धर्मारम्मणया स्वरूप प्रसादरूप, शूक्ष्म-
रूप, लौकिक चित्त चैतसिक व प्रज्ञप्तियात जक ग्रहण याये
माःगु जुल । इमित संक्षिप्त याना द्रुयेगु खःसा आवश्यकगु
धर्मारम्मण लौकिक रूप व नाम प्रज्ञप्ति हे जुल ।

उगु धर्मारम्मण, धर्मघातु बिचाः याना स्यूगु चित्त,
स्वधी, दुगुन्नी धर्मारम्मण व धर्मघातु कारण धर्म खः । बिचाः
याना स्यूगु चित्त फल धर्म खः । इपि स्वंगु संगम जुइगुयात
स्पर्श घका धाइ । बिचाः यायेगु आरम्मण भिगु जीगु आरम्मण
जुल धायेवं बांलागु अनुभूति वेदना उत्पन्न जुया वइगु खः ।
उगु अवस्थाय् “वेदनापच्चया तण्हा” धया तःथं विभिन्न बिचाः
पुचः धर्मारम्मणयात यः तायेका प्यपुना आशक्त जुइगु धर्मतृष्णा
लुया वइगु जुल । थुगु तृष्णा मनोद्वारयात बः कया लुया वइगु
खः ।

धर्मतृष्णा सम्बन्धय् गुलिसिनं मार्ग, फल व निर्वाण
कामना यायेगु नं धर्मतृष्णा हे खः घका द्वंक धाये यःगु जुया
च्वन । थ्व ला परियत्तिया अभावं याना धाःगु खः । वास्तव्य
ला मार्ग, फल व निर्वाण कामना यायेगु धर्मतृष्णा मखु ।
कुशल छन्द मात्र जुया च्वन । धर्मतृष्णा धयागु ला ह्लाचः

धया वयाथे खः । धर्मारम्मण ६-थी दुगुली प्रसाद रूप, शूक्ष्म रूप, लौकिक चित्त, चैतसिक व प्रज्ञप्ति धर्मारम्मणयात यः तायेकुसा तिनि धर्मतृष्णा जुइगु खः ।

अनेक दुःख भय फइगु धर्म तृष्णां याना खः

धर्मतृष्णा सम्बन्धय् खँ यक्व ह्लाना च्वने माःगुया कारण दु । थुगु धर्मतृष्णां नं सत्त्वपिन्त थ्यंथ्यंगु जन्मय् लूलूगु आरम्मणय् न्ह्याइपुसे च्वंके फूगु जुया च्वन । गंगमाल जालकय् बाराणसी देशया दक्षिण ध्वाका लिक्क च्वना च्वंम्ह भाबी आयुष्मान आनन्द जुधा च्वंम्ह लः ल्हया नइम्ह व्यक्तित्व छत्तर ध्वाका लिक्क अंगः कापी ध्येबा निगः सचे याना तःगु जुया च्वन ।

उत्सव न्याकेये त्यःगु छन्हुया दिने वया कलातं उत्सवय् छचलेया निरति धका ध्येबा कायेके छुत । दक्षिण ध्वाका व उत्तर ध्वाका किनिगू योजन तापाः हँ । अथेसां उम्ह लः ल्हया नइम्हं ताल्लाया तिहिनय् जारा जारां पूवले त्यानुचा धयागु नं मद्दु, तां न्वः धयागु नं मसीकुसे मस्तं म्ये हा हां उत्तर ध्वाका पाखे ज्वर त्वरं ब्वां ब्वां बना च्वंगु जुल ।

वयागु मनं वं छु बिचाः याना च्वन लय् धायेबले 'निगः ध्येबा दयेवं थः कलाःया निरति नस्वाः वःगु श्रीखण्ड ध्येबा छमःया न्याये, त्यं दुगु ध्येबा, छगःया मरि चरि न्याये, थुगु

उत्सवय् मेपि निम्ह तिपुत्तयेथेँ निम्ह तिपु जाना न्ह्याइपुके धका थथे विचाः याना च्वंगु जुया च्वन ।

उगु जावा निगः ध्येबा कायेया निरिंति किंनिगू योजनया लँ तिं न्हिनय् जारा जारां पुइक तान्वः मधा त्यानु धका मसी-कुसे ब्वाँय् वना च्वने फूगु छाय् लय् ? विचाःया धाः तप्यना च्वंगु कल्पनाय् दुना च्वंगु धर्मतृष्णायागु शक्ति याना खः । थुगु युगय् नितका दामं चिट्ठा कया “एक लाखया चिट्ठा लायेवं व याये थ्व याये, छु छु याये” आदि धका कल्पना याना विचारय् दुना मग्न जुया च्वनीगु नं वास्तवय् ला धर्मतृष्णां याना हे खः । थुगु तृष्णां भिक्षुपिन्त तकं याउँसे च्वंक च्वनेगु अवसर बीगु मखु । तःसकं मज्यूगु स्वभाव जुल ।

**फेतुना च्वं च्वं हे कला; नं दइगु
मचा नं दइगु धर्म तृष्णां
याना हे खः**

भगवान बुद्ध जीवमान जुया विज्याना च्वंगु अवस्थाय् श्रावस्ती देशय् संघरक्षित धयाम्ह कुलपुत्र छम्ह भिक्षु जुइ धुंका गुलिचां मदुवं अरहन्त जुया विज्यात । उम्ह संघरक्षित स्थविरया केहेँ विवाहिता जुइ धुंका न्हापांम्ह काय् दसेँलि थः काय्यात भागीनेय्य संघरक्षित धका नां छुना बिल । संघरक्षितया भिन्चा धयागु अभिप्राय खः । उम्ह मचाम्ह संघरक्षित तःधिक जुया वःबले पाजु जुया च्वंम्ह संघरक्षित स्थविरयाथाय् हे प्रब्रज्या व उपसम्पदा प्राप्त याना भिक्षु जूगु जुल ।

छगू समयय् उम्ह ल्याय्म्हम्ह भिक्षु पाजु जुया च्वम्ह स्थविर लिसे वाया गाँमय् च्वंगु विहार छगुली वर्षावास च्व वन । उगु वर्षावासया दुने वर्षावास चीवर सुइत न्हेकु दुगु कापः छकू व च्याकु दुगु कापः छकू लाभ प्राप्त जुल । प्राप्त जूसें निसें च्याकु दुगु कापः छकू वर्षावास सिधये वुंका पाजु जुया च्वम्ह संघरक्षित स्थविरयात दान याये धका उद्देश्य तथा सचे याना तःगु जुल ।

वर्षावास सिधयेका पाजु स्थविरयात दर्शन अभिवादन या वंबले कापः दान याःगु जुल । तर वया पाजुम्हं चीवर परिपूर्ण जुइ धुकूगु जुया स्वीकार मयासे वयात नतुं हानं त्याग याःगु जुल । बार बार दान यात नं स्वीकार मयासेलि स्थविरयात पंखां गायेकुं गायेकुं न्हेम्ह भिक्षुं विचाः यात ।

“थुम्ह महास्थविर गृहस्थी हिसाबं स्वल धाःसा जिमि पाजु खः, भिक्षु हिसाबं स्वल धाःसा न जिमि उपाध्याचार्यं हे खः । अथे जुइक जुइकं जि दान यानागु बस्त्र स्वीकार याना मका । थुलि तकं जुइका गृहस्थी जुया दनेगु हे वेश जुइ” धका कल्पनाय् गृहस्थी जुया वन । गृहस्थी जुइ धुंका ध्येवा माला वःगुलि च्याकु हाकगु कापः टुक्रा मिया छुत । दुगु ध्येवां फैंचा छम्ह न्यात । फैंचा धयापि बृद्धि जुइके अःपुपि जुया गुलिचां मद्रुवं फैं वथां दया वल । इपि फैंचातयेत म्युवले ध्येवा यक्व दया वल, उगु ध्येवां मिसा छम्ह पवना हल । छुं समय लिपा मचा छम्ह दत । मचा दसेलि कलाःभात व काय् स्वम्ह गाडाय् च्वना पाजु जुया च्वम्ह संघरक्षित स्थविरयाथाय् दर्शन अभिवादन या वन । मचायात वं बुइ जि बुइ धका सात्तुसावले

मांम्हं बुइगु अवसर प्राप्त यात । थुकथं वना च्वंवेले बच्छि लेंय
 थ्यंका गाडां मचा कुतुं वन । अवले तँ पिहाँ वया कलाःयात
 दना दाल ।

व धात्थें मखुसे कल्पनाय् दुना जुया च्वंगुलि कलाःयात
 मदासे पाजु जुया च्वंम्ह स्थविरया छ्चने पंखा सिं दाये लाना
 च्वंगु जुया च्वन । थुम्ह न्हूम्ह भिक्षुं कापः टुक्रा मी धुसें निमें
 कलाःयात दाः थाय् तक विन्नाःया धाः स्वात्तु स्वाना कल्पनाय्
 दुना च्वंगु छु कारणय् खः ? थ्व नं धर्मतृष्णायागु हे खेल
 खः । थुगु धर्मतृष्णा नं “यायं तण्हा पानोभविका” अनुसार
 न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइके फु । न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइकेगु
 दुःखभास उत्पन्न जुइकेगु खः धयागु मतलव जुल ।

धर्मतृष्णा हटे यायेगु पहः

उकिं विचाः यायेगुबात कारण याना धर्मतृष्णा लुइके
 मास्ति मवःसा विचाः याक्व पतिकं “विचाः याना च्वना,
 कल्पना याना च्वना” आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना
 यंका च्वनेमाः; उकथं भाविता याना चायेका च्वनेबले विचाः
 याना च्वनेगुयात यः तायेकीगु धर्मतृष्णा क्षणिक रूपय् शान्त
 जुया वनीगु जुल ।

न सो रज्जति धम्मेसु, धम्मं अत्ता पटिस्सतो ।

विहरत्तचित्तो वेदेति, तच्च नज्जोस तिट्ठति ॥

यो पुगलो = मिजं मिसा मधा न्ह्याह्म जूसां विपश्यना

भाविता द्वारा चायेका च्वंम्ह गुम्ह योगी पुद्गलं; धम्मं =
 विभिन्न बिचाः धर्मारम्मणयात; जत्वा = बिचाः याना सीके-
 बले; पटिस्सतो = “बिचाः याना च्वना, कल्पना याना च्वना,
 आदि धका हानं होश दुम्ह; होति = धात्थे जुइगु जुया च्वन;
 सो = बिचाः याक्व पतिकं कल्पना याक्व पतिकं बिचाः याना
 च्वना, कल्पना याना च्वना, आदि धका हानं होश दुम्ह उम्ह
 योगी पुद्गल; धम्मेषु = विभिन्न बिचाः धर्मारम्मणय्; न
 रज्जति = प्यपुनेगु यः तायेकेगु मडुम्ह जुइगु जुया च्वन;
 विरत्तचित्तो = विरक्त चित्तम्ह जुया; वेदेति = अनुभव याइगु
 जुया च्वन; तं च = उगु विभिन्न बिचाः धर्मारम्मणयात नं;
 बल्लोस सिद्धति = अधीनय् मतःसे स्थिर जुइगु जुया च्वन;
 वा = “बिचाः याक्व पतिकं कल्पना याक्व पतिकं बिचाः याना
 च्वना, कल्पना याना च्वना” आदि धका दिषा मदयेक भाविता
 याना चायेका च्वनेवं विभिन्न बिचाः धर्मारम्मणयात यः
 तायेकेगु, प्यपुनेगु मज्जा ताये यःगु धर्मतृष्णा चायेक्, चायेक्
 पतिकं निरोध व शान्त जुया उरे जुया तना बनीगु जुल ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

धर्मकीर्ति प्रकाशन
(नेपाल भाषा)

१. बुद्धया किनिगू विपाक	२४. हृदय परिवर्तन
२. अभिधर्म भाग-१	२५. ह्लापांयाम्ह गुरु सु? द्वि. सं.
३. मेत्री भावना	२६. बाखँ भाग-४
४. ऋद्धि प्रातिहार्य	२७. अभिधर्म
५. योह्य म्हाय्	२८. बोधिसत्व
६. पञ्चनीषरण	२९. शाक्यमुनि बुद्ध
७. बुद्ध धर्म, द्वितीय संस्करण	३०. अनत्त लक्खण सुत्त
८. भावना	३१. वासेट्ठी थेरी
९. एकताया ताःचा	३२. धम्मचक्कप्पवत्तन सुत्त
१०. प्रेमं छु ज्वी ?	३३. लक्ष्मी द्यो
११. कर्तव्य	३४. महास्वप्न जातक
१२. मिखा, द्वि. संस्करण	३५. अभिधर्म भाग-२
१३. बुद्धया अन्तिम यात्रा-१	३६. बाखँया फल भाग-१
१४. " " " -२	३७. " " " -२
१५. त्रिरत्न गुण स्मरण (तृ.सं.)	३८. जातक बाखँ, द्वितीयावृत्त
१६. परित्राण (द्वि. संस्करण)	३९. राहुलयात उपदेश
१७. कर्म	४०. अहिंसाया विजय
१८. प्रार्थना संग्रह, द्वि. सं.	४१. प्रौढ बौद्ध कक्षा
१९. बाखँ भाग-१	४२. मूखँह्य पासा मज्जू
२०. " " -२ (द्वि.सं.)	४३. बुद्धया अर्थनीति
२१. " " -३	४४. श्रमण नारद
२२. मत्ति भिसा गति भिनी	४५. क्षान्ति व मेत्री
२३. बौद्ध ध्यान	४६. उखानया बाखँ पृचः

४३. पालि भाषा अवतरण ६७. विश्व धर्म प्रचार देशना भाग-२
 ४८. पालि प्रवेश भाग-१ ६८. योगीया चिट्ठी
 ४९. चमत्कार ६९. जातक माला भाग-२
 ५०. मणिचूड जातक ७०. मर्वज्ञ भाग-१
 ५१. चरित्र पुचः भाग-१ ७१. " " -२
 ५२. महाजनक जातक ७२. धम्मपद कविता
 ५३. गृही विनय, तृ. सं. ७३. धर्म मसीनि
 ५४. बुद्ध-जीवनी ७४. दान
 ५५. पालि प्रवेश भाग-२ ७५. तेमिय जातक
 ५६. सप्तरत्न धन ७६. वार्म्मिक सुत्त
 ५७. महासतिपट्टान सूत्र ७७. मध्यम मार्ग
 ५८. शान्तिया त्वाथः ७८. महासीहनादसुत्त
 ५९. चरित्र पुचः भाग-२ ७९. वाखँ भाग-५
 ६०. बुद्ध व शिक्षा ८०. भिह्य म्हाय् व काय्
 ६१. जातक माला भाग-१ ८१. भिक्षु जीवन
 ६२. बौद्ध ध्यान भाग-२ ८२. भिह्य मचा
 ६३. किसान गौतमी ८३. विवेक-बुद्धि
 ६४. जप पाठ व ध्यान ८४. बुद्धपूजा विधि
 ६५. लुम्बिनी बिपस्सना ८५. संक्षिप्त भावना विधि
 ६६. विश्व धर्म प्रचार ८६. स्वास्थ्य लाभ
 देशना

भाय् ह्युहासिया सफूतः

१. पायासि सुत्त (अनु.)
२. तथागतया ह्यापांगु उपदेशः धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र
३. यःह्य म्हाय् (उपन्यास)
४. अभिधम्मत्थ-संगहो भाग-१
५. नेपाःमि व बर्मी लिसे स्वापू
६. केही बौद्ध गीतहरू (सम्पा.)
७. त्रिरत्न गुणानुस्मरण [सह केही बौद्ध गीत] (सम्पा.)
८. राहुलयात तथागतया उपदेश
९. अहिंसा विजय
१०. पञ्चशीलया महत्त्व
११. विश्वधर्म प्रचार देशना भाग-१
१२. " " " " -२
१३. लुम्बिनी विपश्यना
१४. गुपु जातक मुना
१५. पुण्य-पुष्प (क्रिप्पवः-म्वाँ)
१६. उत्पलवर्णा स्थविरा
१७. वम्मिक सुत्त
१८. संक्षिप्प भावना विधि

प्रकाशनया प्रतीक्षायः

१. अभिधम्मत्थ-संगहो भाग-२
२. " " " " -३
३. महासतिपट्टान सूत्र (पालि, अर्थ व अभिप्राय सहित)